

Úradný vestník

Európskej únie

C 139

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Zväzok 56

17. mája 2013

Číslo oznamu

Obsah

Strana

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

UZNESENIA

Výbor regiónov

100. plenárne zasadnutie v dňoch 11. a 12. apríla 2013

2013/C 139/01

Uznesenie Výboru regiónov „Budúci globálny prístup k odstráneniu chudoby a zabezpečeniu udržateľnej budúcnosti pre celý svet“ 1

STANOVISKÁ

Výbor regiónov

100. plenárne zasadnutie v dňoch 11. a 12. apríla 2013

2013/C 139/02

Stanovisko „Súčinnosť medzi súkromnými investíciami a verejným financovaním na miestnej a regionálnej úrovni“ 4

2013/C 139/03

Stanovisko „Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva“ 11

2013/C 139/04

Stanovisko „Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach“ 17

SK

Cena:
4 EUR

(Pokračovanie na nasledujúcej strane)

<u>Číslo oznamu</u>	Obsah (pokračovanie)	Strana
2013/C 139/05	Stanovisko „Podpora EÚ pre trvalo udržateľné zmeny v spoločnostiach v procese transformácie“	22
2013/C 139/06	Stanovisko „Stratégia rozširovania a hlavné výzvy v rokoch 2012 a 2013“.....	27
2013/C 139/07	Stanovisko „Uvoľnenie potenciálu cloud computingu v Európe“.....	35
2013/C 139/08	Stanovisko „Decentralizácia v Európskej únii a úloha miestnych a regionálnych samospráv pri tvorbe a uplatňovaní politiky EÚ“	39
2013/C 139/09	Stanovisko „Posilnenie a zameranie medzinárodnej spolupráce EÚ v oblasti výskumu a inovácií“	46
2013/C 139/10	Stanovisko „Prehodnotenie vzdelávania“	51

III *Prípravné akty*

VÝBOR REGIÓNOV

100. plenárne zasadnutie v dňoch 11. a 12. apríla 2013

2013/C 139/11	Stanovisko „Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby“	59
---------------	--	----

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

VÝBOR REGIÓNOV

100. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 11. A 12. APRÍLA 2013

Uznesenie Výboru regiónov „Budúci globálny prístup k odstráneniu chudoby a zabezpečeniu udržateľnej budúcnosti pre celý svet“

(2013/C 139/01)

VÝBOR REGIÓNOV

1. víta oznámenie „Dôstojný život pre všetkých: odstránenie chudoby a zabezpečenie trvalo udržateľnej budúcnosti pre celý svet“ a v plnej miere podporuje cieľ stanoviť zastrešujúci rámec pre budúcu politiku globálneho rozvoja, ktorá bude spájať sociálno-hospodársky rozvoj a udržateľnosť životného prostredia a bude sa zameriavať aj na spravodlivosť, rovnoprávnosť, rovnosť, mier a bezpečnosť.

2. Poukazuje na prínos udržateľného modelu rozvoja, ktorý ponúka množstvo príležitostí na podporu rastu, vytváranie nových pracovných miest, ekologizáciu hospodárstva, zlepšenie služieb pre ľudský rozvoj, zvýšenie prosperity, obmedzenie sociálneho vylúčenia a udržiavanie čistejšieho a zdravšieho životného prostredia.

3. Je presvedčený, že napriek značnému pokroku, ktorý sa dosiahol pri plnení miléniových rozvojových cieľov, treba urobiť ešte veľa práce. Pripomína, že aj v časoch hospodárskeho poklesu sa 85 % občanov EÚ domnieva, že Európa by mala naďalej pomáhať rozvojovým krajinám⁽¹⁾. Požaduje, aby sa pokračovalo v úsilí o dosiahnutie miléniových rozvojových cieľov do roku 2015, a podporuje aj súvisiaci proces zameraný na vypracovanie cieľov udržateľného rozvoja. Opakovane vyjadruje svoju podporu myšlienke vyhlásiť rok 2015 za Európsky rok v záujme rozvoja, čím by sa nadviazalo na miléniové rozvojové ciele.

4. Súhlasí s názorom, že Miléniová deklarácia je naďalej aktuálna a dokázala, že problémy sa dajú riešiť, ak sa úsilie

koncentruje a koordinuje na primeraných úrovniach. Verí, že je zásadne dôležité zapojiť všetkých kľúčových aktérov, predovšetkým orgány na nižšej než celoštátnej úrovni v rozvojových aj darcovských krajinách, do rozvoja a uplatňovania nevyhnutných politických opatrení a programov s cieľom zlepšiť ich výsledky a prispieť k udržateľnému rozvoju a inkluzívnemu rastu.

5. Súhlasí preto aj s tým, že budúci rámec by sa mal opierať o silné stránky stanovených cieľov, naďalej sa sústrediť na potláčanie mnohých rozmerov extrémnej chudoby a zároveň zohľadniť nedostatky miléniových rozvojových cieľov a zásadné zmeny, ktoré sa v priebehu uplynulého desaťročia udiali na celosvetovej scéne, a predovšetkým čoraz väčší význam:

(i) nových zainteresovaných strán, ako sú napríklad krajiny s rýchlo sa rozvíjajúcim hospodárstvom, súkromný sektor, nadácie, organizácie občianskej spoločnosti a najmä orgány na nižšej ako celoštátnej úrovni⁽²⁾,

(ii) narastajúcich celosvetových problémov, týkajúcich sa napríklad bezpečnosti, zhoršovania stavu životného prostredia, zmeny klímy a potrieb v oblasti energetiky.

6. Súhlasí s tým, že počet cieľov vytýčených do budúcnosti by mal byť obmedzený a ich uplatňovanie by malo byť globálne a že je potrebné, aby sa s nimi stotožnili všetky úrovne verejnej správy. Zdôrazňuje, že v záujme zrozumiteľnosti pre čo najširšiu verejnosť by mali byť aj jednoduché, jasné a merateľné.

(¹) Osobitný Eurobarometer 392, október 2012.

(²) V uznesení sa používa pojem „orgány na nižšej než celoštátnej úrovni“, ktorý sa používa v kontexte OSN (kde sú regióny chápané skôr ako regióny sveta). v kontexte EÚ tento pojem znamená „miestne a regionálne orgány“.

7. Podotýka však, že charakter problémov chudoby sa v jednotlivých krajinách výrazne líši. Preto je presvedčený, že zdieľané a spoločné ciele nevyklúčujú potrebu špecifických politík a prostriedkov, pričom zohľadňujú osobitný kontext príslušného územia, krajiny, regiónu alebo územného celku na nižšej ako celoštátnej úrovni.

8. Domnieva sa, že jedným zo zásadných dôvodov čiastočného nesplnenia miléniových rozvojových cieľov sú sociálne rozdiely a nerovnosti v mnohých rozvojových krajinách v dôsledku chýbajúcej demokracie a politickej zodpovednosti, ako aj veľmi rozšírenej korupcie. Nestabilita a neistota v niektorých krajinách brzdí dosahovanie miléniových rozvojových cieľov. Vyzýva preto EÚ, aby prostredníctvom svojej rozvojovej politiky aktívne propagovala svoje základné hodnoty demokracie, ľudské práva a zásady právneho štátu, a pripomína dôležitú úlohu orgánov na nižšej než celoštátnej úrovni pri zisťovaní a riešení nedostatkov pri uplatňovaní ľudských práv, presadzovaní demokracie a boji proti korupcii.

9. Zdôrazňuje potrebu realizovať globálne partnerstvo pre rozvoj, do ktorého budú zapojené všetky strany, bude zamerané na ľudí a bude uplatňovať participatívny a inkluzívny prístup zdola nahor. Vyzýva EÚ, aby išla príkladom a zaujala jednotný a súdržný postoj, ktorý by odrážal prínos a zapojenie všetkých úrovní verejnej správy.

10. Zdôrazňuje, že práve orgány na nižšej než celoštátnej úrovni poskytujú verejnosti mnohé služby, ktoré sú zásadne dôležité na dosiahnutie miléniových cieľov, ako napríklad zdravotná starostlivosť, hygiena, vzdelávanie, dopravné a energetické systémy, vodné hospodárstvo a nakladanie s odpadom, ktoré majú následne veľký dosah na výsledky budúceho rámca.

11. V záujme mieru a bezpečnosti pripomína, že modernú diplomaciu neurčujú a nerealizujú iba vlády jednotlivých krajín a vzhľadom na potrebu dialógu, spolupráce a koordinácie zohráva nesmierne dôležitú úlohu diplomacia miest, ktorej význam sa stále zvyšuje. Pomocou tohto nástroja môžu miestne orgány presadzovať sociálnu súdržnosť, udržateľnosť životného prostredia, predchádzanie konfliktom, ich riešenie, ako aj obnovu a opätovné osídlenie po ich ukončení.

12. Vyjadruje obavy v súvislosti s tým, že Európska únia podľa nedávno zverejnených údajov OECD znížila v roku 2012 celkový objem rozvojovej pomoci (o 2,3 miliardy EUR alebo 4,3 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom). Hoci je EÚ stále najväčším darcom na svete a k zníženiu pomoci došlo čiastočne v dôsledku hospodárskej krízy v niektorých členských štátoch, VR apeluje na EÚ a členské štáty, aby pokračovali v úsilí zameranom na splnenie záväzku EÚ prijatého v rámci OSN vyčleniť do roku 2015 na pomoc 0,7 % hrubého národ-

ného dôchodku. Vzhľadom na nedávno prijaté úsporné opatrenia sa podarilo vyčleniť 0,43 %, pričom iba niekoľko členských štátov splnilo cieľ 0,7 %.

13. Pripomína, že orgány na nižšej než celoštátnej úrovni čoraz častejšie vykonávajú aktívnu politiku v oblasti rozvojovej spolupráce a hoci ich celkový prínos je oveľa väčší ako ich finančný príspevok, niektoré z nich si už stanovili cieľ venovať 0,7 % svojich prostriedkov na spoluprácu s rozvojovými krajinami, pričom iné zasa vytvorili vlastné mechanizmy financovania, aby mohli reagovať na konkrétne potreby.

14. Víta, že „úloha miestnych orgánov pri vytváraní väzieb medzi občanmi a vládou a zabezpečovaní rozsiahleho a demokratického stotožnenia sa s rozvojovými programami jednotlivých krajín“ bola uznaná na medzinárodnej úrovni vo vyhlásení z Pusanu, ako aj v nedávno vydanom dokumente o výsledkoch konferencie Rio+20, ktorý samosprávy označuje za tvorcov stratégií, rozhodujúcich činiteľov a realizátorov politík v oblasti udržateľného rozvoja.

15. Opakuje svoje vyjadrenie uvedené v stanovisku o príspevku miestnych a regionálnych orgánov EÚ ku konferencii OSN o trvalo udržateľnom rozvoji v roku 2012 (Rio+20) (CdR 187/2011), že by privítal rozvoj a oživenie práce na programe Agenda 21. Miestna Agenda 21, ktorá bola spustená po summite v Riu v roku 1992, je dobrým príkladom procesu na úrovni najbližšej občanom, ktorý priniesol dobré a dlhotrvajúce výsledky vo forme konkrétnych opatrení, ako aj lepšie pochopenie otázok týkajúcich sa udržateľnosti a väčšie zapojenie aktérov spoločnosti do tejto problematiky.

16. Pripomína aktívny prínos VR ku konferencii Rio+20, a to v rámci úsilia o zorganizovanie summitu v Riu aj ako súčasť delegácie EÚ, pričom predstavil, čo všetko sa dá dosiahnuť pomocou iniciatív, ako je napríklad Dohovor primátorov a starostov či Európske zelené hlavné mestá. Poukazuje na memorandum o porozumení, ktoré pri tejto príležitosti podpísal s Programom OSN pre životné prostredie (UNEP), aby prehĺbil súčinnosť medzi rôznymi úrovňami a zlepšil uplatňovanie vyhlásenia z konferencie Rio+20. v tejto súvislosti sa bude naďalej zúčastňovať na príslušných konferenciách zmluvných strán ako pozorovateľ v rámci delegácie EÚ.

17. Opakovane vyjadruje svoju víziu, že je nevyhnutné, aby orgány na nižšej ako celoštátnej úrovni boli spolu s vládami jednotlivých krajín a subjektmi OSN uznané za relevantných aktérov v inštitucionálnom rámci pre udržateľný rozvoj. v tejto súvislosti požaduje, aby bol v rámci UNEP alebo Medzivládneho politického fóra na vysokej úrovni pre udržateľný rozvoj zriadený stály výbor pre samosprávy na miestnej a nižšej ako celoštátnej úrovni.

18. Pripomína, že v rámci uznania ich úlohy a s cieľom zvýšiť účinnosť rozvojovej pomoci Európska komisia v roku 2008 po prvýkrát vyzvala na vypracovanie celostného prístupu k miestnym orgánom ako aktérom pôsobiacim v oblasti rozvoja na celosvetovej, európskej a národnej úrovni. v tejto súvislosti víta činnosť Komisie na úrovni EÚ a jej zámer aktualizovať tento strategický posun vo vzťahu so spomenutými samosprávami v osobitnom oznámení o miestnych orgánoch v rámci rozvoja plánovanom na jar 2013.

19. Požaduje, aby budúce stratégie, predovšetkým v EÚ, zohľadňovali potenciál mnohostrannej decentralizovanej spolupráce, vrátane nástrojov, ako je napríklad Portál decentralizovanej spolupráce, ktorý mapuje činnosť a osvedčené postupy a umožňuje výmenu informácií s cieľom prispôsobiť kvalifikácie a schopnosti potrebám, a Konferencia o decentralizovanej spolupráci pre politický dialóg ako doplnok k osobitným zastupiteľským politickým zhromaždeniam pre susedné krajiny, ako je napríklad ARLEM pre Stredozemie a CORLEAP pre Východ.

20. Zaväzuje sa aj naďalej podporovať úsilie o lepšiu propagáciu a integráciu európskych modelov, ako je Dohovor primátorov a starostov či Európske zelené hlavné mestá a podobné modely, v ďalších častiach sveta a celosvetových programov, ako je napríklad iniciatíva UNEP Mestá účinne využívajúce

zdroje, nedávno vytvorené partnerstvo medzi EÚ a Čínou pre udržateľnú urbanizáciu alebo Miestna agenda 21, na celosvetovej úrovni, najmä pokiaľ ide o ich súvislosť s rozširovaním EÚ a susednými krajinami.

21. Víta skutočnosť, že Európska komisia uznala cieľ „spočívajúci v smerovaní k trvalo udržateľným, odolným mestám“ za hnaciu silu inkluzívneho a udržateľného rastu. Odporúča, aby budúce ciele udržateľného rozvoja obsahovali konkrétny cieľ zameraný na udržateľnosť miest. Vyzýva EÚ, aby pokračovala v práci na kľúčovej otázke udržateľného mestského života a podporovala mestá a orgány na nižšej ako celoštátnej úrovni v ich úsilí o prispôbenie sa zmene klímy a vytváranie kapacít na rozvoj odolnosti, schopnosti reagovať na katastrofy a predchádzať im, ktoré by sa opierali o potrebné kompetencie a zdroje, pretože tieto orgány musia často ako prvé reagovať na prírodné katastrofy alebo katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou.

22. Poveruje predsedu Výboru regiónov, aby toto uznesenie predložil predsedovi Európskeho parlamentu, predsedovi Európskej rady, predsedovi Európskej komisie, írskemu predsedníctvu Rady EÚ, ako aj nadchádzajúcemu litovskému predsedníctvu Rady.

V Bruseli 12. apríla 2013

*Predseda
Výboru regiónov*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

STANOVISKÁ

VÝBOR REGIÓNŮV

100. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 11. A 12. APRÍLA 2013

Stanovisko „Súčinnosť medzi súkromnými investíciami a verejným financovaním na miestnej a regionálnej úrovni“

(2013/C 139/02)

VÝBOR REGIÓNŮV

- súhlasí s tým, že kombinácia grantov s inovatívnymi finančnými nástrojmi môže predstavovať inovatívny prístup, ktorým sa dajú znížiť celkové náklady a riziká projektov resp. investícií, a vyzýva miestne a regionálne samosprávy, aby zapojili svoju fantáziu a porozmýšľali o tom, ako sa tieto nástroje môžu využiť na optimalizáciu podpory kľúčových investícií na miestnej úrovni,
- zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú zohráva EIB ako finančná inštitúcia EÚ pre dlhodobé financovanie pri podpore verejno-súkromných partnerstiev v rámci EÚ a pri poskytovaní odborných znalostí pre rozvoj a uplatňovanie celej škály inovatívnych finančných nástrojov na úrovni EÚ v spolupráci s Európskou komisiou,
- víta navýšenie kapitálu o 10 miliárd EUR, o ktorom sa rozhodlo v roku 2012, čo EIB umožní poskytnúť ďalšie úvery v celkovej hodnote do 60 miliárd EUR,
- víta nové nástroje v podobe „rámcových úverov“ a „úverov v rámci štrukturálnych programov“, ktoré EIB zaviedla. Tieto nástroje by mohli mať rozhodujúci význam pre financovanie miestnych a regionálnych samospráv, pretože umožňujú financovať portfólio investícií, a tak prekonať prekážku súvisiacu s rozsahom projektu,
- uznáva, že pri uplatňovaní inovatívnych finančných nástrojov v programoch štrukturálnych fondov sa vyskytli počiatočné ťažkosti, a uvádza viacero faktorov objasňujúcich toto slabé uplatňovanie, ako chýbajúce poznanie a chápanie príležitostí, potrebná zmena myslenia riadiacich orgánov umožňujúca posun od grantov k finančným nástrojom a obavy týkajúce sa zložitosti regulačného rámca, vrátane právnych predpisov o poskytovaní štátnej pomoci,
- víta rozšírenie rozsahu inovatívnych finančných nástrojov v rokoch 2014 – 2020 na všetky druhy projektov, všetky tematické ciele a investičné priority, ktoré pokrývajú partnerské dohody a operačné programy, ako aj na všetky fondy spoločného strategického rámca,
- zdôrazňuje rastúci záujem miestnych a regionálnych samospráv o rozvoj multiregionálnych fondov v kontexte makroregionálnych stratégií spolu s EIB,
- žiada predĺženie iniciatívy dlhopisov na projekty do roku 2020, a aby sa po skončení hodnotenia pilotnej fázy rozšíril jej rozsah popri transeurópskych sieťach aj na iné odvetvia,
- odporúča Európskej komisii, aby objasnila uplatniteľnosť pravidiel poskytovania štátnej pomoci na inovatívne finančné nástroje.

Spravodajca

Rhodri Glyn THOMAS (UK/EA), člen národného zhromaždenia Walesu

Referenčný dokument**I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA****VÝBOR REGIÓNOV****Úvod**

1. zdôrazňuje, že napriek rastúcemu optimizmu nad prekonaním najťažšej fázy krízy eurozóny naďalej pretrvávajú značné problémy a prekážky podpory oživenia hospodárstva v celej EÚ, najmä čo sa týka dostupnosti verejných a súkromných financií na podporu kľúčových investícií.

2. Tvrdí, že EÚ zohráva kľúčovú úlohu pri podpore obnovy dôvery v hospodárstvo tým, že vytvára rámcové podmienky, ktoré prispievajú k mobilizácii verejných a súkromných zdrojov dostupných na stimuláciu kľúčových investícií na miestnej a regionálnej úrovni a k riešeniu neustálych výpadkov v dostupnosti financovania a úverov pre malé a stredné podniky, bez ktorých zámer splniť ciele stratégie Európa 2020 a Paktu pre rast a zamestnanosť nebude úspešný.

3. Pripomína ústrednú úlohu a zodpovednosť miestnych a regionálnych samospráv pri oživovaní európskeho hospodárstva, ako sa to uvádza v stanovisku Výboru regiónov na tému „Vytváranie väčšej súčinnosti medzi rozpočtom EÚ, štátnymi rozpočtami a rozpočtami nižších územných celkov“ prijatom 31. januára 2013 ⁽¹⁾, keďže miestne a regionálne samosprávy sú zodpovedné za podstatnú časť verejných výdavkov v Európe (16,7 % HDP a 34 % všetkých verejných výdavkov v roku 2011, a zároveň dve tretiny priamych investícií v tom istom roku ⁽²⁾), pričom väčšina investícií je nasmerovaná do prioritných oblastí s kľúčovým významom pre úspech stratégie Európa 2020 (ako sú hospodárske záležitosti, vzdelávanie, životné prostredie, bývanie a občianska vybavenosť).

4. Zdôrazňuje rastúci význam verejno-súkromných partnerstiev a záujmu o ne pri financovaní projektov ⁽³⁾ a inovatívnych

finančných nástrojov ⁽⁴⁾, ako mechanizmu s potenciálom na sprístupnenie kľúčových investícií.

5. Víta preto úlohu, ktorú Európska komisia zohráva pri stimulácii využívania verejno-súkromných partnerstiev a inovatívnych finančných nástrojov tým, že poskytuje politický rámec, ktorý podporuje a podnecuje využívanie takýchto nástrojov, a mobilizuje finančné prostriedky z rozpočtu EÚ s cieľom zvýšiť objem dostupných „verejných“ prostriedkov na úrovni miestnych a regionálnych samospráv.

6. Zdôrazňuje ústrednú úlohu Európskej investičnej banky a rastúceho sektora verejných bánk v celej EÚ pri podpore koherentného a komplexného investičného prostredia vychádzajúceho z cieľov politiky.

7. Konštatuje, že rozpočet EÚ napriek svojmu pomerne malému objemu zohráva spolu s Európskou investičnou bankou kľúčovú úlohu pri podpore investícií na celom území EÚ, predovšetkým (hoci nie výhradne) prostredníctvom fondov spoločného strategického rámca, ktoré sa využívajú a uplatňujú na úrovni územných celkov (v mnohých prípadoch ich využívajú miestne a regionálne samosprávy) a ktoré majú významný multiplikačný efekt na hospodárstvo.

8. Všíma si zámer Európskej komisie podľa možností zdvojnásobiť pákový efekt investícií zo štrukturálneho fondu v období od roku 2014 do roku 2020 na 4,2 EUR za každé euro investované Európskou úniou, pričom doterajšie indikácie naznačujú, že podiel inovatívnych finančných nástrojov v ERRF by mohol vzrásť z 5 % na 15 %.

⁽¹⁾ CdR 1778/2012 fin.

⁽²⁾ Dexia Crédit local a Rada európskych obcí a regiónov (2012): Subnational public finance in the European Union, júl 2012.

⁽³⁾ Pojmom verejno-súkromné partnerstvo sa v tomto dokumente označujú spoločné investičné projekty, v ktorých sú zapojení verejní i súkromní partneri a financie, a chápe sa v kontexte projektového prístupu ako jednorazová investícia verejno-súkromného konzorcia.

⁽⁴⁾ Pojmom inovatívne finančné nástroje sa v tomto stanovisku označujú mechanizmy alebo nástroje na podporu celej škály individuálnych projektov resp. činností, ktoré sa realizujú cez „holdingový fond“, a nie ako jednorazový projekt, napr. JEREMIE alebo JESSICA. Tento pojem je vhodnejší ako pojem nástroje finančného inžinierstva, ktorý sa často vyskytuje v dokumentoch EÚ a vedeckej literatúre z tejto oblasti.

9. Víta skutočnosť, že sa v prípade fondov spoločného strategického rámca naďalej uplatňuje prístup revolvingových fondov, čo vytvára priestor pre tzv. nástupnícky fond na územnej úrovni. Požaduje, aby sa zvažilo, ako by sa prístup revolvingového fondu mohol účinne rozvíjať tak, aby sa inovátične finančné nástroje uplatňovali cez centrálné riadené programy podporované z rozpočtu EÚ (napr. COSME a Horizont 2020).

10. Víta skutočnosť, že inovátične finančné nástroje a súvisiace návrhy získali vo viacročnom finančnom rámci 2014 – 2020 významnejšiu politickú prioritu. Povzbudzuje miestne a regionálne samosprávy (i členské štáty), aby optimalizovali tento podporný regulačný rámec, a to najmä prostredníctvom posilnených a objasnených pravidiel pre fondy spoločného strategického rámca, ktoré sa uplatňujú spoločným riadením na územnej úrovni.

11. Je zajedno s osobitnou správou, ktorú na žiadosť Európskeho parlamentu vypracovalo Centrum pre európske politické štúdie⁽⁵⁾, že inovátične finančné nástroje by sa nemali považovať za všeliek na všetky druhy zásahov na miestnej a regionálnej úrovni, pričom zdôrazňuje, že sú vhodné iba na projekty s potenciálne ziskovou návratnosťou a že ich netreba vnímať ako náhradu grantov, ale skôr ako spôsob rozšírenia možností rozpočtu EÚ.

12. Súhlasí tiež s tým, že kombinácia (alebo „zmiešanie“) grantov s inovátičnými finančnými nástrojmi môže predstavovať inovátičný prístup, ktorým sa dajú znížiť celkové náklady a riziká projektov resp. investícií, a vyzýva miestne a regionálne samosprávy, aby zapojili svoju fantáziu a porozmýšľali o tom, ako sa tieto nástroje môžu využiť na optimalizáciu podpory kľúčových investícií na miestnej úrovni.

Východisko, opodstatnenie a prínos verejno-súkromných projektov a inovátičných finančných nástrojov

13. Zdôrazňuje, využívanie verejno-súkromných partnerstiev a inovátičných finančných nástrojov možno zdôvodniť viacerými faktormi, a nielen potenciálnou kľúčovou úlohou, ktorú takéto prístupy môžu zohrávať pri podpore oživenia hospodárstva EÚ. Základom verejno-súkromných partnerstiev je potenciál zabezpečiť prínos pre obe zúčastnené strany a dosiahnuť spoločné ciele a zábery takým spôsobom, ktorý by nebol možný alebo žiaduci bez spojenia verejných a súkromných záujmov. Zámerom inovátičných finančných nástrojov je poskytovať štruktúrovanejšiu podporu, zavádzať programy so stanovenými pravidlami a cieľmi, ktoré sa môžu zameriavať na konkrétnych príjemcov alebo skupiny (napr. malé a stredné podniky pomocou mikrofinancovania, výskumné a vývojové projekty, programy rozvoja miest).

14. Zdôrazňuje, že zlyhanie trhu je pádnym opodstatnením myšlienky verejnej intervencie, ako prostriedku na zníženie rizika, stimuláciu zapojenia súkromného sektora a umožnenie

investícií, ktoré sa by za iných okolností nezrealizovali. Toto opodstatnenie je zrejme v prípade inovátičných finančných nástrojov, ktorých cieľom je poskytovať malým a stredným podnikom prístup k mikrofinancovaniu.

15. Rozhodne však tvrdí, že zlyhanie trhu nie je nevyhnutne jedinou alebo základnou hybnou silou takýchto opatrení a že hlavným dôvodom zásahov môže byť širší verejno-politický zámer, ako je zameranie sa na ciele v oblasti životného prostredia (napr. energia z čistých zdrojov) alebo sociálne ciele (zmiernenie chudoby, riešenie sociálneho vylúčenia), hoci takéto investície môžu viesť k vzniku nových trhov a novej hospodárskej aktivity (ako rozvoj odvetvia obnoviteľných zdrojov energie, obnova miest atď.).

16. Žiada Európsku komisiu, aby v legislatívnom a regulačnom rámci pre verejno-súkromné projekty a inovátične finančné nástroje objasnila východisko tejto verejnej politiky a spresnila uplatňovanie pravidiel poskytovania štátnej pomoci a právnych predpisov týkajúcich sa verejného obstarávania, ktoré môžu brániť miestnym a regionálnym orgánom v takýchto iniciatívach. V prípade, že východisko verejnej politiky je jasné, pravidlá EÚ týkajúce sa hospodárskej súťaže by nemali brániť realizácii takýchto zásahov, ani od nej odrádzať.

17. Zdôrazňuje, že verejný sektor nesie demokratickú zodpovednosť: zo zásady sa díva na životaschopnosť investícií z dlhodobého hľadiska, pričom sa zameriava na zaistenie, že hlavné verejné ciele a zásady budú rešpektované a znižuje riziko poskytovaním pomerne bezpečného investičného prostredia súkromnému sektoru, zatiaľ čo partneri zo súkromného sektora prinášajú nové finančné prostriedky, obchodné povedomie a skúsenosti, inováčné a podnikateľské zručnosti.

18. Konštatuje, že najmä v súčasnej hospodárskej situácii a vzhľadom na veľkú neistotu na finančných trhoch, môžu byť investície do verejno-súkromných partnerstiev resp. inovátičných finančných nástrojov príťažlivé pre súkromných investorov, vrátane penzijných fondov, pretože zapojenie verejného sektora môže znížiť vnímané riziko investície. Finančná účasť EIB alebo EÚ potenciálne ešte viac znižuje vnímané riziko vďaka „externej kontrole“ kvality plánovanej investície.

19. Vyzýva Európsku komisiu, aby ďalej preskúmala možnosti prijať opatrenia na úrovni EÚ, ktoré by sa zameriavali na mobilizáciu investícií zo strany penzijných fondov do cieľov plánu oživenia hospodárstva EÚ.

20. Zdôrazňuje, že v dôsledku nezodpovedných finančných investícií, ktoré v roku 2008 vyústili do finančnej krízy, a snahy z ostatných 3 – 4 rokov zreformovať odvetvie finančných služieb v Európe, panuje jednoznačné presvedčenie, že je potrebné zameriavať sa na dlhodobé a udržateľné investície, a zároveň predchádzať zneužívaniu a excesom, ku ktorým dochádzalo v minulosti.

⁽⁵⁾ CEPS Special Report, č. 68, október 2012, s. 1.

21. Podčiarkuje preto, že je potrebné predovšetkým brániť a rešpektovať verejné ciele a záujmy vo verejno-súkromných partnerstvách. Konštatuje však, že bez verejno-súkromné partnerstvá nemôžu existovať bez súkromných investorov a že predpisy, ktoré sa vzťahujú na verejno-súkromné partnerstvá a inovatívne finančné nástroje sa musia rozvíjať tak, aby stimulovali ich účasť.

22. Potvrdzuje, že dochádza k jednoznačnému posunu smerom k novým modelom zodpovednosti, ktoré sa zameriavajú na investície do uskutočňovania cieľov politiky v prospech občanov na miestnej a regionálnej úrovni, pričom sa uprednostňuje dosiahnutie návratnosti nákladov a dlhodobá životaschopnosť a udržateľnosť pred maximalizáciou krátkodobého zisku za každú cenu, a zároveň sa nadväzuje na silnú tradíciu verejných bánk v EÚ, ktoré tvoria viac ako 20 % bankového sektora v EÚ (napríklad KfW a sieť regionálnych bánk v Nemecku, Caisse des Dépôts vo Francúzsku a Cassa Depositi e Prestiti v Taliansku) ⁽⁶⁾.

23. V tejto súvislosti si všima rozvíjajúci sa škandinávsky model agentúr na financovanie miestnych a regionálnych samospráv: BNV (Holandsko), KommuneKredit (Dánsko), Kommunalbank (Nórsko), Kommuninvest (Švédsko), Municipality Finance (Fínsko). Hoci sa značne líšia z hľadiska úrovne zapojenia príslušných centrálnych vlád, a teda kontroly v rukách danej vlády a miery rizika, ktoré prijíma ⁽⁷⁾, ponúkajú zaujímavú alternatívu spôsobu financovania miestnych a regionálnych investícií, vrátane v partnerstve so súkromným sektorom. Napríklad vo Fínsku vlastní štát 16 % Municipality Finance, fínske verejné penzijné fondy 31 % a 52 % obce. Vo Walese sa rozprúdila diskusia o možnosti zriadiť waleskú investičnú banku vo verejnom vlastníctve.

Úloha Európskej investičnej banky

24. zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú zohráva EIB ako finančná inštitúcia EÚ pre dlhodobé financovanie (a najväčší multilaterálny poskytovateľ úverov i dlžník na svete pôsobiaci vo viac ako 150 krajinách mimo EÚ) pri podpore verejno-súkromných partnerstiev v rámci EÚ a pri poskytovaní odborných znalostí pre rozvoj a uplatňovanie celej škály inovatívnych finančných nástrojov na úrovni EÚ v spolupráci s Európskou komisiou (vrátane iniciatív JEREMIE, JESSICA, ELENA a finančného nástroja s rozdelením rizika (RSFF), ako aj nástrojov technickej podpory ako JASPERS a JASMINE).

25. Vyzdvihuje prínos EIB z hľadiska investične orientovaného prístupu, pružnosti prispôbiť podporu a úvery

individuálnym balíkom, schopnosti poskytovať verným orgánom profesionálne poradenstvo a odbornú expertízu a ponúkať svojim klientom výhodné podmienky vďaka svojmu AAA ratingu na medzinárodných finančných trhoch.

26. Zdôrazňuje široké portfólio podpory, ktoré EIB poskytuje a škálu rôznych druhov zásahov vrátane priamych úverov na projekty (v prípade prekročenia 25 miliónov eur), úverov sprostredkovaných miestnymi bankami, rizikového kapitálu, programov mikrofinancovania atď. a prístup k financovaniu zameraný na dosiahnutie cieľov politik, pričom sa zameriava na celkové priority EÚ spočívajúce v rozvoji malých a stredných podnikov, riešení hospodárskych a sociálnych nerovností, investíciách do prírodného a mestského prostredia, znalostnej ekonomiky, podpore transeurópskych sietí a udržateľnom zásobovaní energiou v EÚ.

27. Konštatuje, že viac ako 90 % činnosti EIB sa zameriava na Európu, EIB však zohráva dôležitú úlohu pri realizácii finančných aspektov vonkajšej a rozvojovej politiky, čo Výbor regiónov víta.

28. Upozorňuje na od konca 90. rokov rastúci význam financovania zo strany EIB, ktorý sa prejavuje v náraste poskytovaní úverov v ostatnom desaťročí, a najmä počas finančnej krízy v uplynulých 4 až 5 rokoch.

29. Konštatuje, že objem úverov, ktoré EIB poskytla v určitom roku, sa od roku 1998 zvýšil z 10 miliárd ECU na 45 miliárd EUR v polovici minulého desaťročia a v roku 2011 prudko vyskočil na 79 miliárd EUR (najväčší objem) v snahe vyrovnáť pokles súkromných investícií počas krízy. Do konca roku 2011 sa celková hodnota otvorených nesplatených úverov zvýšila o viac ako tretinu na 395 miliárd EUR. EIB zohrávala kľúčovú úlohu v sprístupňovaní kapitálu v celej EÚ a v podpore investícií vo viacerých krajinách eurozóny, ktoré zápasili s problémami, vrátane Grécka, Portugalska a Španielska.

30. Víta preto navýšenie kapitálu o 10 miliárd EUR, o ktorom sa rozhodlo v roku 2012, čo EIB umožní poskytnúť ďalšie úvery v celkovej hodnote do 60 miliárd EUR.

31. Podčiarkuje prínos takejto ustanovizne pre EÚ, pretože dokáže pružne a promptne reagovať na meniace sa okolnosti, prispôbiť im nové podporné programy a rozvíjať ich. Pripomína, ako je v súčasnej hospodárskej klíme dôležité mať inštitúciu EÚ, ktorá uskutočňuje investície zamerané na dosiahnutie zámerov politiky, a to skôr s cieľom nevytvoriť stratu ako maximalizovať zisk.

⁽⁶⁾ Európska asociácia verejných bánk: Public Financial Institutions in Europe, marec 2011.

⁽⁷⁾ Nórska vláda je 100 % vlastníkom Kommunalbank, nad ktorou má aj plný dohľad. Holandská banka BNV je v 50 % vlastníctve štátu a zvyšných 50 % vlastní miestne a regionálne samosprávy.

32. Blahoželá Európskej komisii a EIB k vytvoreniu súboru inovatívnych finančných nástrojov v rokoch 2007 – 2013 a pevnému zakotveniu zásady, že financovanie zo strany EÚ má jasnú úlohu a prínos v podobe týchto nástrojov, ktoré dopĺňajú a presahujú tradičné financovanie grantmi. Konštatuje, že do konca roku 2011 bolo vo všetkých členských štátoch okrem Írska a Luxemburska vytvorených celkovo 592 inovatívnych finančných nástrojov.

33. Víta nové nástroje v podobe „rámcových úverov“ a „úverov v rámci štrukturálnych programov“, ktoré EIB zaviedla. Tieto nástroje by mohli mať rozhodujúci význam pre financovanie miestnych a regionálnych samospráv, pretože umožňujú financovať portfólio investícií, a tak prekonať prekážku súvisiacu s rozsahom projektu (minimálna výška úveru je zvyčajne 25 miliónov EUR).

34. Vyzýva Európsku komisiu, aby preskúmala možnosť rozšírenia tohto prístupu na rozpočet EÚ, pričom by finančné nástroje umožňovali sekuritizáciu súboru malých projektov (napríklad vydanie dlhopisov na projekty, čo schválila Európska rada vo svojich záveroch v júni 2012, vrátane pilotnej fázy dlhopisov na projekty počas súčasného finančného rámca, pričom odkázala na Nástroj na prepojenie Európy ako na príklad, kde by sa to dalo potenciálne uplatniť v rokoch 2014 – 2020).

35. Víta kroky, ktoré sa prijímajú na zaistenie pevného a úzkeho vzťahu medzi EIB a Výborom regiónov, vzhľadom na čoraz významnejšiu úlohu EIB pri podpore investícií na úrovni miestnych a regionálnych samospráv.

Prekážky pri využívaní verejno-súkromných partnerstiev a inovatívnych finančných nástrojov.

36. Uznáva, že pri uplatňovaní inovatívnych finančných nástrojov v programoch štrukturálnych fondov v období rokov 2007 – 2013 sa vyskytli počiatočné ťažkosti, ktoré boli zdokumentované v externej hodnotiacej správe určenej Európskej komisii o pokroku dosiahnutom vo financovaní a uplatňovaní nástrojov finančného inžinierstva spolufinancovaných zo štrukturálnych fondov.

37. Vie o viacerých faktoroch, ktoré objasňujú toto slabé uplatňovanie, ako chýbajúce poznanie a chápanie príležitostí, potrebná zmena myslenia riadiacich orgánov umožňujúca posun od grantov k finančným nástrojom, vrátane prístupov k riziku, domnelá zložitnosť nástrojov a metodiky účasti, ako aj obavy týkajúce sa zložitosti regulačného rámca, vrátane právnych predpisov o poskytovaní štátnej pomoci.

38. Všimá si špecifické obavy miest a mestských samospráv v spojitosti s rozvojom nástrojov v rámci iniciatívy JESSICA

v programovacom období na roky 2007 – 2013, zameriavajúce sa napäté vzťahy medzi riadiacimi orgánmi programov a mestskými samosprávami. Víta preto, že návrhy nariadení na roky 2014 – 2020 sú jasnejšie a vytvárajú väčší priestor pre subregionálne programovanie a integrované územné investície, čo by malo znamenať, že mestá a mestské oblasti budú v budúcnosti lepšie pripravené rozvíjať programy v rámci iniciatívy JESSICA.

39. Konštatuje, že vo fáze zhromažďovania podkladov sa stretol s názormi, že EIB by mala zohrávať rozhodnejšiu rolu v rámci svojho portfólia investícií pri podpore riskantnejších projektov, resp. iniciatív.

40. Zdôrazňuje, že je dôležité podporovať nové a rozvíjajúce sa technológie, vrátane politických priorít, ako je rozvoj kľúčových podporných technológií v EÚ (vrátane napr. odvetvia fotoniky). Vyzýva Európsku komisiu a EIB, aby zabezpečili, že verejno-súkromné partnerstvá a inovatívne finančné nástroje prísúdia v rokoch 2014 – 2020 dostatočnú prioritu novým a rozvíjajúcim sa technológiám, ako súčasti dlhodobej investičnej perspektívy pre Európu.

Zjednodušenie, zefektívnenie a posilnenie nástrojov na úrovni EÚ (vrátane fondov spoločného strategického rámca)

41. Konštatuje, že ako sa jednotlivé generálne riaditeľstvá snažili zaviesť nové metódy financovania, rozvinula sa v období rokov 2007 – 2013 široká škála rôznych tematických nástrojov, avšak mätúcim a nesystematickým spôsobom.

42. Víta snahu Európskej komisie zjednodušiť a zefektívniť škálu inovatívnych finančných nástrojov dostupných v rokoch 2014 – 2020.

43. Víta rozšírenie⁽⁸⁾ rozsahu inovatívnych finančných nástrojov v rokoch 2014 – 2020 (ako sa stanovuje v článkoch 32 – 40 návrhu nariadenia o spoločných ustanoveniach) na všetky druhy projektov, všetky tematické ciele a investičné priority, ktoré pokrývajú partnerské dohody a operačné programy, aj na všetky fondy spoločného strategického rámca. Očakáva široké uplatňovanie týchto ustanovení, vrátane v oblasti vidieckeho rozvoja a námorných programov.

44. Osobitne víta zrušenie zákazu financovať projekt z viac než jedného zdroja a možnosť kombinovať viaceré finančné nástroje, čo by malo napomôcť uľahčiť financovanie miestnych a regionálnych projektov.

⁽⁸⁾ Pozri články 32 – 40 návrhu nariadenia o spoločných ustanoveniach o 5 fondoch zahrnutých do spoločného strategického rámca, čiže EFRR, ESF, KF, EPFRV a Európsky fond pre námorné otázky a rybné hospodárstvo.

45. Víta návrh zlúčiť podporu inovatívnych malých a stredných podnikov v rámci programu COSME⁽⁹⁾ s finančným nástrojom s rozdelením rizika v rámci programu Horizont 2020, pričom sa očakáva, že by to v rokoch 2014 – 2020 mohlo mať pákový efekt na investície do výskumu a vývoja vo výške viac ako 100 miliárd EUR, čo predstavuje približne 10 % z rozdielu oproti cieľu vo výške 3 % HDP stanovenom v stratégii Európa 2020.

46. Zisťuje, že je na miestnej a regionálnej úrovni potrebné zvýšiť informovanosť o možnostiach podpory zo strany EIB a vyzýva miestne a regionálne samosprávy (vrátane riadiacich orgánov programov spoločného strategického rámca), aby aktívnejšie oslovovali EIB, a zároveň vyzýva Európsku komisiu a EIB, aby uskutočnili ďalšie osvetové aktivity na propagáciu existujúcich i nových dostupných príležitostí.

47. Navrhuje sériu spoločných konferencií, ktoré by Výbor regiónov usporiadal v priebehu rokov 2013 a 2014, jednou z možností by bola realizácia tohto zámeru napríklad v rámci týždňa regiónov počas podujatia Open Days. Pripomína význam zapojenia organizácií ako Európska asociácia verejných bánk, KfW a sektora komerčných bánk, ako aj organizácií zastupujúcich podnikateľské siete, do takýchto podujatí.

48. Poznamenáva, že spoločným problémom príjemcov, najmä z hľadiska malých a stredných podnikov (a predovšetkým mikropodnikov) je zorientovať sa v zložitej škále nástrojov na podporu investícií.

49. Konštatuje, že pre väčšinu malých a stredných podnikov je ich miestna pobočka banky kontaktným miestom, kde získavajú poradenstvo a financovanie, čo znamená, že nástroje na financovanie úverov (vrátane tých, ktoré sú podporované EIB a rozpočtom EÚ) si musia nájsť efektívnu cestu k podnikom. Požaduje dôslednejšie uplatňovanie zásady „myslieť v malom“ pri rozvoji inovatívnych finančných nástrojov.

50. Poukazuje na to, že v krajinách (napr. v Nemecku), kde jestvuje rozvinutá infraštruktúra verejných bánk a kultúra investícií do zámerov politiky, sú jasnejšie viditeľné prepojenia medzi politickým vývojom v EÚ, novými nástrojmi a začlenením služieb poskytovaných malým a stredným podnikom na úrovni miestnych a regionálnych samospráv do existujúceho portfólia služieb.

51. Vyzýva preto členské štáty a miestne a regionálne orgány, najmä v súvislosti s prebiehajúcimi reformami štruktúr hospodárskej správy EÚ, aby systematickejšie preskúmali, ako

finančné a bankové štruktúry v EÚ, členských štátoch a nižších územných celkoch môžu účinnejšie spolupracovať na sústredení podpory na malé a stredné podniky a subjekty hospodárstva EÚ s tvorivým resp. inovatívnym prínosom.

52. Zdôrazňuje rastúci záujem miestnych a regionálnych samospráv o rozvoj multiregionálnych fondov v kontexte makroregionálnych stratégií spolu s EIB (napríklad v krajinách severnej Európy). Takéto spájanie fondov namiesto osobitných regionálne izolovaných fondov by mohlo prispieť k rozloženiu rizika a zvýšeniu pákového a multiplikačného efektu príslušných fondov.

Iniciatíva dlhopisov na projekty

53. Víta zapojenie EIB do iniciatívy dlhopisov na projekty, ktorej zámerom je pomôcť súkromným subjektom realizujúcim projekty vydať dlhopisy na financovanie infraštruktúrnych projektov a pritiaženie finančných prostriedkov pochádzajúcich z finančných trhov od inštitucionálnych investorov, vrátane penzijných fondov.

54. Žiada predĺženie iniciatívy dlhopisov na projekty do roku 2020, a aby sa po skončení hodnotenia pilotnej fázy (na základe požiadavky Európskeho parlamentu) rozšíril jej rozsah popri transeurópskych sieťach aj na iné odvetvia.

55. Vyzýva na výmenu osvedčených postupov na úrovni EÚ, aby sa vyzdvihol potenciál posúdenia miestnych a regionálnych samospráv ratingovými agentúrami so zámerom zlepšiť ich rizikový profil v snahe pritiažnúť súkromné financovanie.

56. Znovu opakuje požiadavku z predchádzajúcich stanovísk Výboru regiónov, aby Európska komisia preskúmala možnosť sprostredkovať rozvoj „dlhopisov občanov“ a „dlhopisov so sociálnym vplyvom“ (ktoré sa už využívajú v Spojenom kráľovstve a USA), ako ďalších inovatívnych finančných nástrojov na podporu dosiahnutia cieľov EÚ.

57. Víta rozšírenie posúdení *ex ante*, ktoré sú zamerané na odôvodnenie myšlienky verejnej intervencie v prípade projektov, ktoré využívajú takéto finančné nástroje.

58. Odporúča Európskej komisii, aby objasnila uplatniteľnosť pravidiel poskytovania štátnej pomoci na inovatívne finančné nástroje, napríklad vypracovaním normalizovaných, priamo použiteľných predlôh. Európska komisia a EIB by zároveň mohli rozšíriť technickú pomoc, ktorú poskytujú miestnym a regionálnym orgánom v tejto veci.

⁽⁹⁾ Predtým spadali pod program pre konkurencieschopnosť a inovácie s dvoma inovatívnymi finančnými nástrojmi: nástrojom na podporu rýchlorastúcich a inovatívnych MSP (GIF) a záručným fondom MSP (SMEG).

Subsidiarita a proporcionalita

59. Poznnamenáva, že otázka súladu so zásadami subsidiarity a proporcionality nie je v tomto stanovisku relevantná, keďže nejde o reakciu na návrh právneho predpisu alebo politiky Európskej komisie.

60. Zdôrazňuje však, že je dôležité zabezpečiť, aby sa zásahy na úrovni EÚ realizovali na základe zásad doplnkovosti a pridanej hodnoty. Zároveň víta skutočnosť, že táto zásada je zakotvená v novom finančnom nariadení EÚ v spojitosti s pravidlami týkajúcimi sa finančných nástrojov.

V Bruseli 11. apríla 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko „Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva“

(2013/C 139/03)

VÝBOR REGIÓNOV

- zdôrazňuje, že táto situácia si vyžaduje, aby sa priemyselná politika stala jedným z pilierov budovania Spoločenstva a aby bola považovaná za skutočnú politickú prioritu, ktorej je venované rovnaké politické úsilie ako súdržnosti, infraštruktúre či poľnohospodárstvu;
- zdôrazňuje, že v poslednej dobe výrobné kapacity Európy zaznamenali pokles, zväčšujú sa rozdiely v rámci Spoločenstva a vzrastajú obavy pokiaľ ide o delokalizáciu výroby a konkurencieschopnosť európskych podnikov;
- nazdáva sa, že Európska komisia musí využiť všetky možnosti Lisabonskej zmluvy v oblasti priemyselnej politiky vymedzené v článku 173 ZFEÚ;
- upozorňuje na to, že mnohé miestne a regionálne orgány už zaradili hospodárske a sociálne inovácie a inovácie v oblasti životného prostredia medzi priority svojej stratégie rozvoja, pričom disponujú sieťami a skúsenosťami potrebnými na vytvorenie inovatívnych ekosystémov, ktoré sú nevyhnutné pre rozvoj MSP;
- navrhuje vydávať „projektové dlhopisy“ na financovanie MSP, ktoré by umožnili navýšiť regionálne investičné fondy určené na podporu MSP a podnikov strednej veľkosti, čo by posilnilo európsky priemysel s rizikovým kapitálom s oporou v územných celkoch;
- navrhuje, aby sa regionálne systémy inovácií vyvíjali smerom k regionálnym systémom inovácií a priemyselného rozvoja.

Spravodajca:	Claude GEWERC (FR/SES), predseda regionálneho zastupiteľstva Picardie
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov na tému „Silnejší európsky priemysel v prospech rastu a oživenia hospodárstva“
	COM(2012) 582 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

1. Výbor regiónov víta oznámenie Komisie, v ktorom sa jasne poukazuje na zásadný význam priemyslu.

Všeobecné pripomienky

2. Priemysel, ktorý pokrýva 80 % vývozu a súkromných výdavkov na výskum a vývoj je aj naďalej hlavnou silou Európy v globalizovanom svete. Udržiava si výrazný stimulačný účinok na celé hospodárstvo, najmä pokiaľ ide o zamestnanosť (zamestnáva 35 miliónov ľudí) a vplyv na činnosti spojené so službami.

3. V poslednej dobe však výrobné kapacity Európy zaznamenali pokles, zväčšujú sa rozdiely v rámci Spoločenstva a vzrastajú obavy pokiaľ ide o delokalizáciu výroby a konkurencieschopnosť európskych podnikov.

4. Európska únia vznikla z Európskeho spoločenstva uhlia a ocele. Súčasná hospodárska a finančná kríza potvrdzuje myšlienku, že prosperita a trvalá udržateľnosť Únie závisia od jej schopnosti udržať si silnú výrobnú základňu, a to tým, že podporí nový priemyselný model založený na inováciách a rozsiahlejších investíciách do nových technológií, ktorý ju dokáže zjednotiť a potvrdí jej postavenie vo svetovom hospodárstve. Európa, kolíska priemyselnej revolúcie, disponuje ekonomickými, kultúrnymi, vedeckými a politickými výhodami nevyhnutnými pre priemyselnú obnovu: obrovským trhom s viac ako 500 miliónmi obyvateľov, vzdelanou a kvalifikovanou pracovnou silou, druhou najvýznamnejšou svetovou menou, silnými podnikmi, ktoré sú prítomné v takmer všetkých sektoroch, stabilným politickým rámcom.

5. Táto situácia si vyžaduje, aby sa priemyselná politika stala jedným z pilierov budovania Spoločenstva a aby bola považovaná za skutočnú politickú prioritu, ktorej je venované rovnaké politické úsilie ako súdržnosti, infraštruktúre či poľnohospodárstvu.

6. Tento zámer sa stále častejšie presadzuje, no nie vždy za ním stoja členské štáty, čomu nasvedčujú neprimerané krátenia, ktoré navrhla Európska rada v rámci viacročného finančného rámca, a to najmä v odvetviach, ktoré sú kľúčové pre priemysel ako napríklad výskum a inovácie (Horizont 2020) či transeurópska infraštruktúra (nástroj na prepojenie Európy).

7. Nazdáva sa, že Európska komisia musí využiť všetky možnosti Lisabonskej zmluvy v oblasti priemyselnej politiky vymedzené v článku 173 ZFEÚ, najmä so zreteľom na možnosť „vyvinúť akékoľvek užitočné podnety na podporu koordinácie [činnosti členských štátov v oblasti priemyselnej politiky], najmä iniciatívy zamerané na vydanie usmernení a stanovenie ukazovateľov, organizovanie výmeny najlepšej praxe a prípravu potrebných prvkov na pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie“.

8. Podporuje preto návrh Európskeho parlamentu vytvoriť riadiacu skupinu s cieľom sústreďovať odborné znalosti na európskej úrovni, úrovni jednotlivých členských štátov a územných samospráv, ako aj zdroje rozptýlené na všetkých úrovniach a vo všetkých odvetviach.

9. Komisia uvádza, že na posilnenie priemyselnej základne tak, aby dosiahla 20 % podiel HDP Európy je nevyhnutných šesť prioritných akčných línií: pokročilé výrobné technológie, kľúčové podporné technológie, biovýrobky, udržateľná priemyselná politika a politika pre oblasť stavebníctva a surovín, ekologicky čisté vozidlá a inteligentné siete. Oznámenie je zamerané na štyri piliere.

Výbor regiónov

10. Súhlasí s názorom, že je potrebné podniknúť určité kroky v oblasti priemyslu, ktorá viedla Komisiu k tomu, aby doplnila svoje návrhy zo strednodobého a dlhodobého hľadiska o návrhy s požadovaným rýchlejším účinkom.

11. Pripomína však, že ťažkosti, na ktoré naráža priemysel v mnohých členských štátoch, majú štrukturálne príčiny, ktoré si vyžadujú zásadné zmeny koncepcie, riadenia i financovania priemyselnej politiky, a preto by bolo potrebné tieto zmeny urýchliť a vyčleniť na ne dostatočné inštitucionálne i finančné prostriedky.

12. Je tiež presvedčený, že vytvorenie rámcových podmienok, ktoré budú vyhovovať priemyslu a investície do podnikov ako aj do ich ekosystému sú nevyhnutné pre zlepšenie konkurencieschopnosti a zabezpečenie udržateľného rastu. Hlavnou výzvou v oblasti konkurencieschopnosti európskych podnikov v skutočnosti nie je ani také zameranie sa len na samotné náklady na pracovnú silu, ale skôr to, ako zvýšiť produktivitu prostredníctvom účinného udržateľného riadenia zdrojov, najmä ľudských zdrojov, vďaka celoživotnému vzdelávaniu, inováciám, internacionalizácii a deleniu kompetencií a ziskov so zamestnancami.

13. Zhodne s Komisiou konštatuje, že finančná kríza má vplyv na financovanie reálneho hospodárstva, ale podotýka, že séria opatrení nie je vhodným spôsobom odpovede na systémovú nerovnováhu.

14. Zdôrazňuje významnú úlohu zručností pre rozvoj a modernizáciu európskeho priemyslu.

15. Trvá na tom, že je nevyhnutné mobilizovať ľudský, sociálny a územný rozmer priemyselných zmien.

16. Konštatuje, že rozšírenie jednotného trhu sa doposiaľ nepremietlo do posilnenia priemyselnej základne Únie, a vyjadruje poľutovanie nad tým, že menová rovnocennosť nie je uvedená v podmienkach prístupu na trh.

17. Pripája sa k zámeru podporovať podnikanie, ale zdôrazňuje, že je rovnako dôležité podporovať a uznať priemyselné povolania.

18. Žiada Komisiu, aby zdokonalila svoje analytické schopnosti a používanie nástrojov na podporu podnikov, pričom by mala preskúmať možnosť vytvoriť, podobne ako to urobila v prípade agro-potravinárskeho priemyslu, medzi MSP a veľkými podnikmi novú kategóriu stredne veľkých podnikov, ktoré zamestnávajú od 250 do 750 zamestnancov a ktorých obrat nepresahuje 200 miliónov EUR. Tejto kategórii podnikov by mohla byť poskytnutá primeraná miera podpory, ktorá by bola vyššia ako miera podpory poskytovaná veľkým podnikom a nižšia než miera podpory poskytovaná MSP.

19. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že územný rozmer priemyselnej politiky bol spomenutý len okrajovo, zatiaľ čo práve na úrovni našich územných celkov, kde žijú a vzdelávajú sa naši spoluobčania, vzniká nový životný štýl, infraštruktúra a výmenné platformy, vytvárajú sa siete spolupráce a buduje sa dôvera súvisiaca s medziľudskými vzťahmi.

20. Podporuje piliere posilnenej priemyselnej politiky: investície do inovácií, lepšie podmienky prístupu na trh ako aj prístupu ku kapitálu, ľudskému kapitálu a zručnostiam.

A. ULAHČENIE INVESTÍCIÍ DO NOVÝCH TECHNOLOGIÍ A INOVÁCIÍ

21. Mnohé miestne a regionálne orgány už zaradili hospodárske a sociálne inovácie a inovácie v oblasti životného prostredia medzi priority svojej stratégie rozvoja, pričom disponujú sieťami a skúsenosťami potrebnými na vytvorenie inovatívnych ekosystémov, ktoré sú nevyhnutné pre rozvoj MSP.

22. Pokročilé výrobné technológie pre čistú výrobu, ako sú udržateľné suroviny, sú prirodzene spojené s prístupom v oblasti priemyselnej ekológie, ktorý podporuje recykláciu látok a zvládnutie energetických otázok.

23. Stavebné odvetvie a odvetvie udržateľného zaobchádzania so surovinami takisto úzko súvisia s miestnym ukotvením, pokiaľ ide o demonštrátorov a rozdelenie verejných investícií.

24. Zamerať sa v budúcnosti na elektrické a hybridné vozidlá má zmysel okrem iného aj v rámci nového prístupu k mobilite, novej formy intermodality, ktorá sa uplatňuje predovšetkým v oblasti železničných staníc. Mysliteľné sú však aj iné formy využívania elektrických vozidiel. Ide najmä o nové spôsoby riešenia prepravy v meste a prímestských oblastiach.

25. Je to typická téma, ktorá spája sektorový prístup a prístup súdržnosti, úzky vzťah medzi udržateľným územným plánovaním a priemyselným rozvojom.

26. Žiada Komisiu, aby presunula dátum zverejnenia európskeho akčného plánu na podporu oceliarskeho, ktorý je v súčasnosti ohlásený na jún 2013.

27. Okrem toho, či už ide o digitálne hospodárstvo, alebo odpoveď na starnutie obyvateľstva, naše územia sú prirodzeným miestom pre experimentáciu a využívanie verejných a súkromných iniciatív.

28. Sila Európy sa vo všetkých týchto oblastiach prejavuje v kultúre „spolužitia“ a komplexnosti. Je to veľká výzva, ktorej bude čeliť hospodársky rozvoj v nadchádzajúcich rokoch na globálnej úrovni.

Výbor regiónov

29. Súhlasí so stratégiou inteligentnej špecializácie na úrovni územných celkov, ktorú navrhla Komisia, a zdôrazňuje, že táto stratégia sa týka všetkých priemyselných odvetví, ktorých transformáciu musí podporiť na celom území Európskej únie.

30. Trvá na tom, že je potrebné podporovať projektové inžinierstvo, ktoré by prepojilo verejných a súkromných partnerov na úrovni územných celkov, s cieľom umožniť im užitočne prispievať k hlavným strategickým rozhodnutiam, ktoré prijíma Únia.

31. Zdôrazňuje, že by chcel, aby bol tento postup uplatňovaný v zmysle spolupráce v rámci Spoločenstva, a podporil sa tak vznik „Európy inovácií“ s oporou v územných celkoch.

32. Opätovane uvádza svoj návrh územných dohôd, ktoré umožňujú koordinovať rôzne úrovne spolupráce spojené s projektom. Navrhuje, aby sa tento postup stal predmetom jednotného programovacieho dokumentu, ktorý by umožnil zosúladiť vnútroštátnu a miestnu politiku s odvetvovými politikami a politikou súdržnosti Únie.

33. Žiada, aby sa investície spojené s týmito jednotnými programovacími dokumentmi mohli stať predmetom konkrétneho balíka úverov Európskej investičnej banky, ktorý by slúžil na vytvorenie nových ekosystémov hospodárskej a sociálnej inovácie na úrovni územných celkov. To by mohlo byť vhodným prostriedkom, ktorý by podnecoval inovačné riešenia, dodával podnikom demonštrátorov, podporoval vytváranie konzorcií v oblastiach, ktoré si vyžadujú nové partnerstvo medzi podnikmi. V partnerstvách verejného a súkromného sektora by mali tieto ekosystémy splniť dvojité cieľ: prispieť k zlepšeniu konkurencieschopnosti podnikov a účinnosti verejných služieb (teda k racionalizácii verejných výdavkov).

B. PRÍSTUP NA TRHY

34. Komisia zlepšuje prístup na trh s tovarom, ktorý je jednou z hlavných hybných síl priemyselnej politiky. Jej návrhy sa týkajú tak rozšírenia trhov v oblasti bezpečnosti či obrany a liekov, ako aj tém súvisiacich s normami a priemyselným vlastníctvom či rozvojom podnikania.

Výbor regiónov

35. Súhlasí s názorom Komisie, že je dôležité vydať európske normy, ktoré sa budú uplatňovať v Únii a obhajovať na svetovom trhu, aby inovácie, ktoré európske podniky zaviedli napr. v oblasti rešpektovania ochrany životného prostredia, neboli na ich úkor, ale naopak, aby sa mohli postupne presadiť

na celosvetovom trhu. Praje si, aby si Únia zabezpečila prostriedky na vyjednávanie a dodržiavanie týchto noriem v oblasti životného prostredia, priemyselnej bezpečnosti, prevencie pracovných rizík a minimálnych sociálnych a pracovných podmienok tak, aby európske výrobky mohli súťažiť na globalizovanom trhu za rovnakých podmienok.

36. Takisto sa stotožňuje s názorom Komisie, že je potrebné riešiť fiškálne a sociálne rozdiely, ktoré vedú k vzájomnej konkurencii európskych území, a to bez toho, aby to prispelo k dynamike tvorby nového bohatstva na úrovni Únie.

37. Strategické oblasti, na ktoré správne poukazuje Komisia, môžu zásadne zmeniť spôsob spotreby ako aj organizácie výroby, priepať medzi priemyselnou výrobou a službami, sektormi a odvetviami činnosti, ako ich dnes poznáme, a nakoniec formu vytvárania sietí na trhu našej priemyselnej výroby. Príprava našich podnikov na túto novú situáciu je preto veľkou výzvou, ktorá vyžaduje zvýšenú spoluprácu medzi nimi, zakladanie konzorcií a v určitých prípadoch aj vytváranie partnerstiev verejného a súkromného sektora. Bolo by vhodné predvídať a upraviť tieto iniciatívy na prispôbenie sa novým požiadavkám, ku ktorých vzniku sme napokon čiastočne prispeli my, aby sme uspeli na vnútornom ako aj svetovom trhu. Európa sa musí vybaviť komerčným inžinierstvom zodpovedajúcim jej technologickým kapacitám.

38. Toto inžinierstvo uvádzania na trh musí byť jednou z dimenzií vzájomných územných platforiem.

C. PRÍSTUP K FINANCIÁM A KAPITÁLOVÝM TRHOM

39. Hoci je situácia v jednotlivých štátoch odlišná, využitie kapitálového trhu s dlhovými nástrojmi na financovanie spoločností predstavuje v Európe len 7 % HDP, kým v USA dosahuje 35 % HDP.

40. Komisia pripomína, že ide o citlivý prvok, ktorý je potrebné napraviť vďaka podpore verejného sektora a zároveň sériou opatrení zameraných na uľahčenie prístupu ku kapitálovým trhom.

Výbor regiónov

41. Pripomína, že je potrebný globálny prístup v oblasti meny a financovania. Priemysel, ktorého cykly sú dlhšie a výnosy globálne nižšie, je samozrejme menej atraktívny pre kapitál hľadajúci vysoké okamžité výnosy. Investície, ktorých cieľom je rýchlo dosiahnuť vysoké výnosy, môžu ohroziť dlhodobý rozvoj podnikov.

42. Žiada preto, aby bolo financovanie priemyslu opät jednou z priorit finančnej a menovej architektúry Únie.

43. Navrhuje vydávať „projektové dlhopisy“ na financovanie MSP, ktoré by umožnili navýšiť regionálne investičné fondy určené na podporu MSP a podnikov strednej veľkosti, čo by posilnilo európsky priemysel s rizikovým kapitálom s oporou v územných celkoch.

44. Opätovne vyjadruje podporu zavedeniu a propagácii „občianskych dlhopisov“, aby sa tak podnietil rozvoj miestneho priemyslu. Občianske dlhopisy by projektom, ktoré EÚ podporuje, mohli priniesť úžitok v podobe dodatočných financií od jednotlivých občanov alebo z ďalších verejných fondov, ktoré by do nich investovali výmenou za zaručený a spravodlivý výnos;

45. Žiada Komisiu, aby sa zaoberala finančnými nástrojmi, ktoré by umožnili podporiť spoluprácu medzi jednotlivými priemyselnými odvetviami a v rámci spoločenstva.

46. Opakovane vyjadruje svoj nesúhlas s návrhom Komisie sprístupniť podnikom z odvetvia oceliarstva a syntetických vlákien regionálnu štátnu pomoc, čo je v zásade nezlučiteľné s pravidlami vnútorného trhu.

47. Domnieva sa, že vzhľadom na súčasnú hospodársku a sociálnu krízu sú v rámci globálnej stratégie rastu nevyhnutné verejné investície. Podporuje v tejto súvislosti všeobecnú reformu systému štátnej pomoci, ktorá má zlepšiť jeho jednoduchosť, transparentnosť a pružnosť. Toto presmerovanie politiky Európskej komisie v oblasti štátnej pomoci sa musí takisto zakladať na ekonomickejšom prístupe, ktorý by zohľadnil skutočnú úroveň rizika negatívneho vplyvu štátnej pomoci na obchodné transakcie v rámci Spoločenstva a skutočné narušenie hospodárskej súťaže v rámci vnútorného trhu. Súvisí s požiadavkou lepšie zohľadniť kvalitu verejných výdavkov a najmä s požiadavkou začať do európskych právnych predpisov v oblasti makroekonomického dohľadu zvláštnu kategóriu pre verejné investície do infraštruktúr či inovácií vzhľadom na verejné prevádzkové náklady.

48. Navrhuje zvážiť vytvorenie podkategórie v rámci dohôd „Bazilej II“ s cieľom prinútiť bankové inštitúcie investovať do nízkouhlíkového hospodárstva. Ide o investície súvisiace s technologickými problémami a sociálne zodpovedné investície.

D. ĽUDIA MUSIA ZOHRÁVAŤ KĹÚČOVÚ ÚLOHU

49. Komisia pripomína, že prioritou je vytvárať pracovné príležitosti a poznamenáva, že konkurencieschopná a účinná priemyselná politika musí byť založená na dynamických trhoch práce, pričom rozhodujúcim faktorom v tomto procese je mobilita pracovných síl.

50. Zdôrazňuje, že v čase hospodárskeho poklesu môže byť vnútorná flexibilita účinným prostriedkom na udržanie zamestnanosti a zníženie nákladov na prispôbenie sa.

51. Nakoniec podotýka, že v krajinách, kde prevláda silný sociálny dialóg, dokázali trhy práce lepšie odolať kríze. Preto vyzýva, aby sa posilnila účasť sociálnych partnerov v priemyselnej politike a konkrétne vyjadruje podporu návrhu smernice o zlepšení informovania zamestnancov a konzultácií s nimi s cieľom predvídať a riadiť reštrukturalizáciu, ktorý predložil Európsky parlament.

52. Navrhuje investovať do zručností a odbornej prípravy, ktoré by mali sprevádzať štrukturálne zmeny a umožniť predvídať budúce potreby v oblasti pracovných príležitostí a zručností.

Výbor regiónov

53. Súhlasí s presvedčením, že riadenie zručností je absolútnou nutnosťou pre úspech priemyselnej zmeny Únie a súčasne aj nástrojom proticyklickej politiky.

54. Upozorňuje na prekážky, ktoré je na dosiahnutie tohto cieľa potrebné prekonať: nezáujem mládeže o priemyselné povolania, nedostatočné riadenie a rozvoj ďalšieho vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré nezohľadňujú nový vývoj, chýbajúci európsky prístup a diskusný priestor na riešenie priemyselnej perspektívy a stratégie, využívanie odborných výborov na témy, ktoré by mali byť predmetom sociálneho a územného dialógu.

55. Tvrdí, že zmeny nie sú náhodné, ale sú podstatou zmien v priemysle, ktorým Únia čelí.

56. Navrhuje, aby predvídavé riadenie zručností a zmien bolo považované za základnú zložku priemyselnej stratégie na všetkých úrovniach.

57. Poukazuje na to, že sú potrebné väčšie zručnosti v oblasti IT a cudzích jazykov, ak sa má zvýšiť počet MSP, ktoré vyvážajú do tretích krajín. Vyzýva preto Komisiu, aby presne zistila potreby menších podnikov v členských štátoch v tejto oblasti.

58. Potvrdzuje úlohu miestnej úrovne pri koordinácii dynamiky zamestnanosti/vzdelávania a zmien v priemysle.

59. V tejto súvislosti sa opakovane vyslovuje za zachovanie Európskeho fondu na prispôsobenie sa globalizácii s cieľom zlepšiť schopnosť štátov a regiónov prekonať účinky krízy a zaviesť aktívne opatrenia na trhu práce pre pracovníkov, ktorí boli postihnutí v dôsledku reštrukturalizácie. Domnieva sa, že ako doplnok k Európskemu fondu na prispôsobenie sa globalizácii by bolo užitočné zvážiť zriadenie fondu na prispôsobenie sa zmenám s cieľom podporiť vývoj zručností a zmeny v priemysle. V prvom rade by bolo treba na prispôsobenie sa zmenám vyčleniť nejaké prostriedky v rámci štrukturálnych fondov a programu Horizont 2020. Zdôrazňuje tiež, že je potrebné, aby sa sociálni partneri v podnikoch, štáty a regióny čo najskôr a proaktívne zapojili do reštrukturalizácie v záujme toho, aby sa jej vyhli alebo aspoň zmiernili jej dôsledky na zamestnanosť, či uskutočnili zmeny, ktoré sa musia realizovať v dôsledku nadbytočných kapacít, a aby sa včas vykonali potrebné úpravy.

60. Navrhuje, aby Európska únia zorganizovala kampaň na miestnej úrovni s cieľom zlepšiť postoj mladých ľudí v Únii k priemyslu.

E. RIADENIE

Výbor regiónov

61. Podporuje zámer lepšie koordinovať európske a vnútroštátne opatrenia v prospech priemyslu.

62. Trvá na tom, že je nutné, aby sociálny a územný dialóg bol ťažiskom týchto dynamických zmien na všetkých úrovniach.

63. Požaduje, aby bola na tento účel zriadená sieť zdrojov umožňujúca prispievať k demokratickej diskusii o priemyselnej budúcnosti.

64. Schvaľuje, že do uplatňovania stratégie pre inteligentnú špecializáciu majú byť zapojené aj regióny.

65. Navrhuje, aby sa regionálne systémy inovácií vyvíjali smerom k regionálnym systémom inovácií a priemyselného rozvoja.

V Bruseli 11. apríla 2013

*Predseda
Výboru regiónov*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko „Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach“

(2013/C 139/04)

VÝBOR REGIÓNŮV

- uznáva, že úlohou štátnej pomoci pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach nie je brániť tomu, aby podniky bez vyhliadok do budúcnosti opúšťali trh a tým vyvolávali účinky, ktoré sú v rozpore so zásadami „sociálneho trhového hospodárstva s vysokou konkurencieschopnosťou“, narušajú slobodnú hospodársku súťaž a poškodzujú spotrebiteľov aj daňových poplatníkov. Môžu sa však preukázať ako užitočné, ak majú za cieľ pomôcť štrukturálne rentabilným podnikom prekonať obdobie nestability, chrániť zamestnanosť a priemyselné know-how, zachovať hospodársku sieť na danom území;
- navrhuje, aby sa zaviedli minimálne prahové hodnoty pre oznamovanie poskytnutia štátnej pomoci určenej na záchranu a na reštrukturalizáciu podnikov;
- navrhuje, aby sa predĺžila maximálna lehota na poskytnutie pomoci na záchranu, ktorá je v súčasnosti stanovená na šesť mesiacov, o ďalších šesť mesiacov s možnosťou jednorazového predĺženia;
- podporuje návrh prijať kompenzačné opatrenia, ktoré sa osobitne týkajú osobitných výdavkov verejných orgánov, ako je zákaz vyplácania dividend počas obdobia reštrukturalizácie;
- navrhuje, aby sa doložka o dĺžke trvania operácií, ktorá je vymedzená v článku 57 platného nariadenia o štrukturálnych fondoch, uplatňovala analogicky aj na poskytovanie štátnej pomoci na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. V tomto článku sa stanovuje, že príspevok sa musí vrátiť, ak v období piatich rokov alebo troch rokov pre MSP neboli zachované investície;
- sa domnieva, že maximálnu výšku kombinovanej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu poskytnutú jednému podniku, ktorá bola v roku 2007 stanovená vo výške do 10 miliónov EUR, bude potrebné zvýšiť na 15 miliónov EUR s cieľom zohľadniť infláciu a iné relevantné faktory (napríklad vplyv na HDP a mieru nezamestnanosti).

Spravodajca

Christophe ROUILLON (FR/SES), starosta mesta Coulaines

Referenčný dokument

Oznámenie Komisie

Usmernenia Spoločenstva o štátnej pomoci pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach (Ú. v. EÚ C 244, 1.10.2004, s. 2)

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA**VÝBOR REGIÓNOV****Všeobecné pripomienky**

1. zdôrazňuje, že revízia usmernení o štátnej pomoci pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach je súčasťou rámca všeobecnej reformy týkajúcej sa modernizácie politiky EÚ v oblasti štátnej pomoci. V tejto súvislosti analogicky platia požiadavky, ktoré výbor uvádza vo svojom stanovisku o všeobecnej reforme ⁽¹⁾, a to najmä: zjednodušiť pravidlá, zlepšiť podmienky ich uplatňovania v praxi, ako aj urýchliť resp. uľahčiť postupy a sústrediť sa na prípady, ktoré majú výrazný vplyv na vnútorný trh;

2. poukazuje na to, že štátna pomoc pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach má veľký význam pre územné samosprávy, a to nielen z hľadiska výziev, ktoré predstavuje táto pomoc v oblasti územnej hospodárskeho a sociálnej súdržnosti, ale aj z toho dôvodu, že územné samosprávy sú najväčšími poskytovateľmi takéhoto druhu pomoci;

3. považuje preto, napriek skutočnosti, že pravidlá, ktorými sa riadi poskytovanie štátnej pomoci spadajú do výlučnej právomoci Európskej únie a že sa teda neuplatňuje zásada subsidiarity, za užitočné, aby boli územné samosprávy vzhľadom na hospodársku a spoločenskú situáciu, demokratickú legitimitu a zásady viacúrovňového riadenia zapojené do revízie týchto usmernení;

4. pripomína však, že územné samosprávy sú do určitej miery zodpovedné za politiku zamestnanosti a podporu podnikov, ktoré sa nachádzajú v reštrukturalizácii, a preto vyvíjajú aktívne úsilie aj v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, zabezpečenia profesijnej dráhy, oživovania oblastí trhu práce, ktoré budú zodpovedať požiadavkám súvisiacim s predvídaním reštrukturalizácie a sprievodnými opatreniami;

5. víta rozhodnutie Európskej komisie z 28. septembra 2012 predĺžiť po druhý raz platnosť usmernení z roku 2004 a iniciovať na jar 2013 druhú konzultáciu o ich revízii. Predĺženie platnosti a nová konzultácia by mali umožniť, aby sa zohľadnili zásady všeobecnej reformy štátnej pomoci a aby sa všetky zúčastnené strany mohli vo väčšej miere zapojiť do tejto reformy. V rámci prvej konzultácie, ktorá sa uskutočnila vo veľmi krátkom čase od decembra 2010 do februára 2011 ⁽²⁾, reagovalo len 19 členských štátov, 9 organizácií a ani jedna územná samospráva. Výbor regiónov preto očakáva, že mu bude predložená formálna žiadosť o účasť na druhej konzultácii, ktorá je naplánovaná na jar 2013, aby mohol prezentovať svoj postoj, na ktorom sa dohodol s európskymi územnými samosprávami;

6. domnieva sa okrem toho, že predĺženie platnosti súčasných usmernení umožní získať informácie o vplyve krízy v oblasti štátnej pomoci pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach. V tejto súvislosti vyjadruje počudovanie nad tým, že správa Komisie s názvom „Hodnotiaci tabuľka štátnej pomoci aktualizovaná za rok 2012“ ⁽³⁾ neuvádza oddelene vývoj objemu štátnej pomoci pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach, ako aj nad tým, že analýza vplyvu krízy v oblasti štátnej pomoci sa obmedzuje len na pomoc na podporu finančného sektora. Výbor pripomína, že Komisia rozlišuje medzi štátnou pomocou, ktorá sa nespája s krízou a ktorej objem v roku 2011 dosiahol 64,3 miliárd EUR (0,5 % HDP EÚ), a pomocou na podporu finančného sektora, ktorá v roku 2011 dosahovala výšku 714, 7 miliárd EUR (5,7 % HDP EÚ);

7. sa však domnieva, že možnosť verejných orgánov zasiahnuť v prospech podnikov v ťažkostiach by sa v žiadnom prípade nemala obmedzovať len na krízové obdobia. Usmernenia týkajúce sa záchran a reštrukturalizácie od roku 1994 preukázali svoju opodstatnenosť v rôznych hospodárskych súvislostiach, pričom ich cieľom bolo vymedziť európsky rámec umožňujúci za prísne stanovených podmienok zachovať pracovné miesta, ako aj hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť. Ciele usmernení z roku 1994, ktoré boli opakovane potvrdené v roku 1999 a 2004, sú teda naďalej platné;

⁽¹⁾ CďR 1528/2012.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/competition/consultations/2010_restructuring_aid/index.html

⁽³⁾ COM(2012) 778 final, 21.12.2012.

8. opakovane poukazuje na svoj odmietavý postoj, ktorý vyjadril už v roku 2004 ⁽⁴⁾ v súvislosti s kvantitatívnym a nedi-ferencovaným znížením objemu štátnej pomoci vzhľadom na HDP (ktoré sa spomína aj v bode 3 platných usmernení);

9. uznáva, že financovanie musí byť jednoznačne vyčlenené na reštrukturalizačné opatrenia v snahe rozvíjať inovatívnu a konkurencieschopnú podnikateľskú činnosť. Úlohou štátnej pomoci pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach nie je brániť tomu, aby podniky bez vyhliadok do budúcnosti opúšťali trh a tým vyvolávali účinky, ktoré sú v rozpore so zásadami „sociálneho trhového hospodárstva s vysokou konkurencieschopnosťou“, narúšajú slobodnú hospodársku súťaž a poškodzujú spotrebiteľov aj daňových poplatníkov. Môžu sa však preukázať ako užitočné, ak majú za cieľ pomôcť štruktú-ralne rentabilným podnikom prekonať obdobie nestability, chrániť zamestnanosť a priemyselné know-how, zachovať hospodársku sieť na danom území, prípadne plniť úlohy posky-tovať verejné služby alebo dokonca zachovať konkurenčnú trhovú štruktúru s cieľom zabrániť vzniku monopolov alebo oligopolov a umožniť podnikom, ktoré z pohľadu Európskej únie vykonávajú strategickú činnosť, aby prekonalí dočasnú napätú situáciu v celosvetovej hospodárskej súťaži;

10. sa domnieva, že pravidlá, ktoré sa uplatňujú na štátnu pomoc pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach, sú základným prvkom v systéme nástrojov Európskej únie, ktorých úlohou je čeliť výzvam spojeným s globalizáciou. V tejto súvislosti sa opakovane vyslovuje za zachovanie Európskeho fondu na prispôbenie sa globalizácii, ktorý môže pomôcť zlepšiť schopnosť štátov a regiónov prekonať účinky krízy a zaviesť aktívne opatrenia trhu práce pre pracovníkov, ktorí boli postihnutí v dôsledku reštrukturalizácie;

11. zdôrazňuje však, že je potrebné, aby sa sociálni partneri v podnikoch, štáty a regióny čo najskôr a proaktívne zapojili do reštrukturalizácie v záujme toho, aby tam, kde je to možné, zmiernili dôsledky reštrukturalizácie na zamestnanosť, aby usku-točnili zmeny, ktoré sa musia realizovať v dôsledku nadbytoč-ných kapacít, a aby sa vykonali potrebné úpravy;

12. žiada, aby sa na reštrukturalizácii zúčastnila aj pracovná skupina Európskej komisie zložená zo zástupcov viacerých útvarov. Komisia zdôraznila účinnosť práce tejto pracovnej skupiny, pokiaľ ide o problematiku týkajúcu sa automobilového

priemyslu, kde skupina aktívne vystupovala najmä pri poskyto-vaní poradenstva o využívaní zdrojov (poskytovanie technickej pomoci, skrátenie čakacích lehôt, poskytovanie poradenstva v záujme čo najefektívnejšieho využitia zdrojov, zabezpečenie monitorovania a vypracovanie správ);

13. si praje, aby sa vypracoval formálnejší a pevnejší právny základ pre túto inštitúciu (pracovnú skupinu), aby mohla legi-tímne a účinne plniť svoje úlohy;

14. sa domnieva, že táto pracovná skupina by mohla slúžiť ako východiskový bod pre vypracovanie platformy na výmenu názorov, koordináciu alebo dokonca rokovanie Európskej komisie so zúčastnenými stranami, najmä so sociálnymi part-nermi na rôznych úrovniach v záujme toho, aby bolo možné zmysluplne a realisticky sa zaoberať otázkami v oblasti posky-tovania štátnej pomoci;

15. v tejto súvislosti opakovane poukazuje na to, že je potrebné zaviesť nové spôsoby riadenia, ktoré budú prepojené s vývojom priemyselnej politiky;

16. sa domnieva, že ak by sa mali zaviesť postupy vypočutia zainteresovaných strán žiadajúcich o poskytnutie štátnej pomoci pred Európskou komisiou s cieľom zohľadniť ich obavy týka-júce sa reštrukturalizácie, mali by byť vypočuté aj konkurenčné podniky vystavené potenciálnemu ohrozeniu v dôsledku poskyt-nutej štátnej pomoci;

17. žiada Európsku komisiu, aby vytvorila verejne prístupnú on-line databázu obsahujúcu podrobné informácie o všetkej verejnej pomoci na úrovni EÚ, jednotlivých štátov a regiónov. Táto iniciatíva by zvýšila transparentnosť uplatňovania režimov pomoci a mala by dvojaký účel: znížiť administratívnu záťaž a zvýšiť politickú zodpovednosť za verejnú pomoc;

O definíciách a rozsahu uplatňovania usmernení (2. časť)

18. podporuje zachovanie súčasnej definície o podniku v ťažkostiach (body 10 a 11) vzhľadom na to, že od roku 2004 sa v praxi osvedčila a umožňuje, aby sa pomoc prioritne poskytla v čo najskoršej fáze, t. j. umožňuje, aby výška tejto pomoci bola relatívne nízka v porovnaní s pomocou poskyt-nutou podnikom, ktorých životaschopnosť je zo strednodobého hľadiska ohrozená;

⁽⁴⁾ CdR 518/2004 fin.

19. domnieva sa však, že treba objasniť interakciu medzi mechanizmom v oblasti štátnej pomoci na služby všeobecného hospodárskeho záujmu a usmerneniami o štátnej pomoci pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach; je skutočne poľutovaniahodné, že v rámci Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (2011) ⁽⁵⁾ sa uvádza, že „pomoc pre poskytovateľov služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorí sa nachádzajú v ťažkostiach, sa bude posudzovať podľa usmernení Spoločenstva o štátnej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu firiem v ťažkostiach“ (bod 9); to konkrétne znamená, že podnik v ťažkostiach, ktorý by mohol byť životaschopný, ak by požiadal o náhrady za služby vo verejnom záujme, by sa mal z dôvodu tohto usmernenia podriaďovať režimu štátnej pomoci pre záchranu a reštrukturalizáciu podnikov v ťažkostiach, hoci tento režim je z administratívneho hľadiska ťažkopádny a predpokladá použitie štátnej pomoci; výbor preto odporúča pozmeniť bod 9 rámcu Európskej únie pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme;

20. nesúhlasí s návrhom zúžiť rozsah uplatňovania usmernení na tie podniky, ktoré sú formálne v konkurznom konaní, vzhľadom na to, že záchrana insolventného podniku predstavuje značné riziká z právneho hľadiska, ako aj na to, že záchrana MSP je úspešná len výnimočne, pričom sa ukázalo, že najúčinnnejším spôsobom záchran je v každom prípade riešiť ťažkosti podnikov na základe kolektívneho postupu;

21. zastáva názor, že je možné zachovať platné znenie textu o rozlišovaní medzi pomocou určenou na záchranu a na reštrukturalizáciu (body 15 a 16);

22. navrhuje, aby sa zaviedli minimálne prahové hodnoty pre oznamovanie poskytnutia štátnej pomoci určenej na záchranu a na reštrukturalizáciu podnikov. Takéto opatrenie by umožnilo a priori vyňať z uplatňovania pravidiel takú pomoc, ktorá nenarušuje hospodársku súťaž. Okrem toho by to pomohlo výrazne znížiť administratívne zaťaženie služieb Komisie, členských štátov, aj územných samospráv. Tieto minimálne prahové hodnoty na poskytnutie štátnej pomoci určenej na záchranu a na reštrukturalizáciu by sa napr. mohli stanoviť na úrovni záruk vo výške 200 000 EUR pre MSP a 500 000 EUR pre ostatné podniky. Na štátnu pomoc pre záchranu a reštrukturalizáciu, keď sa týka MSP, by sa inak mohlo vzťahovať aj všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách. Vďaka tomuto opatreniu by verejné orgány mohli urýchlene reagovať na zložité situácie podnikov, ktoré vzhľadom na svoje malé rozmery neovplyvňujú hospodársku súťaž a obchodovanie na vnútornom trhu, alebo na ne majú zanedbateľný vplyv;

Pomoc na záchranu

23. žiada, aby sa predĺžila maximálna lehota na poskytnutie pomoci na záchranu, ktorá je v súčasnosti stanovená na šesť mesiacov (bod 25). Skúsenosť z praxe potvrdzuje, že táto lehota je často príliš krátka vzhľadom na zložité vypracovanie plánu na pokračovanie v činnosti, a to najmä v takom prípade, ak plán počíta s prevzatím podniku. Okrem toho treba zohľadniť aj lehotu na posúdenie plánov reštrukturalizácie zo strany Komisie, ktoré môže trvať niekoľko mesiacov a niekedy prejde až rok od oznámenia pomoci po rozhodnutie Komisie. Navrhuje preto, aby maximálna lehota na poskytnutie pomoci na záchranu bola stanovená na šesť mesiacov s možnosťou jednorazového predĺženia o ďalších šesť mesiacov;

Kompenzačné opatrenia

24. sa domnieva, že Komisia by mala vo väčšej miere zohľadniť negatívne účinky kompenzačných opatrení v podobe likvidácie aktív. Podľa súčasnej praxe môže byť podnik prijímajúci pomoc nútený predať aktíva, ktoré majú kľúčový význam pre jeho neskorší rozvoj. Kompenzačné opatrenia môžu okrem toho negatívne ovplyvňovať hospodársku súťaž, ak môžu viesť k obmedzeniu ponuky na príslušnom trhu. Výbor preto žiada, aby sa zakaždým vypracovala prípadová štúdia na základe analýzy trhu, ktorá sa bude zameriavať na reálne narušenia hospodárskej súťaže; navrhuje, aby sa kompenzačné opatrenia v podobe likvidácie aktív sústredili na segmenty trhov s nadbytočnou kapacitou;

25. sa domnieva, že by sa mali vo väčšej miere zhodnotiť kompenzačné opatrenia v oblasti zmeny správania podľa voľby riadenia alebo stratégií podnikov, ako je napr. zákaz výdavkov určených na expanziu, zákaz akvizícií, zákaz reklamy atď.;

26. podporuje návrh prijať kompenzačné opatrenia, ktoré sa osobitne týkajú výdavkov verejných orgánov, ako je zákaz vyplácania dividend počas obdobia reštrukturalizácie. Nejde len o morálnu požiadavku, ale treba aj predísť tomu, aby sa finančné náklady spojené s reštrukturalizáciou presúvali zo súkromného kapitálu na štát;

27. navrhuje, aby sa doložka o dĺžke trvania operácií, ktorá je vymedzená v článku 57 platného nariadenia o štrukturálnych fondoch, uplatňovala analogicky aj na poskytovanie štátnej pomoci na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. V tomto článku sa stanovuje, že príspevok sa musí vrátiť, ak v období piatich rokov alebo troch rokov pre MSP neboli zachované investície. Ak bol podnik z dôvodu presunu svojej výrobnjej činnosti predmetom konania týkajúceho sa vymáhania pohľadávky, nemôže získať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov;

⁽⁵⁾ Ú. v. EÚ C 8, 11.1.2012, s. 15–22.

28. domnieva sa, že príspevky subdodávateľov alebo zamestnancov podniku by malo byť možné zahrnúť do výpočtu vlastného príspevku, ak sa dajú jasne odlíšiť od akejkoľvek pomoci a svedčia o dôvere aktérov podniku v jeho životaschopnosť;

Príspevok podniku

29. podporuje zásadu, že podnik musí prevziať zodpovednosť tým, že poskytne určitý príspevok. Domnieva sa však, že pre podniky v ťažkosti sa súčasné prahové hodnoty (bod 44) stanovené pre stredne veľké podniky (minimálne 40 %) a pre veľké podniky (minimálne 50 %) dajú len ťažko dosiahnuť, pričom tieto hodnoty nezohľadňujú finančné osobitosti v príslušných sektoroch. Navrhuje preto, aby Európska komisia namiesto súčasných prahových hodnôt stanovila rozpätie v minimálnom rozsahu 20 % pre stredne veľké podniky a 30 % pre veľké podniky, tak aby bola k dispozícii marža na posúdenie, ktorá sa upraví v závislosti od situácie príslušného podniku;

Maximálna výška kombinovanej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu poskytnutú jednému podniku

30. sa domnieva, že maximálnu výšku kombinovanej pomoci na záchranu a reštrukturalizáciu poskytnutú jednému podniku, ktorá bola v roku 2007 stanovená vo výške do 10 miliónov EUR, bude potrebné zvýšiť na 15 miliónov EUR s cieľom zohľadniť infláciu a iné relevantné faktory (napríklad vplyv na HDP a mieru nezamestnanosti);

Porovnávací analýza

31. sa domnieva, že porovnávací analýza v podobe stanovenej v prílohe 1 platných usmernení zrejme nie je prispôbená tomu, že je potrebné rýchlo reagovať. Vo veľmi krátkej lehote, v rámci ktorej prebieha príprava záchran a/alebo reštrukturalizácie, nie je možné považovať vedecké modelovanie rôznych pravdepodobných scenárov za prioritu, keďže zákazníci, dodávatelia, finanční partneri a zamestnanci očakávajú rýchle riešenia. Výbor preto navrhuje, aby sa táto príloha vypustila z usmernení.

V Bruseli 11. apríla 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko „Podpora EÚ pre trvalo udržateľné zmeny v spoločnostiach v procese transformácie“

(2013/C 139/05)

VÝBOR REGIÓNOV

- súhlasí s názorom Komisie, že EÚ by mala vyvíjať komplexné, cielené a dlhodobé úsilie v záujme podpory reforiem v krajinách v procese transformácie, s cieľom stabilizovať situáciu a zaviesť uskutočniteľné a udržateľné zmeny a trvalé demokratické štruktúry;
- poukazuje na to, že miestne a regionálne orgány, vzhľadom na bohaté skúsenosti v oblasti vývoja a implementácie politiky poskytovania základných verejných služieb by mali zohrávať kľúčovú úlohu v procese zavádzania trvalo udržateľných zmien v spoločnostiach v procese transformácie;
- konštatuje, že miestnym a regionálnym orgánom v partnerských krajinách bránia pri plnej realizácii ich potenciálu vo všeobecnosti také prekážky, ako je nedostatok finančnej samostatnosti a obmedzená fiškálna kapacita, nízka úroveň rozvoja miestnej demokracie, transparentnosti a účasti občanov, obmedzená znalosť finančnej pomoci v rámci programov EÚ pre miestne a regionálne orgány, neschopnosť podieľať sa na programoch a projektoch EÚ;
- vyzdvihuje potenciál nástrojov Výboru regiónov na podporu politiky EÚ v susedných krajinách, ako je napríklad platforma na spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi v podobe Európsko-stredomorského zhromaždenia regionálnych a miestnych samospráv (ARLEM) a Konferencie miestnych a regionálnych orgánov krajín Východného partnerstva (CORLEAP);
- odporúča rozšíriť účasť na programoch TAIEX aj na miestne a regionálne orgány v zainteresovaných krajinách;
- hodlá podporovať odbornú prípravu miestnych a regionálnych orgánov v krajinách v procese transformácie, s cieľom zlepšiť budovanie miestnych kapacít. V tomto ohľade Výbor regiónov nadviaže dialóg s Európskou nadáciou pre odborné vzdelávanie a ďalšími zainteresovanými stranami;
- konštatuje, že výbor úzko spolupracuje s Európskou komisiou pri vytváraní atlasu decentralizovanej spolupráce a každoročne organizuje konferenciu o decentralizovanej spolupráci.

Spravodajca

Maciej KOBYLŃSKI (PL/SES), primátor mesta Słupsk

Referenčný dokument

Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Podpora EÚ pre trvalo udržateľné zmeny v spoločnostiach v procese transformácie“

JOIN(2012) 27 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA**VÝBOR REGIÓNOV****Všeobecné pripomienky**

1. víta spoločné oznámenie Komisie a vysokej predstaviteľky „Podpora EÚ pre trvalo udržateľné zmeny v spoločnostiach v procese transformácie“, ktoré obsahuje analýzu doterajšej podpory ako i návrh na zlepšenie podpory EÚ partnerským krajinám v procese transformácie, t. j. krajinám, ktoré zavádzajú významné politické, spoločenské a hospodárske reformy.

2. Súhlasí s názorom Komisie, že EÚ by mala vyvíjať komplexné, ciele a dlhodobé úsilie v záujme podpory reforiem v krajinách v procese transformácie, s cieľom stabilizovať situáciu a zaviesť uskutočniteľné a udržateľné zmeny a trvalé demokratické štruktúry. Je to dôležité najmä preto, že transformačné procesy nemusia vždy viesť k okamžitému úspechu a môžu so sebou v prípade zlyhania prinášať riziko krízy a hrozby pre stabilitu krajiny alebo celého regiónu.

3. Zdôrazňuje, že udalosti, ktoré sa odohrali v susedných krajinách EÚ, ako napríklad prudké spoločenské a politické zmeny v arabských krajinách v roku 2011, majú priamy vplyv na členské štáty EÚ. V tejto súvislosti si susedné krajiny EÚ, ktoré sa nachádzajú v procese transformácie, vyžadujú väčšiu pozornosť a špecifické a lepšie zaangažovanie krajín a inštitúcií EÚ na rôznych úrovniach.

4. Víta zameranie na individuálne a presnejšie prispôbenie nástrojov podpory pre spoločnosti v procese transformácie, ktoré vyplývajú zo zohľadnenia ich konkrétnych potrieb, okolností a politických, hospodárskych a kultúrnych špecifik.

5. Zdôrazňuje potrebu zapojiť miestne a regionálne orgány do činnosti v oblasti podpory pre trvalo udržateľné zmeny v spoločnostiach v procese transformácie.

6. Odkazuje na konštatovanie v stanovisku CdR 732/2012, že na prevzatie zodpovednosti miestnymi subjektmi a podporu

miestnej demokracie je potrebná dôvera v politický systém a jeho zástupcov, pričom vďaka decentralizovanej štruktúre by mali vzniknúť legitímne a účinnejšie inštitúcie, že decentralizácia je najdôležitejším prostriedkom na vytvorenie užšieho preporenia medzi vládou a občanmi, a že otvorené procesy prijímania rozhodnutí v súlade so zásadou subsidiarity prispievajú k stotožneniu občanov s demokratickými zásadami, čo je predpokladom pluralistickej a tolerantnej spoločnosti.

7. Poukazuje na to, že neštátni partneri ako aj samosprávne orgány zohrávajú dôležitú úlohu pri účinnej realizácii politiky podpory demokratickej správy vecí verejných, ľudských práv, hospodárskeho a sociálneho blahobytu, ako aj mieru a stability takým spôsobom, ktorý prispieva k sociálne, hospodársky, politicky a environmentálne udržateľným reformám a k regionálnej integrácii.

8. Zdôrazňuje, že v procese výmeny skúseností a zblížovania rôznych modelov transformácie zohrávajú významnú úlohu miestne a regionálne orgány, ktoré majú cenné vedomosti a skúsenosti v oblastiach s osobitným významom pre partnerské krajiny, vrátane realizácie projektov cezhraničnej spolupráce. V tejto súvislosti by sa preto miestne a regionálne orgány mali považovať za kľúčových aktérov susedskej politiky, politiky rozširovania i rozvoja.

9. Potvrdzuje hlavné body svojho stanoviska na tému „Preskúmanie európskej susedskej politiky“ (CdR 198/2011) ⁽¹⁾.

10. Víta návrh, aby EÚ posilnila dialóg a koordináciu s ďalšími neštátnymi partnermi, vrátane miestnych orgánov.

Podpora pri vytváraní podmienok pre úspešnú transformáciu

11. Víta uznanie kľúčovej úlohy občianskej spoločnosti, širokej podpory a zapojenia komunity do reformných procesov, úspešnej transformácie a politického dialógu, na ktorého formovaní sa výrazne podieľajú miestne a regionálne orgány a mimovládne organizácie.

⁽¹⁾ „Preskúmanie európskej susedskej politiky“, stanovisko Výboru regiónov zo 14. – 15. decembra 2011 (CIVEX-V-023).

12. Poukazuje na to, že miestne a regionálne orgány, vzhľadom na bohaté skúsenosti v oblasti vývoja a implementácie politiky poskytovania základných verejných služieb, ako je verejné zdravie, vzdelávanie, nakladanie s odpadmi, vodné hospodárstvo, miestne podnikanie, doprava a infraštruktúra, životné prostredie a prírodné zdroje ako aj poľnohospodárstvo, by mali zohrávať kľúčovú úlohu v procese zavádzania trvalo udržateľných zmien v spoločnostiach v procese transformácie.

13. Konštatuje, že miestne a regionálne orgány nesú rovnako veľkú zodpovednosť ako celoštátne orgány za rozvíjanie a ochranu skutočnej demokracie, občianskej výchovy, transparentnosti a rešpektovania ľudských práv.

14. Opakuje odporúčania, ktoré sformuloval v roku 2011 vo svojom vyhlásení a uznesení⁽²⁾ týkajúcich sa južného susedstva (s krajinami v oblasti Stredozemného mora), t. j. významu zapojenia miestnych a regionálnych orgánov do činnosti EÚ v tomto regióne, pretože budovanie demokracie a demokratická transformácia začína na najnižšej úrovni a nemožno ich nariadiť zhora. Miestna zodpovednosť a zapojenie do činnosti v prospech miestneho spoločenstva, od miest a miestnych orgánov až po občiansku spoločnosť, majú zásadný význam pre udržanie stabilnej demokracie a jej silného ukotvenia v spoločnosti.

15. Odporúča kľasť väčší dôraz na dosiahnutie dobrej správy vecí verejných a posilnenie riadenia na nižšej ako celoštátnej úrovni i viacúrovňového riadenia. Výbor prezentoval viacúrovňové riadenie ako koordinovanú činnosť EÚ, členských štátov a miestnych orgánov založenú na partnerskej spolupráci a zameranú na vypracovanie a implementáciu politiky EÚ⁽³⁾. Dobré viacúrovňové riadenie aj v susedných krajinách EÚ v procese transformácie možno dosiahnuť tým, že sa ich miestnym a regionálnym orgánom umožní priamy prístup k financovaniu prostredníctvom programov EÚ.

16. Poukazuje na to, že príkladom úspešného zavŕšenia procesov systémovej, politickej, spoločenskej a celkovej hospodárskej transformácie sú v mnohých prípadoch miestne a regionálne orgány krajín strednej a východnej Európy, ktoré sú členmi EÚ. Výdobytky týchto krajín, ale i problémy, na ktoré niektoré z nich narazili, môžu poskytnúť inšpiráciu a pomôcť vytvoriť vhodné modely pre zavádzanie reforiem v transformujúcich sa krajinách. Preto poukazuje na nutnosť zohľadniť miestne a regionálne orgány krajín, ktoré vstúpili do EÚ

v roku 2004 a 2007, ako relevantných aktérov v procese výmeny skúseností s partnerskými krajinami.

17. Poukazuje na potrebu zapojiť miestne a regionálne orgány do činnosti na národnej i medzinárodnej úrovni v oblasti tvorby a realizácie politiky na poskytovanie podpory pre trvalo udržateľné zmeny v spoločnostiach v procese transformácie.

18. Zdôrazňuje význam miestnych a regionálnych orgánov v oblasti vonkajších vzťahov, keďže miestne orgány v tejto oblasti zohrávajú a mali by zohrávať dôležitú úlohu.

19. Poukazuje na potreby a požiadavky samosprávnych orgánov v krajinách v procese transformácie, na ktoré by rád upriamil pozornosť národných vlád a európskych a medzinárodných inštitúcií. Vyzýva Európsku komisiu, aby zapojila orgány verejnej správy na nižšej než celoštátnej úrovni do diskusie s ústrednými vládami krajín v procese transformácie.

20. Konštatuje, že miestnym a regionálnym orgánom v partnerských krajinách bránia pri plnej realizácii ich potenciálu vo všeobecnosti také prekážky, ako je nedostatok finančnej samostatnosti a obmedzená fiškálna kapacita, nízka úroveň rozvoja miestnej demokracie, transparentnosti a účasti občanov, obmedzená znalosť finančnej pomoci v rámci programov EÚ pre miestne a regionálne orgány, neschopnosť podieľať sa na programoch a projektoch EÚ. Samozrejme, že v rôznych krajinách majú tieto faktory rôzne veľký vplyv. Ich obmedzenie si vyžaduje podporu: reformu verejnej správy, vrátane miestnych a regionálnych orgánov, ďalší rozvoj účasti občanov na formovaní politiky a partnerstve na miestnej úrovni, výmenu skúseností a rozvoj spolupráce s partnermi v EÚ v oblastiach dôležitých pre miestne a regionálne orgány, budovanie kapacít zameraných na účasť v programoch a projektoch EÚ.

21. Poukazuje na to, že ak chce EÚ zlepšiť administratívne kapacity v krajinách zapojených do európskej susedskej politiky (ESP), čo je pre väčšinu z nich nevyhnutné, musia byť do tejto politiky zapojené najmä miestne a regionálne samosprávy. V tomto ohľade má zásadný význam budovanie kapacít a odborná príprava pre miestne a regionálne orgány v krajinách v procese transformácie, keďže politici a predstavitelia samosprávnych orgánov rozvojom svojich schopností a znalostí prispievajú k vytvoreniu efektívneho, otvoreného a transparentného riadenia.

⁽²⁾ Vyhlásenie predsedníctva Výboru regiónov zo 7. marca 2011 o situácii v krajinách na juhu Stredozemného mora. Uznesenie Výboru regiónov z 12. mája 2011 na tému „Riešenie vplyvu a dôsledkov revolúcií v krajinách okolo Stredozemného mora“.

⁽³⁾ „Biela kniha Výboru regiónov o viacúrovňovom riadení“, stanovisko Výboru regiónov z vlastnej iniciatívy zo 17. a 18. júna 2009 (CONST-IV-20).

22. Zdôrazňuje, že má možnosť šíriť ciele tejto politiky vďaka spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi v krajinách zahrnutých do procesu rozširovania a susedskej politiky. Dôležité miesto v tejto spolupráci majú pracovné skupiny a zmiešané poradné výbory, CORLEAP a ARLEM.

Nástroje podpory

23. Víta úsilie o zlepšenie systému stimulov a obmedzení prostredníctvom presnejšieho a efektívnejšieho stanovenia ich podmienok.

24. Poukazuje na skutočnosť, že stimuly a podmienky pre krajiny zahrnuté do procesu rozširovania a susedskej politiky, ako aj pridelovanie zdrojov a poskytovanie pomoci by mali byť užšie späté s pokrokom pri realizácii reforiem, vrátane decentralizácie a zapojenia miestnych a regionálnych orgánov na príslušnej úrovni rozhodovania.

25. Vyzdvihuje potenciál nástrojov Výboru regiónov na podporu politiky EÚ v susedných krajinách, ako je napríklad platforma na spoluprácu medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi v podobe Európsko-stredomorského zhromaždenia regionálnych a miestnych samospráv (ARLEM) a Konferencie miestnych a regionálnych orgánov krajín Východného partnerstva (CORLEAP).

26. Poukazuje na to, že ARLEM v mnohých oblastiach významne pomáha k prehĺbeniu spolupráce medzi EÚ a krajinami v oblasti Stredozemného mora, najmä so zreteľom na otázku miestneho rozvoja, miestneho vodného hospodárstva, energie z obnoviteľných zdrojov, malých a stredných podnikov. Prispelo k tomu, že sa zvýšilo povedomie občanov o spolupráci v oblasti Stredozemného mora, ktorá tak získala konkrétnu podobu.

27. Poukazuje tiež na potenciál konferencie CORLEAP, ktorej hlavnými prioritami činnosti sú reforma verejnej správy, fiškálna decentralizácia a územná spolupráca, t. j. otázky osobitného významu pre transformujúce sa krajiny v procese budovania udržateľného, efektívneho a vierohodného riadenia na všetkých úrovniach.

28. Víta dôraz na význam nástroja na podporu občianskej spoločnosti (CSF) ako základného prvku novo zavedených mechanizmov pre krajiny zahrnuté do susedskej politiky.

29. Zdôrazňuje, že je potrebné, aby EÚ pokračovala v podpore úlohy a postavenia národných združení miestnych samospráv v partnerských krajinách, ako kolektívnych zástupcov sprostredkujúcich názory miestnych orgánov.

Inštitucionalizácia a posilnenie potenciálu združení miestnych a regionálnych orgánov v krajinách v procese transformácie povedie k posilneniu demokracie na miestnej úrovni a viacúrovňového riadenia.

30. Vyzýva na vytvorenie kontaktných miest pre miestne a regionálne orgány v delegáciách EÚ v partnerských krajinách, kde je potreba podpory najnaliehavejšia.

31. Konštatuje, že mnoho európskych miestnych a regionálnych orgánov už mnoho rokov realizuje decentralizované projekty spolupráce so svojimi náprotivkami v partnerských krajinách. S cieľom uľahčiť túto spoluprácu a sústrediť na jednom mieste všetky projekty financované miestnymi a regionálnymi orgánmi EÚ, a zároveň určiť nové projekty, funguje od decembra 2011 portál decentralizovanej rozvojovej spolupráce vytvorený spoločne Európskou komisiou a Výborom regiónov.

32. Podotýka, že dobrým príkladom praktických a cielených nástrojov je partnerská spolupráca a programy TAIEX, ktoré sú v rozsiahlej miere využívané v EÚ na utuženie vzťahov s partnerskými krajinami.

33. Odporúča rozšíriť účasť na programoch TAIEX aj na miestne a regionálne orgány v zainteresovaných krajinách. Je dôležité rozšíriť partnerskú spoluprácu a projekty TAIEX medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi v EÚ a partnerských krajinách. Premietne sa to do zlepšenia správy vecí verejných v partnerských krajinách a posilnenia významu viacúrovňových štruktúr, a to tak v EÚ, ako aj v krajinách, na ktoré sa vzťahuje európska susedská politika.

34. Hodlá podporovať odbornú prípravu miestnych a regionálnych orgánov v krajinách v procese transformácie, s cieľom zlepšiť budovanie miestnych kapacít. V tomto ohľade Výbor regiónov nadviaže dialóg s Európskou nadáciou pre odborné vzdelávanie a ďalšími zainteresovanými stranami.

35. Bude sa zaoberať otázkou možnosti zahrnutia krajín v procese transformácie do podobných programov, ako je nástroj pre miestnu správu (LAF – Local Administration Facility), ktorý patrí do programu TAIEX a v súčasnosti je dostupný pre kandidátske krajiny a potenciálne kandidátske krajiny, a slúži na šírenie vedomostí o EÚ a jej postupoch.

Úloha spolupráce na miestnej a regionálnej úrovni

36. Potvrdzuje, že je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na zapojenie samospráv tak v EÚ, ako aj v partnerských krajinách, ako súčasť dialógu s týmito krajinami.

37. Zdôrazňuje, že je potrebné uznať rozhodujúcu úlohu miestnych a regionálnych orgánov tak v EÚ, ako aj v partnerských krajinách pri vypracúvaní politiky a stratégie podpory pre trvalo udržateľné zmeny v spoločnostiach v procese transformácie.

38. Upozorňuje na potrebu podporovať všetky formy výmeny medzi miestnymi a regionálnymi orgánmi z EÚ a partnerských krajín: partnerstvá medzi mestami, technickú spoluprácu a budovanie kapacít. Krajinám v procese transformácie by mali byť dostupné nástroje EÚ, ktorých cieľom je vybudovanie trvalého partnerstva medzi miestnymi a regionálnymi samosprávami.

39. Zdôrazňuje v súlade so svojím stanoviskom CdR 198/2011⁽⁴⁾ význam a špecifickosť úrovne spoločenských vzťahov medzi samosprávami EÚ a susedných krajín. Ich

dôležitým prvkom je zapojenie tretieho sektora a občianskych skupín, ktoré dopĺňa formálnu spoluprácu miestnych a regionálnych orgánov. Ako dôležitý faktor susedskej politiky si vyžaduje špecifické nástroje.

40. Zdôrazňuje, že vďaka spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi v krajinách zahrnutých do procesu rozširovania a susedskej politiky (ide napr. o pracovné skupiny a zmiešané poradné výbory, CORLEAP a ARLEM) výbor aktívne prispieva k podpore EÚ pre trvalo udržateľné zmeny v spoločnostiach v procese transformácie a pomáha propagovať ciele tohto oznámenia.

41. Konštatuje, že výbor úzko spolupracuje s Európskou komisiou pri vytváraní atlasu decentralizovanej spolupráce a každoročne organizuje konferenciu o decentralizovanej spolupráci.

V Bruseli 11. apríla 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁴⁾ „Preskúmanie európskej susedskej politiky“, stanovisko Výboru regiónov zo 14. – 15. decembra 2011 (CIVEX-V-023).

Stanovisko „Stratégia rozširovania a hlavné výzvy v rokoch 2012 a 2013“

(2013/C 139/06)

VÝBOR REGIÓNOV

- zdôrazňuje, že cieľom politiky rozširovania je zabrániť rozdrobeniu Európy a prispieť k mierovému zjednoteniu. z politického hľadiska rozšírenie prispelo k riešeniu významných problémov a upevnilo demokraciu, dodržiavanie ľudských práv a stabilitu v EÚ. z hľadiska hospodárstva prispelo rozširovanie k zvýšeniu blahobytu a konkurencieschopnosti, vďaka čomu EÚ dokázala lepšie reagovať na výzvy globalizácie,
- rád by výslovne uviedol, že úspešný proces rozširovania je jednou z jeho najvýznamnejších priorít. z hľadiska Výboru regiónov v tomto procese zohrávajú základnú úlohu miestne a regionálne samosprávy,
- usiluje sa miestnym a regionálnym samosprávam v kandidátskych krajinách aktívne pomáhať pri príprave na ich budúce zodpovednosti v EÚ, ako aj pri získavaní uznania ich úlohy a podpore dialógu a spolupráce medzi nimi a ich partnermi v EÚ,
- EÚ by mala nabádať kandidátske krajiny, aby zabezpečili, že delegované právomoci budú odrážať oblasti zodpovednosti, ktoré by decentralizované právomoci mali získať po implementácii *acquis communautaire* na miestnej a regionálnej úrovni. Zároveň by sa týmto zodpovednostiam malo dostať podpory v podobe primeraných finančných prostriedkov, bez ktorých miestne a regionálne orgány nedokážu vhodne zavádzať reformy,
- poukazuje preto na to, že pristupujúce krajiny budú musieť ďalej rozvíjať svoje modely správy,
- poukazuje na obzvlášť pozitívne skúsenosti s nástrojom pre miestnu správu (LAF – Local Administration Facility), ktorý koordinuje spolu s kanceláriou TAIEX Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre rozšírenie a ktorý napomáha porozumeniu cieľov EÚ na regionálnej a miestnej úrovni.

Spravodajca	Luc VAN DEN BRANDE (ELS/BE), predseda kontaktnej kancelárie Flámsko-Európa
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Stratégia rozširovania a hlavné výzvy v rokoch 2012 – 2013
	COM(2012) 600 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

Politický kontext a význam rozšírenia pre miestne a regionálne samosprávy a Výbor regiónov

1. zdôrazňuje, že predkladané stanovisko treba vnímať v kontexte dlhodobého zapojenia Výboru regiónov do procesu rozširovania, pričom stanovisko prispieje k sformulovaniu jeho politického postoja k stratégii rozširovania EÚ o krajiny západného Balkánu (Chorvátsko, Čierna Hora, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, Srbsko, Albánsko, Bosna a Hercegovina a Kosovo ⁽¹⁾), Turecko a Island.

2. Zdôrazňuje, že cieľom politiky rozširovania je zabrániť rozdrobeniu Európy a prispieť k mierovému zjednoteniu. z politického hľadiska rozšírenie prispelo k riešeniu významných problémov a upevnilo demokraciu, dodržiavanie ľudských práv a stabilitu v EÚ. z hľadiska hospodárstva prispelo rozširovanie k zvýšeniu blahobytu a konkurencieschopnosti, vďaka čomu EÚ dokázala lepšie reagovať na výzvy globalizácie.

3. Upozorňuje, že je nevyhnutné viesť decentralizovanú informačnú a komunikačnú politiku o procese rozširovania, ktorá sa špecificky zameriava na prehĺbenie občianskeho i politického dialógu medzi Európskou úniou a uvedenými krajinami.

4. Rád by výslovne uviedol, že úspešný proces rozširovania je jednou z jeho najvýznamnejších priorít. z hľadiska Výboru regiónov v tomto procese zohrávajú základnú úlohu miestne a regionálne samosprávy.

5. Zdôrazňuje, že vyhládka vstupu do EÚ v kandidátskych krajinách spúšťa politické a hospodárske reformy a vytvára nové príležitosti pre občanov týchto krajín, ktoré sú v tomto krízovom období nevyhnutné.

⁽¹⁾ Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu Kosova a je v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 1244(1999) a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova.

6. Poukazuje na to, že politika rozširovania musí byť naďalej vierohodná a musí mať podporu verejnej mienky tak v Európskej únii, ako aj v (potenciálnych) kandidátskych krajinách. Pre vytvorenie trvalých väzieb medzi občanmi a EÚ má zásadný význam, aby boli do tohto procesu zapojení občania prístupujúcich a súčasných členských krajín. Podpora európskej integrácie v prístupujúcich krajinách je veľmi dôležitá. Európske inštitúcie by túto podporu nemali pokladať za samozrejmu, ale by sa mali usilovať využiť ju na zvýšenie legitimity EÚ ako celku v očiach verejnosti.

7. Uvedomuje si, že politické a sociálne reformy, ktoré sa v prístupujúcich krajinách uskutočňujú, nemožno nanútiť, iba presadzovať s rešpektom pre rozmanitosť a ozajstnú decentralizáciu.

8. Usiluje sa miestnym a regionálnym samosprávam v kandidátskych krajinách aktívne pomáhať pri príprave na ich budúce zodpovednosti v EÚ, ako aj pri získavaní uznania ich úlohy a podpore dialógu a spolupráce medzi nimi a ich partnermi v EÚ.

9. Chce svojou stratégiou v oblasti vonkajších vzťahov podporiť politický dialóg a hospodársku resp. kultúrnu spoluprácu miestnych a regionálnych samospráv z oficiálnych a potenciálnych kandidátskych krajín a z EÚ. Výbor regiónov pôsobí v EÚ ako významný styčný bod a prínosné fórum pre všetkých týchto aktérov.

10. Konštatuje, že Európska komisia sa vo svojich správach o pokroku iba v obmedzenom rozsahu venuje reformám zameraným na vytvorenie nového zákonného rámca pre regionálne a miestne samosprávy v týchto krajinách. EÚ by mala nabádať kandidátske krajiny, aby zabezpečili, že delegované právomoci budú odrážať oblasti zodpovednosti, ktoré by decentralizované právomoci mali získať po implementácii *acquis communautaire* na miestnej a regionálnej úrovni. Zároveň by sa týmto zodpovednostiam malo dostať podpory v podobe primeraných finančných prostriedkov, bez ktorých miestne a regionálne orgány nedokážu vhodne zavádzať reformy.

11. Zastáva názor, že integrácia nových členských štátov do EÚ môže byť úspešná, iba ak sa im podarí prebrať platné právne predpisy a pravidlá EÚ na všetkých politických a administratívnych úrovniach (tiež v závislosti od spôsobu, akým budú ustanovenia uvedené do praxe), pričom je potrebné brať na vedomie kľúčovú úlohu obcí a regiónov pri správe programov a fondov. Úloha regionálnych a miestnych samospráv sa preto nesmie obmedziť na vykonávanie opatrení a rozhodnutí, ktoré boli prijaté na celoštátnej úrovni, ani na šírenie informácií o rozširovaní medzi občanmi.

12. Zdôrazňuje, že viacúrovňové riadenie ako prístup založený na zásade subsidiarity, ktorý zahŕňa aj partnerstvo a zapojenie všetkých úrovní riadenia, je dôležitým prvkom európskej integrácie. Pri hodnotení procesu rozširovania je preto nutné overiť, či je tento proces prínosom pre viacúrovňové riadenie. Platí to nielen pre budúcu politiku súdržnosti a regionálnu politiku, ale aj pre rozvoj vnútorného trhu, budúcu politiku v oblasti životného prostredia, klímy a energetiky, novú spoločnú poľnohospodársku politiku a spoločnú námornú politiku, štokholmský program, susedskú politiku a samozrejme pre stratégiu Európa 2020 a jej sedem hlavných iniciatív, ktorá sa má realizovať v partnerstve prostredníctvom územných paktov.

Všeobecné pripomienky

13. Podporuje dôraznejšie zameranie Európskej komisie na kritériá dobrej správy vecí verejných v rámci stratégie rozširovania na roku 2012 – 2013, ako je právny štát, nezávislý právny systém, účinná štátna správa, opatrenia proti korupcii a organizovanému zločinu, rozvoj občianskej spoločnosti, slobodné médiá.

14. Víta podrobnú a rozsiahlu analýzu Komisie, avšak rád by videl viac konkrétnych návrhov ako riešiť nedostatky v implementácii *acquis communautaire*.

15. Opäť zdôrazňuje význam úlohy miestnych a regionálnych zástupcov v procese rozširovania a nalieha na prístupujúce krajiny, aby pokračovali vo svojom úsilí v oblasti decentralizácie a regionalizácie. Je to prínosné aj pre decentralizovanú informačnú a komunikačnú politiku, a takisto pre občiansky a politický dialóg medzi Európskou úniou a obyvateľmi prístupujúcich krajín.

16. Poukazuje preto na to, že prístupujúce krajiny budú musieť ďalej rozvíjať svoje modely správy, a to predovšetkým tým, že budú presúvať viac právomocí na regionálne a miestne samosprávy a podporovať skutočné partnerstvo medzi jednotlivými úrovňami správy, ale aj medzi jednotlivými krajinami a regiónmi.

17. Domnieva sa, že je potrebné budovať kapacity regionálnych a miestnych orgánov v legislatívnej, finančnej a administratívnej oblasti, aby mohli čo najlepšie využiť existujúcu predstupu pomoc a boli pripravené zodpovedne uplatňovať *acquis communautaire*.

18. Vyslovuje poľutovanie nad skutočnosťou, že Komisia napriek jeho opakovaným výzvam doposiaľ v správe o rozširovaní neposkytla plné hodnotenie stavu implementácie zásad viacúrovňovej správy. Uvedomuje si, že ani jedna z kapitol *acquis communautaire* sa nevenuje decentralizácii v krajinách, ktoré požiadali o členstvo v EÚ, navrhuje však v tejto súvislosti vypracovať súbor parametrov, ktorý by krajinám uskutočňujúcim reformu poskytoval usmernenie.

19. Takisto ľutuje, že v procese rozširovania nie je dostatočne prítomný sociálny rozmer a žiada Komisiu, aby popri hospodárskych reformách venovala pozornosť aj nevyhnutným sociálnym reformám v kandidátskych krajinách.

20. Opakuje svoje odporúčanie Komisii, aby sa vo svojich budúcich správach o stratégii rozširovania podrobnejšie zamerala na stav miestnej a regionálnej samosprávy v prístupujúcich krajinách, pričom by tieto krajiny dôraznejšie upozornila na nevyhnutnosť reforiem zameraných na regionalizáciu a decentralizáciu a podnecovala ich, aby na tento účel zaviedli nezávislé úrovne správy na nižšej ako celoštátnej úrovni.

21. Poukazuje na obzvlášť pozitívne skúsenosti s nástrojom pre miestnu správu (LAF – Local Administration Facility), ktorý koordinuje spolu s kanceláriou TAIEX Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre rozšírenie a ktorý napomáha porozumeniu cieľov EÚ na regionálnej a miestnej úrovni.

22. Považuje za veľmi dôležité dodržiavať zásady dobrých susedských vzťahov medzi členskými štátmi EÚ, kandidátskymi krajinami a ostatnými krajinami, a tiež rozvíjať cezhraničnú a regionálnu spoluprácu medzi nimi.

23. Domnieva sa, že ochrana menšín a dodržiavanie ľudských práv, dva z pilierov, na ktorých je Európska únia založená, musia byť aj naďalej kľúčovými prvkami procesu rozširovania EÚ.

24. V tomto zmysle zdôrazňuje význam spolupráce s Radou Európy, najmä s jej Kongresom miestnych a regionálnych samospráv, a to na základe všetkých relevantných dokumentov, napríklad Európskej charty miestnej samosprávy.

Odporúčania pre jednotlivé krajiny

Chorvátsko

25. Víta pristúpenie Chorvátska k EÚ k 1. júlu 2013, tak ako sa uvádza v zmluve o pristúpení.

26. S uspokojením konštatuje, že parlamentné voľby, ktoré sa konali v decembri 2011, prebehli v pluralitnom prostredí účinným a transparentným spôsobom, avšak poukazuje na to, že sú potrebné zlepšenia v riadnej správe zoznamov voličov v súvislosti s miestnymi voľbami a voľbami chorvátskych poslancov do Európskeho parlamentu (naplánované na jar 2013).

27. Chorvátsku pripomína jeho záväzok riešiť pretrvávajúce dvojstranné a regionálne problémy v rámci dobrých susedských vzťahov a prostredníctvom právne záväzných medzinárodných dohôd, vrátane dohody o otázkach nástupníctva.

28. Zdôrazňuje, že ešte viac pozornosti by sa malo venovať administratívnym kapacitám potrebným na vykonávanie a monitorovanie reformy verejnej správy, predovšetkým na miestnej úrovni. Ďalšie úsilie je potrebné aj v súvislosti s úlohou miestnej a regionálnej samosprávy v budúcej správe štrukturálnych fondov.

29. S potešením víta pokrok dosiahnutý v procese decentralizácie, zároveň však konštatuje, že ústredná štátna správa tento proces prehnane kontroluje.

30. Nalieha na Komisiu, aby aj po pristúpení Chorvátska k EÚ monitorovala, vyhodnocovala a podporovala vývoj na nižšej než národnej úrovni a pokrok dosiahnutý v oblasti decentralizácie.

31. Poukazuje na to, že je potrebné venovať osobitnú pozornosť preventívnym opatreniam na potláčanie korupcie na miestnej úrovni, predovšetkým pri verejnom obstarávaní.

32. Konštatuje, že naďalej pretrvávajú výzvy súvisiace s odstraňovaním rozdielov v oblasti zdravia a medzi jednotlivými regiónmi, ako aj v oblasti inkluzívneho rozvoja vidieka.

Island

33. Oceňuje stabilné politické inštitúcie na Islande i vysokú kvalitu miestnej samosprávy, ktorá je zakorenená v bohatej demokratickej tradícii tejto krajiny. Demokraciu na miestnej úrovni upevnil aj nový zákon z januára 2012, ktorým sa ustanovuje intenzívnejší dialóg medzi vládou a obcami.

34. S uspokojením konštatuje, že sa na pozadí krízy z roku 2008 prijalo niekoľko dôležitých opatrení na zlepšenie finančnej situácie miestnej samosprávy, ale poukazuje na to,

že aj napriek tomuto pozitívnemu vývoju je na miestnej a regionálnej úrovni stále potrebné zvyšovať schopnosť formulovať a koordinovať hospodársku politiku. Lepšiu koordináciu si tiež vyžaduje pridelovanie finančných prostriedkov z centrálnej úrovne na miestnu úroveň.

35. Víta skutočnosť, že nová ústava bola 20. októbra 2012 v rámci poradného referenda predložená obyvateľstvu a dve tretiny voličov ju svojimi hlasmi podporili. Ústava po prvý raz obsahuje kapitolu o miestnej samospráve.

36. S potešením víta zriadenie zmiešaného poradného výboru s Výborom regiónov v nadväznosti na úspešnú spoluprácu s islandským združením miestnych samospráv a plánuje naďalej podporovať budovanie kapacít na miestnej úrovni, okrem iného v rámci programu LAF.

37. Uvítal by, keby sa prístupové rokovania s Islandom podarilo uzavrieť v stanovenej lehote a ich výsledky by sa občanom Islandu predložili na schválenie na základe presných informácií o konečnej dohode o pristúpení, na ktorej sa Island a EÚ zhodli.

Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko

38. Víta pokračovanie procesu decentralizácie, ktorá je kľúčovým prvkom Ochridskej rámcovej dohody, a prijatie programu na vykonávanie decentralizácie a miestnej samosprávy na obdobie rokov 2011 až 2014, vrátane príslušného akčného plánu.

39. Domnieva sa, že treba vyvinúť väčšie úsilie na dosiahnutie cieľov decentralizácie a že finančná stabilita obcí naďalej ostáva najvýznamnejšou výzvou. Napriek tomu, že podiel z výnosu z DPH, ktorý sa prevádza na obce, sa zvýšil na 4 %, nepostačuje to na uspokojivé vykonávanie delegovaných úloh.

40. Poukazuje na to, že nástroje na odstraňovanie značných rozdielov v poskytovaní verejných služieb sú obmedzené, pričom znevýhodňované sú predovšetkým obce na vidieku a menšie obce.

41. Je znepokojený nedostatkom nevyhnutnej administratívnej a správnej kapacity na vykonávanie právnych predpisov EÚ. Tento nedostatok je citeľný pri uplatňovaní a presadzovaní právnych predpisov v oblasti životného prostredia, tak na národnej, ako aj miestnej úrovni. v oblasti ochrany vôd sa nedosiahol takmer žiadny pokrok.

42. Konštatuje, že slabý pokrok sa zaznamenal v oblasti regionálnej politiky a koordinácie štrukturálnych nástrojov. Riadenie programov IPA sa musí zlepšiť, aby bolo možné zabezpečiť riadne a včasné čerpanie prostriedkov z fondov EÚ.

43. Chcel by zdôrazniť, aké dôležité je udržiavať dobré susedské vzťahy a hľadať vzájomne akceptovateľné riešenie problému týkajúceho sa názvu krajiny.

44. Odporúča, aby verejné orgány na rôznych úrovniach miestnej správy spolupracovali s organizáciami občianskej spoločnosti, ktoré sa musia posilniť a musia byť vo väčšej miere nezávislé od akéhokoľvek politického vplyvu.

45. Chcel by vyjadriť znepokojenie nad politickou a etnickou polarizáciou v Bývalej juhoslovanskej republike Macedónsko, ktorá môže ohroziť stabilitu krajiny a dynamiku potrebnú na politické reformy.

Turecko

46. Konštatuje, že konzultácie k novej ústave podporili v potešiteľnej miere diskusiu s miestnou občianskou spoločnosťou a občanmi, čo treba privítať. Znepokojuje ho však nedostatok transparentnosti a to, ako boli výsledky tejto diskusie využité v procese prípravy a ktoré časti boli zverejnené na internete, čo spôsobilo, že sa tureckí občania, ako aj medzinárodní aktéri (vrátane Výboru regiónov) len veľmi ťažko mohli oboznámiť s aktuálnym vývojom.

47. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že sa v delegovaní právomocí na provincie a miestnu samosprávu dosiahol len malý pokrok, a je znepokojený niektorými správami, že volené miestne samosprávy alebo starostovia sú vystavení zastrašovaniu alebo politicky motivovanému právnemu stíhaniu. Mestské zastupiteľstvá (ktoré boli zriadené na to, aby podporovali účasť občanov na miestnej samospráve) sa vo väčšine miest nevyužívajú účinne. Okrem toho skutočnosť, že v roku 2011 boli prijaté právne predpisy, ktorými sa právomoci v oblastiach ako územné plánovanie a obnova miest vrátili na centrálnu úroveň, svedčí o tom, že sa k decentralizácii nepristupuje s plnou vážnosťou. Aj keď turecká vláda venovala určitý čas reforme verejnej správy, pre miestne a regionálne orgány, najmä na juhovýchode krajiny, to nebolo prínosom.

48. Vyjadruje nespokojnosť v súvislosti s tým, že Turecko naďalej úplne neplní svoje záväzky vyplývajúce z dodatkového protokolu k dohode o pridružení medzi EÚ a Tureckom, a naliehavo vyzýva Turecko, aby pristúpilo ku komplexnému a nediskrimináčnemu plneniu týchto záväzkov, pričom zdôrazňuje, že akékoľvek ďalšie meškanie môže mať dodatočný negatívny vplyv na proces rozširovania.

49. Víta zmenu postoja Rady EÚ k možnému otvoreniu kapitoly 22 rokovaní, ktorá sa týka regionálnej politiky a koordinácie štrukturálnych nástrojov a dúfa, že tento pozitívny signál sa prejaví na normalizácii rokovacieho procesu medzi Tureckom a Európskou úniou.

50. Je sklamaný, že na všetkých úrovniach verejnej správy stále pretrvávajú značné nedostatky v súvislosti s dodržiavaním náboženskej slobody, práv žien, práv menšín (predovšetkým kurdskej menšiny), rodovej rovnosti, ako aj slobody prejavu a slobody tlače, ktoré zatievajú reformne orientovanú legislatívu.

51. S uspokojením berie na vedomie pozitívnu agendu v súlade s rámcom rokovaní a s príslušnými závermi Rady a Európskej Rady.

52. Vyjadruje svoju podporu dialógu, ktorý sa rozprúdil medzi tureckou vládou a zástupcami tureckých Kurdov.

53. Vyjadruje nespokojnosť nad skutočnosťou, že v rámci Spojených národov, rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN a zásad a hodnôt, na ktorých je založená EÚ, ani Turecko, ani ostatné strany zúčastnené na konflikte neprijali žiadny záväzok hľadať prijateľné riešenie protiprávnej okupácie severného Cypru, a vyzýva tureckú vládu, aby konkrétne podporila rokovania, ktoré sa uskutočňujú pod vedením generálneho tajomníka OSN a podnikla kroky na podporu celkového vyriešenia cyprskej otázky. Na to musí bezodkladne stiahnuť svoje ozbrojené sily z Cypru, ďalej pracovať na vyriešení otázky týkajúcej sa osadníkov a súhlasiť s navrátením uzavretej oblasti okolo Famagusty jej legitímnym obyvateľom v súlade s rezolúciou Bezpečnostnej rady OSN č. 550 z roku 1984.

54. Konštatuje, že sa na jednej strane zavádza reformne orientovaná legislatíva, ktorú však na druhej strane zatievajú porušovanie o. i. slobody tlače a slobody prejavu.

55. Víta, že sa v Turecku zriadil úrad nezávislého ombudsmana, ktorý sa bude musieť náležite vykonávať.

56. Zdôrazňuje, že sa na miestnej úrovni musia zaviesť lepšie mechanizmy na zvýšenie transparentnosti, zodpovednosti a účasti, a vyzýva na pokračovanie v boji proti korupcii, predovšetkým na úrovni obcí.

57. Chcel by zdôrazniť, že kontinuálna spolupráca na miestnej a regionálnej úrovni bude prospešná tak pre Turecko, ako aj pre EÚ. Preto opakuje svoj záväzok povýšiť pracovnú skupinu Výboru regiónov pre Turecko na zmiešaný poradný výbor.

Čierna Hora

58. Víta nadobudnutie platnosti zákona o územnom členení Čiernej Hory a zmenu a doplnenie zákona o miestnej samospráve v záujme zvýšenia transparentnosti, účinnosti a zodpovednosti správy na miestnej úrovni.

59. Poukazuje na to, že Čierna Hora musí zvýšiť administratívne kapacity vo vytvorených štruktúrach IPA a náležite sa pripraviť na zvýšenie čerpania finančných prostriedkov z predvstupových fondov.

60. Konštatuje, že nekvalifikovaný personál je jedným z najväčších problémov na miestnej úrovni, ktorý zapríčiňuje, že právomoci získané decentralizáciou nemôžu byť prijaté.

61. Ľutuje, že nebol zaznamenaný žiaden pokrok v oblasti sociálnej ochrany, že prijímanie utečencov, osôb presídlených v rámci krajiny a etnických menšín v mestách je aj naďalej problematické a že pokrok dosiahnutý v administratívnej a fiškálnej decentralizácii sociálnych služieb bol obmedzený.

62. Odporúča zintenzívniť úsilie o predchádzanie korupcii a boj proti nej v známych citlivých oblastiach: miestna samospráva, územné plánovanie, verejné obstarávanie, privatizácia, vzdelávanie a zdravotníctvo.

63. S uspokojením konštatuje, že v roku 2012 bol zriadený zmiešaný poradný výbor Výboru regiónov s Čiernou Horou a dúfa, že v nadchádzajúcich rokoch bude prebiehať vzájomne prínosná spolupráca s orgánmi územných celkov Čiernej Hory.

Srbsko

64. S uspokojením konštatuje, že ústava Srbska občanom garantuje právo na provinciálnu autonómiu a miestnu samosprávu, na druhej strane však vyslovuje poľutovanie nad priepastným rozdielom medzi zásadami zakotvenými v zákonoch a ich realizáciou v praxi.

65. Ľutuje, že opatrenia ústrednej vlády (obmedzenie príspevkov pre miestne orgány) sťažujú miestnym samosprávam vykonávanie ich úloh.

66. Poukazuje na to, že právne predpisy o financovaní obcí sa musia objasniť a riadne vykonávať tak, aby sa zabezpečila predvídateľnosť financovania obcí.

67. Ľutuje, že národná rada pre decentralizáciu je aj naďalej neaktívna a že pri rozhodovaní o príprave nových právnych predpisov alebo zmien a doplnení platných právnych predpisov, ktoré sa vzťahujú na miestnu úroveň, neprebehla dostatočná konzultácia s miestnymi orgánmi.

68. Konštatuje, že administratívne a riadiace kapacity na miestnej úrovni sú slabo rozvinuté a že medzi obcami pretrvávajú značné rozdiely. Ľutuje, že zákon o štátnych zamestnancoch sa nevzťahuje na zamestnancov miestnej samosprávy.

69. Víta, že sa dosiahol pokrok v oblasti regionálnej politiky a koordinácie štrukturálnych nástrojov. Berie na vedomie, že Srbsko dokončilo prípravnú fázu decentralizovanej správy predvstupových nástrojov pre štyri zložky, a poukazuje na to, že je nutné zabezpečiť ďalšie primerané implementačné kapacity, najmä pokiaľ ide o prípravu kvalitných projektov založených na príslušných stratégiách.

70. Víta významný príspevok občianskej spoločnosti k spoločenskému, hospodárskemu a politickému životu krajiny, ako aj k podpore demokratických hodnôt a zdôrazňuje jej dôležitú úlohu aj na miestnej úrovni a v rozhodovacom procese.

Albánsko

71. S potešením víta pokrok, ktorý Albánsko dosiahlo v plnení politických kritérií na získanie členstva v EÚ. s uspokojením konštatuje, že sa zlepšila úroveň politického dialógu medzi vládou a opozíciou a zdôrazňuje, že riadny priebeh parlamentných volieb v roku 2013 bude mať prvoradý význam pre plynulé fungovanie hlavných demokratických inštitúcií. Vyzýva albánske verejné orgány, aby zintenzívniili svoje úsilie pri podpore a realizácii potrebných reforiem v rámci predvstupového procesu, najmä pokiaľ ide o ľudské práva, rodovú rovnosť, ochranu menšín, boj proti korupcii a organizovanú trestnú činnosť, ako aj realizáciu konštruktívnej migračnej politiky.

72. Môže súhlasiť s analýzou Európskej komisie, že v oblasti územnej administratívnej reformy sa nedosiahol žiaden pokrok. Zákon o územnom plánovaní z roku 2009 sa implementuje len veľmi pomaly. Zdá sa, že sa medzi regiónmi čoraz viac prehľbuje priepasť z hľadiska potenciálu na hospodársky a sociálny rozvoj. Touto záležitosťou je potrebné sa urýchlene zaoberať.

73. Konštatuje, že malé miestne jadrá samosprávy nie sú v mnohých prípadoch životaschopné. Rozhodovanie na miestnej úrovni nie je transparentné a nekonzultuje sa s organizáciami občianskej spoločnosti a inými zainteresovanými stranami.

74. Konštatuje, že pokiaľ ide o financovanie, konkrétne výber daní, miestne samosprávy nezaznamenali v roku 2011 žiadne zlepšenie. Okrem toho zdôrazňuje potrebu budovania kapacít miestnych a regionálnych orgánov, aby mohli spravovať rozpočtové príjmy, kontrolovať prevádzkové systémy a dohliadať na financovanie z nástroja predvstupovej pomoci.

75. Vyjadruje uspokojenie nad vymenovaním ombudsmana a žiada, aby albánska vláda zabezpečila tomuto úradu dostatok prostriedkov.

76. Poukazuje na to, že sa objavujú povzbudivé náznaky urovnávania zásadných politických rozporov, ktoré roky bránili politickej reforme, a preto nabáda dve združenia zastupujúce orgány nižších územných celkov (Albánske združenie miest a Albánske združenie obcí), aby zintenzívnili vzájomnú spoluprácu vo všetkých relevantných otázkach a zabránili odsúvaniu miestnych a regionálnych záujmov v krajine bokom.

77. Podčiarkuje, že napriek skromnému pokroku dosiahnutému v regionálnej politike a koordinácii štrukturálnych fondov, v tejto oblasti je potrebné vynaložiť viac úsilia.

Bosna a Hercegovina

78. Berie na vedomie skutočnosť, že Bosna a Hercegovina je stále krajinou s medzinárodným systémom riadenia a bezpečnosti, čo znamená, že ústredné štátne orgány nemajú plnú kontrolu nad politickým a legislatívnym procesom, a toľž nie miestne a regionálne samosprávy.

79. Poukazuje na to, že súčasná politická situácia v Bosne a Hercegovine negatívne ovplyvňuje schopnosť krajiny vyjadrovať sa jednomyselne k záležitostiam EÚ. Okrem toho konštatuje, že vzhľadom na patovú situáciu na politickej a inštitucionálnej úrovni Bosna a Hercegovina nemôže splniť svoje záväzky v oblasti miestnej samosprávy a regionálnej autonómie, čo spôsobuje, že „fungovanie miestnej samosprávy je tým silne ovplyvnené“ a že táto situácia „bráni akejkoľvek forme decentralizácie v krajine“. Rastúca rozdrobenosť krajiny a obcí na etnickom základe oslabuje dôveru v miestne samosprávy.

80. Lutuje, že zložitý systém riadenia a patová situácia na inštitucionálnej úrovni spôsobuje, že legislatíva nie je riadne normalizovaná na úrovni bosnianskych entít, čo má negatívny vplyv na obzvlášť naliehavé otázky, ako je boj proti obchodovaniu s ľuďmi.

81. Odporúča vytvoriť mechanizmus koordinácie medzi rôznymi úrovňami správy, ktorý by sa využíval pri transpozícii, vykonávaní a presadzovaní právnych predpisov EÚ, umožnil by krajine vyjadrovať sa jednomyselne k európskym záležitostiam a cielene využívať fondy predstupovej pomoci.

82. Berie na vedomie, že sa v správe Európskej komisie oceňujú právne predpisy týkajúce sa entít, ktoré sú v značnej miere v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy, čo treba hodnotiť pozitívne. Musí však konštatovať, že Bosna a Hercegovina nepodpísala dodatkový protokol k Európskej charte miestnej samosprávy o právach občanov podieľať sa činnosti miestnych samospráv.

83. Podporuje decentralizáciu súdnictva. Lutuje, že sa v reforme verejnej správy dosiahol iba malý pokrok, pričom sa v súčasnosti problémom zdá byť slabá koordinácia medzi jednotlivými úrovňami správy a nedostatok verejnej podpory pre túto reformu.

84. Víta všetky iniciatívy zamerané na zlepšenie ochrany ľudských práv a základných slobôd, a najmä prijatie zmeny a doplnenia ústavy Sarajevského kantónu so zreteľom na rozsudok Veľkej komory Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Sejdić a Finci, ktoré umožňuje menšinám s neurčenou etnickou príslušnosťou a etnickým menšinám zakladať vlastné skupiny v zhromaždení. Zároveň vyzýva všetky úrovne správy v Bosne a Hercegovine aby prijali podobné zmeny a doplnenia.

85. Oceňuje, že miestne voľby v októbri 2012 boli dobre pripravené a že sa uskutočnili riadnym spôsobom a v súlade s normami Rady Európy a medzinárodného spoločenstva, ktoré sa vzťahujú na demokratické voľby, aj keď boli miestne voľby veľmi politizované.

86. S uspokojením konštatuje, že rozvoj občianskej spoločnosti je aj naďalej podporovaný Nástrojom občianskej spoločnosti (organizácia EÚ zriadená v roku 2008 na podporu organizácií občianskej spoločnosti) prostredníctvom projektu s názvom „Posilnenie miestnej demokracie“.

Kosovo

87. Víta značný pokrok, ktorý sa v posledných rokoch dosiahol v decentralizácii, ako aj úsilie ministerstva miestnej samosprávy o zabezpečenie účinnejšieho monitorovania štruktúr miestnej samosprávy, no zároveň sa domnieva, že je potrebné vyvinúť ešte väčšie úsilie na posilnenie obecnej správy.

88. S uspokojením konštatuje, že Kosovo má moderný systém miestnej samosprávy, ktorý občanom poskytuje možnosť zapájať sa do rozhodovania na miestnej úrovni. Odráža sa to na skutočnosti, že občania Kosova sú značne spokojní so svojimi miestnymi samosprávami a so spôsobom, ako vykonávajú svoje právomoci.

89. Požaduje, aby Kosovo jasne ukázalo, že bojuje proti korupcii a organizovanému zločinu.

90. Odporúča, aby sa na miestnej úrovni v administratívnych záležitostiach a rozpočtových procesoch využívalo plánovanie založené na reálnych údajoch. Obecné orgány potrebujú na mieru šité usmernenia, aby mohli rozvíjať svoje administratívne capacity.

91. Uznáva, že novo zriadené obce so srbskou väčšinou čelia vzhľadom na to, že sú malé, špecifickým výzvam a potrebujú väčšiu pomoc centrálnej správy, aby mohli prežiť.
92. Vyzýva všetky zainteresované strany, aby hľadali konštruktívne riešenia špecifických problémov, na ktoré sa pri decentralizácii na severe Kosova naráža, aby sa zaručilo poskytovanie kvalitných služieb obyvateľstvu.
93. Zdôrazňuje, že v zmysle dohody o stabilizácii a pridružení musí Kosovo dodržiavať a implementovať demokratické zásady dobrej správy vecí verejných, a to prostredníctvom primeranej a efektívnejšej exekutívy na všetkých úrovniach správy.

V Bruseli 11. apríla 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko „Uvoľnenie potenciálu cloud computingu v Európe“

(2013/C 139/07)

VÝBOR REGIÓNOV

- víta oznámenie Komisie o uvoľnení potenciálu cloud computingu a skutočnosť, že Komisia sa prostredníctvom tohto oznámenia zasadzuje za inovatívne technologické riešenia. Súhlasí s tým, že príležitosti, ktoré ponúka cloud computing, presahujú oblasť pokroku informačných technológií, že môžu pozitívne ovplyvniť trh práce, zlepšiť rovnosť príležitostí a takisto môžu prispieť k vytváraniu pracovných miest;
- upozorňuje, že jednou z najväčších prekážok využívania cloud computingu vo verejnom a súkromnom sektore je neistota týkajúca sa dodržiavania zákonov a predpisov v prípade prijatia rozhodnutia o využívaní cloud computingu. Medzi inými tu treba spomenúť napríklad európske a vnútroštátne predpisy v oblasti ochrany osobných údajov, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti a účtovníctva. Zároveň vznikajú tiež isté problémy a riziká, ktoré súvisia s bezpečnosťou údajov a ktorými je potrebné sa zaoberať;
- podporuje tri hlavné opatrenia iniciované Komisiou, zároveň sa však domnieva, že sa musia rozšíriť o konkrétne opatrenia zamerané na rozvoj spotrebiteľského povedomia, pretože by sa tým zvýšil dopyt na trhu, čo by prispelo k posilneniu pozície Európy v celosvetovej hospodárskej súťaži a zmenšeniu rozdielov medzi poskytovateľmi služieb a spotrebiteľmi v oblasti rizika a tomu, aby medzi nich boli spravodlivejšie rozdelené výhody plynúce zo šírenia tejto technológie. Tieto konkrétne opatrenia by sa tiež mali zameriavať na podporu vzdelávania a kultúry v oblasti IT;
- domnieva sa, že Komisia by mala prijať opatrenia zamerané na možnosti prepojenia a interoperability existujúcich alebo pripravovaných cloudov na celoštátnej, regionálnej a prípadne miestnej úrovni, pričom by sa mali využiť možnosti normalizácie. V tejto súvislosti je potrebné osobitne zdôrazniť kompatibilitu uvedených administratívnych registrov;

Spravodajca	Gábor BIHARY (HU/SES), poslanec mestského zastupiteľstva hlavného mesta Budapešti
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Uvoľnenie potenciálu cloud computingu v Európe COM(2012) 529 final

I. VŠEOBECNÉ PRIPOMIENKY

VÝBOR REGIÓNOV

1. víta oznámenie Komisie o uvoľnení potenciálu cloud computingu a skutočnosť, že Komisia sa prostredníctvom tohto oznámenia zasadzuje za inovatívne technologické riešenia. Súhlasí s tým, že príležitosti, ktoré ponúka cloud computing, presahujú oblasť pokroku informačných technológií, že môžu pozitívne ovplyvniť trh práce, zlepšiť rovnosť príležitostí a takisto môžu prispieť k vytváraniu pracovných miest;
2. zároveň zdôrazňuje, že je potrebné zvážiť dosah, ktorý šírenie novej technológie môže mať na znevýhodnené regióny a spoločenské vrstvy, a teda možné negatívne účinky na územnú a sociálnu súdržnosť. Takýmto rizikovým faktorom môžu byť napríklad rozdiely medzi miestnymi a globálnymi aktérmi, pokiaľ ide o výhody prameniace z lepšej dostupnosti trhov;
3. upozorňuje, že jednou z najväčších prekážok využívania cloud computingu vo verejnom a súkromnom sektore je neistota týkajúca sa dodržiavania zákonov a predpisov v prípade prijatia rozhodnutia o využívaní cloud computingu. Medzi inými tu treba spomenúť napríklad európske a vnútroštátne predpisy v oblasti ochrany osobných údajov, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti a účtovníctva. Zároveň vznikajú tiež isté problémy a riziká, ktoré súvisia s bezpečnosťou údajov a ktorými je potrebné sa zaoberať;
4. vyjadruje poľutovanie nad tým, že predstavy týkajúce sa verejného sektoru a návrh partnerstva pre cloud computing sa nezaoberajú v dostatočnej miere miestnymi a regionálnymi samosprávami, napriek tomu, že činnosť mnohých z nich môže byť pre stratégiu užitočnou skúsenosťou a nasledovaniahodným príkladom, a nechávajú bez povšimnutia skutočnosť, že niektoré samosprávy sú ako poskytovatelia služieb zapojené do vytvárania a prevádzkovania infraštruktúry pre cloud computing;
5. zdôrazňuje, že koordinované opatrenia na všetkých úrovniach riadenia sú nevyhnutné, ak má Európa dosiahnuť významný pokrok v oblasti cloud computingu;
6. pripomína, že na to, aby európske podniky zohrali zodpovedajúcu úlohu pri realizovaní stratégie zameranej na zabezpečenie vedúceho postavenia Európy, je nevyhnutné, aby sa v rámci celkovej hospodárskej súťaže vypracovali formy podpory;
7. považuje za dôležité, aby sa počas realizácie cloud computingu všeobecne uplatňovali kritériá udržateľnosti vzhľadom na to, že prostredníctvom lepšieho využitia kapacít nástrojov v oblasti informatiky sa môžu efektívnejšie využívať zdroje. Myslí si, že je potrebné, aby stratégia obsahovala aj aktívne prvky v tejto oblasti, ktoré budú zohľadňovať aj nepriame vplyvy, a to napr. aby sa zaoberala zvyšovaním miery využívania energie z obnoviteľných zdrojov pri dodávkach energie pre cloud computing;
8. poukazuje na to, že existencia „super cloudu“ v teoretickej rovine je veľmi vzdialená od realizácie a využitia uvoľňujúceho potenciál a že dôležitým nástrojom je zvyšovanie spotrebiteľského povedomia vďaka ďalšiemu rozvoju vzdelávania a počítačovej gramotnosti;
9. vyjadruje obavy v súvislosti s tým, že oznámenie sa v dostatočnej miere nezaoberá súvislosťami medzi navrhovanou stratégiou a ostatnými otázkami ako je bezpečné spracovanie údajov, úprava autorských práv či vývoj v oblasti dostupnosti a prenosnosti údajov;
10. zdôrazňuje, že po prijatí opatrení potrebných pre digitálnu agendu sa môže urýchliť zvyšovanie miery využívania cloud computingu. Spotrebiteľia už aj v súčasnosti využívajú služby ponúkané prostredníctvom cloud computingu, ktoré ponúkajú poskytovatelia služieb v rámci modelu požadovaného koncovými užívateľmi. Skúsenosti však zároveň potvrdili, že práve kvôli nedostatkom v oblasti ochrany údajov a nedostatočnej úrovni spotrebiteľského povedomia sú poškodzovaní tí, ktorí nemajú potrebné znalosti a tieto technológie používajú neopatrne;
11. víta tri hlavné opatrenia iniciované Komisiou, zároveň sa však domnieva, že sa musia rozšíriť o konkrétne opatrenia zamerané na rozvoj spotrebiteľského povedomia, pretože by sa tým zvýšil dopyt na trhu, čo by prispelo k posilneniu pozície Európy v celosvetovej hospodárskej súťaži a zmenšeniu rozdielov medzi poskytovateľmi služieb a spotrebiteľmi v oblasti rizika a tomu, aby medzi nich boli spravodlivejšie rozdelené výhody plynúce zo šírenia tejto technológie. Tieto konkrétne opatrenia by sa tiež mali zameriavať na podporu vzdelávania a kultúry v oblasti IT;

II. KONKRÉTNE PRIPOMIENKY A NÁVRHY

Nastolenie poriadku v sieti noriem

12. podporuje návrh Komisie týkajúci sa normalizačného procesu, zároveň však upozorňuje na to, že v tomto návrhu chýba vhodné regulačné a organizačné pozadie;

13. takisto považuje za dôležité, aby sa normalizačný proces doplnil o konkrétne opatrenia, napr. aby sa pri prepojení administratívnych adresárov podporila identifikácia v rámci cloud computingu;

14. vyjadruje obavy z toho, že návrh Komisie nezohľadňuje v dostatočnej miere poskytovateľov služieb, ktorí už pôsobia vo verejnom sektore a na trhu, a štruktúry služieb a infraštruktúru, ktorú vytvorili;

15. pripomína, že nedôvera voči cloud computingu je, okrem iného, zapríčinená aj absenciou regulácie prenosnosti údajov a nedostatkami, ktoré z toho plynú;

16. upriamuje pozornosť na to, že, pokiaľ ide o normalizáciu a certifikáciu, je potrebné explicitnejšie vysvetliť, že kto a akým spôsobom bude splnomocňovať certifikačné orgány, a či sa vypracovanie systému noriem bude realizovať na úrovni členských štátov alebo EÚ;

Bezpečné a spravodlivé zmluvné podmienky

17. považuje za dôležité, že Komisia si želá regulovať zmluvy, ktoré sa budú uzatvárať medzi poskytovateľmi služieb a užívateľmi, s osobitným zreteľom na obmedzenia pre poskytovateľov služieb v súvislosti s možným zneužitím dominantného postavenia;

18. upozorňuje na to, že užívatelia z dôvodu jednoduchého používania vyžadujú aplikácie založené na jednorazovom prihlasovaní postupe, avšak tieto požiadavky sa nesmú realizovať tak, že sa bude zanedbávať aspekt bezpečnosti, a to najmä tam nie, kde sa vykonávajú aj peňažné prevody. V blízkej budúcnosti bude nevyhnutné vykonať úpravu predpisov týkajúcich sa týchto otázok;

19. upozorňuje na to, že väčšine hrozieb vo virtuálnom priestore by sa dalo vyhnúť prostredníctvom dobre fungujúceho identifikačného systému, pomocou ktorého by užívatelia mohli jednoznačne zistiť identitu aktérov pôsobiacich v kybernetickom priestore;

20. zdôrazňuje, že cloud computing už aj v súčasnosti vo veľkej miere umožňuje šíriť audiovizuálnu kultúru, zároveň však nie je vyriešená otázka autorských práv ani otázka kópií obsahu;

21. víta vypracovanie spoločných smerníc o ochrane údajov s osobitným zreteľom na skutočnosť, že táto otázka má zásadný význam pre rozšírené uplatňovanie cloud computingu. Zároveň však poukazuje na to, že Komisia sa nezaobera

okruhom otázok v súvislosti s elektronickými platbami a elektronickou fakturáciou, ktoré sú nevyhnutné pri komerčnom využívaní cloud computingu;

22. pokladá za potrebné podrobnejšie rozpracovať scenáre, ktoré majú umožniť hodnotiť služby dostupné vďaka cloud computingu, a zapracovať tieto hodnotenia do zmlúv o poskytovaní služieb;

Európske partnerstvo pre cloud computing a medzinárodný dialóg

23. víta myšlienku vytvoriť európske partnerstvo pre cloud computing (European Cloud Partnership);

24. podporuje medzinárodný dialóg v oblasti služieb založených na cloud computingu, pričom je podľa neho dôležité zdôrazniť, že vzhľadom na dynamický rozvoj tohto odvetvia je potrebné celkovo zosúladiť stratégie, ktoré boli vypracované alebo sú v štádiu vypracovania, a to z právneho, ako aj technického hľadiska;

25. varuje pred rizikami spojenými s ochranou osobných údajov v prípade, že servery cloud computingu budú umiestnené mimo EÚ;

26. domnieva sa, že by bolo užitočné, keby Komisia prijala opatrenia zamerané na možnosti prepojenia a interoperability existujúcich alebo pripravovaných cloudov na celoštátnej, regionálnej a prípadne miestnej úrovni, pričom by sa mali využiť možnosti normalizácie. V tejto súvislosti je potrebné osobitne zdôrazniť kompatibilitu uvedených administratívnych registrov;

27. považuje za dôležitý dialóg s normalizačnými orgánmi, ktoré sa zaoberajú aj cloud computingom (napr. ISO, ETSI);

Rozvoj spotrebiteľského vedomia

28. víta skutočnosť, že Komisia považuje za dôležité, aby sa verejné služby prispôbili očakávaniam zodpovedajúcim výzvam v 21. storočí, zároveň však upozorňuje na to, že z dôvodu existujúcej digitálnej priepasti by sa mali urýchlene prijať opatrenia aj v tejto oblasti;

29. poukazuje na to, že digitálna priepasť sa môže zmenšiť len prostredníctvom cieľeného vzdelávania vzhľadom na to, že v znalostnej spoločnosti je vedomé osvojenie si technológie základom pre spoznávanie a šírenie nových technológií;

30. považuje za potrebné, aby európski občania 21. storočia boli schopní si osvojiť a účinne využívať technológie, ktoré sú im k dispozícii. Dobrým prostriedkom na to môže byť napr. ďalej rozvíjať možnosti, ktoré ponúka certifikát ECDL;

31. upozorňuje na to, že cloud computing z technického hľadiska už aj v súčasnosti umožňuje rozsiahlo šíriť elektronické vzdelávanie. Na dosiahnutie pokroku v tejto oblasti je potrebné riešiť otázky právnej úpravy a autorských práv;

III. ĎALŠIE PRIPOMIENKY A NÁVRHY

32. považuje za správne, že Komisia poskytuje pomoc verejnému sektoru pri vymedzení zásad na zadávanie verejných zákaziek, zároveň sa však domnieva, že je dôležité, aby sa táto pomoc v zaostalejších regiónoch neobmedzovala len na fázu vypracovania, ale aby bola rozšírená o financovanie potrebné na využívanie;

33. zdôrazňuje, že využívanie možností, ktoré ponúka cloud computing, je nemysliteľné bez dôsledného vytvárania jednotného trhu s potrebnými telekomunikačnými službami, čo si vyžaduje prijímanie jednotných opatrení na úrovni EÚ v oblasti tarifikácie za poskytovanie roamingových služieb;

34. pokladá za potrebné podrobne stanoviť, ktoré administratívne služby budú musieť byť bezpodmienečne zahrnuté do európskeho cloud computingu, napr. v oblasti identifikácie.

V Bruseli 11. apríla 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko „Decentralizácia v Európskej únii a úloha miestnych a regionálnych samospráv pri tvorbe a uplatňovaní politiky EÚ“

(2013/C 139/08)

VÝBOR REGIÓNOV

- rozumie pod decentralizáciou všetky politické opatrenia, ktoré posilňujú úlohu samospráv na nižších ako celoštátnych úrovniach vo vnútroštátnom a európskom rozhodovacom procese a vedú k presunu kompetencií z ústrednej štátnej úrovne na miestne a regionálne inštitúcie;
- je presvedčený, že fungujúca verejná správa na miestnej a regionálnej úrovni a účinná decentralizácia by mali vychádzať zo zásady subsidiarity, proporcionality a viacúrovňového riadenia;
- vyjadruje presvedčenie, že subsidiarita ako politická a právna zásada je rozhodujúcou hnacou silou decentralizácie, pretože sa ňou právomoci dostávajú na úroveň, kde môžu byť najúčinnnejšie uplatňované;
- s veľkou pozornosťou sleduje skutočnosť, že hospodárska a finančná kríza sa v mnohých krajinách ukázala byť katalyzátorom reforiem resp. zmien, pretože v niektorých krajinách prešli miestne a regionálne samosprávy procesom územnej reorganizácie a sčasti sa značne zmenilo aj inštitucionálne rozdelenie právomocí;
- poukazuje na to, že koherentný proces decentralizácie môže byť úspešný len vtedy, keď bude prenos kompetencií na samosprávy na nižších vnútroštátnych úrovniach spojený so zodpovedajúcim pridelovaním finančných prostriedkov;
- konštatuje, že regióny, ktoré sa väčšinou financujú z vlastných zdrojov, zodpovedne zaobchádzajú s disponibilnými finančnými prostriedkami, a preto majú vyrovnanejší verejný rozpočet, a odporúča členským štátom, aby sa viac spoliehali na vlastné finančné prostriedky než na prevodné mechanizmy;
- podčiarkuje pozitívny vzťah medzi decentralizáciou a úspešnou a udržateľnou európskou regionálnou politikou;
- zdôrazňuje, že diskusia o budúcnosti Európy musí bezpodmienečne zahŕňať regionálnu a miestnu úroveň, pretože legitímnosť Európskej únie sa okrem iného zakladá na legitímnosti nižšej ako celoštátnej úrovne;
- odporúča, aby všetky úrovne riadenia vyvinuli spoločné úsilie na trvalé vyriešenie krízy európskeho štátneho dlhu, a žiada rovnoprávne zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do vypracúvania európskych a národných plánov reforiem.

Spravodajca

Franz SCHAUSBERGER (AT/EES), zástupca spolkovej krajiny Salzburgsko vo Výbore regiónov

Referenčný dokument**I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA****VÝBOR REGIÓNŮV****Výhody decentralizácie**

1. rozumie pod decentralizáciou všetky politické opatrenia, ktoré posilňujú úlohu samospráv na nižších ako celoštátnych úrovniach vo vnútroštátnom a európskom rozhodovacom procese a vedú k presunu kompetencií z ústrednej štátnej úrovne na miestne a regionálne inštitúcie.

2. Pripúšťa, že neexistuje žiadna povinnosť, na základe ktorej by si členské štáty museli zvoliť konkrétny model inštitucionálneho usporiadania, decentralizácie, presunu právomocí alebo ich spoločného využívania jednotlivými druhmi riadenia, zároveň však poukazuje na to, že EÚ predovšetkým v článku 4 ods. 2 Zmluvy o EÚ výslovne uvádza, že rešpektuje regionálnu a/alebo miestnu samosprávu.

3. Poukazuje na to, že v mnohých oblastiach politiky je decentralizovaná realizačná úroveň podstatne účinnejšia tak z hľadiska nákladov, ako aj v súvislosti s kvalitou služieb a ich dostupnosťou pre občanov.

4. Zdôrazňuje význam stotožnenia sa európskych občanov s ich regiónmi a mestami, ktoré zohrávajú rozhodujúcu úlohu predovšetkým ako protiváha čoraz väčšej internacionalizácie, a tým anonymnosti trhov práce a hospodárskych vzťahov.

5. Je presvedčený, že decentralizácia a s ňou spojené regionálne a miestne inštitúcie rozhodujúcim spôsobom prispievajú k možnosti odstrániť existujúce hospodárske a spoločenské rozdiely medzi regiónmi Európy, a tým zmierniť negatívne dôsledky odlivu obyvateľstva z chudobných vidieckych oblastí do mestských aglomerácií, ako aj emigrácie pracovníkov do iného členského štátu, ktorá ochromuje trh práce.

6. S vďačnosťou odkazuje na cenné príspevky a názory odborníkov Kongresu miestnych a regionálnych samospráv

Rady Európy, ako aj príspevky z konzultácií s rôznymi zainteresovanými stranami.

Zásadná zodpovednosť Výboru regiónov v súvislosti s monitorovaním decentralizácie

7. Pripomína, že Výbor regiónov, ako zástupca orgánov na nižšej ako celoštátnej úrovni (t. j. miestnych a regionálnych orgánov) v legislatívnom a rozhodovacom procese EÚ, má zodpovednosť monitorovať uplatňovanie zásady subsidiarity a má aj veľký záujem o pravidelné posudzovanie situácie, pokiaľ ide o decentralizáciu v Európskej únii a v krajinách zahrnutých do procesu rozširovania.

8. Poukazuje na to, že vo svojom nedávno prijatom stanovisku na tému „Budovanie európskej kultúry viacúrovňového riadenia“, ktoré bolo vypracované v nadväznosti na bielu knihu VR, vyjadril svoj zámer pozorne sledovať proces decentralizácie v členských štátoch a v krajinách zahrnutých do procesu rozširovania.

9. Utvrdzuje ho v tom aj skutočnosť, že Rada európskych obcí a regiónov (CEMR) a Kongres miestnych a regionálnych samospráv (CLRAE) sa systematicky a vo veľkom rozsahu venujú práci v tejto oblasti, a má v úmysle využiť vo svojej činnosti dosiahnuté výsledky oboch organizácií.

10. Pripomína, že posledné stanovisko Výboru regiónov na túto tému je zo 7. júla 2005 a že medzitým došlo v oblasti decentralizácie v EÚ k významným inštitucionálnym, politickým a právnym zmenám a vývoju.

Vývoj v oblasti decentralizácie v Európe od posledného stanoviska z roku 2005

11. Konštatuje, že Lisabonská zmluva z roku 2009 viedla k posilneniu zásady subsidiarity, zakotveniu identity regiónov a obcí v zmluve a k posilneniu postavenia Výboru regiónov, čo viaceré členské štáty následne povzbudilo k tomu, aby uskutočnili príp. naplánovali inštitucionálne reformy vedúce k väčšej decentralizácii resp. posilneniu miestnej a regionálnej úrovne.

12. Konštatuje tiež, že vo všeobecnosti sa decentralizácia v posledných rokoch vo väčšine štátov zintenzívnila, vážne ho však znepokojujú opačné tendencie v niektorých členských štátoch, kde bola podstatne obmedzená finančná autonómia miestnych a regionálnych orgánov, resp. samosprávne právomoci na miestnej úrovni.

13. Konštatuje však tiež, že finančná a hospodárska kríza, ktorá sa začala v roku 2009, ako aj kríza štátneho dlhu trvajúca od roku 2010 mali negatívny dosah na proces posilňovania decentralizácie. Zmenil sa tiež vzťah medzi členskými štátmi a európskymi inštitúciami, čo zasiahlo aj nižšie ako celoštátne úrovne.

14. V tejto súvislosti s uspokojením konštatuje, že – v poslednom rade aj vďaka iniciatíve Výboru regiónov – sa koncepcia viacúrovňového riadenia objavila v európskej politickej diskusii, čo môže takisto zabrániť prípadným negatívnym tendenciám, pokiaľ ide o decentralizáciu.

15. Musí poukázať na to, že v niektorých členských štátoch, ktoré vstúpili do EÚ v roku 2004, nie je proces transformácie v oblasti decentralizácie úplne dokončený, a preto si uvedomuje, že niektoré z týchto krajín, ako aj krajiny Východného partnerstva musia vyriešiť zásadné výzvy, aby mohli pokračovať v úspešnom spoločenskom a ekonomickom rozvoji.

16. Podotýka, že posledné kolá rozšírenia ukázali, že nedostatočné zapojenie miestnych a regionálnych samospráv do integračného procesu stavia národné vlády, ako aj európske inštitúcie pred značné výzvy a problémy pri implementácii opatrení EÚ a pri uskutočňovaní nutných reforiem, ktoré sa v konečnom dôsledku dotýkajú aj občanov.

17. S potešením konštatuje, že od prijatia Európskej charty miestnej samosprávy Radou Európy v roku 1985 ju ratifikovala prevažná väčšina členov Rady Európy a všetky členské štáty EÚ, čím sa má zaistiť a posilniť miestna samospráva v Európe, a to na zásadách demokracie, priblíženia sa občanom a decentralizácie.

18. Privítal a podporil iniciatívu Rady Európy týkajúcu sa Európskej charty regionálnej demokracie a predloženie návrhu Kongresu v roku 2008 s cieľom objasniť najdôležitejšie zásady regionálnej demokracie v Európe. Vyslovuje poľutovanie nad skutočnosťou, že viacero členov Rady Európy zablokovalo túto iniciatívu, oceňuje však, že v roku 2009 ministri zodpovední za miestnu a regionálnu samosprávu schválili aspoň rámec odporúčaní pre regionálnu demokraciu.

Decentralizácia a finančná kríza

19. S veľkou pozornosťou sleduje, že v súvislosti s dôsledkami súčasnej finančnej a hospodárskej krízy sa predmetom záujmu verejnej diskusie vo zvýšenej miere stáva rozdelenie právomocí a predovšetkým otázka fiškálnej decentralizácie na národnej a európskej úrovni, a to na základe mylného predpokladu, že konanie miestnych a regionálnych samospráv môže byť jedným z faktorov, ktoré bránia dosahovaniu rozpočtových cieľov verejnej správy na celoštátnej úrovni napriek tomu, že zodpovednosť za krízu nesie práve štátna úroveň.

20. So znepokojením konštatuje, že finančná kríza, ktorá vypukla v roku 2009, sa rozvinula do krízy štátneho dlhu, ktorá predstavuje značné ohrozenie reálnej ekonomiky v regiónoch a mestách a má aj negatívny vplyv na sociálnu štruktúru v členských štátoch.

21. Výbor regiónov so znepokojením sleduje situáciu miestnych samospráv v niektorých európskych štátoch zapríčinenú reformami, ktorých cieľom je racionalizácia a udržateľnosť miestnej správy. Hospodárske kritéria prevládajúce v terajšej hospodárskej a finančnej kríze viedli v mnohých členských štátoch k oslabeniu demokratických základov miestnej samosprávy, ktorú závažne poškodili.

22. Stavia sa so všetkou rozhodnosťou proti tomu, aby hospodárska a dlhová kríza a úsporné opatrenia nevyhnutné v celej Európe slúžili v niektorých členských štátoch ako zámienka na ďalšiu centralizáciu právomocí, decentralizáciu bez zodpovedajúceho vyčlenenia finančných prostriedkov alebo zjednodušovanie, obmedzovanie alebo dokonca rušenie štruktúr na nižšej ako celoštátnej úrovni, čo v konečnom dôsledku vedie k oslabovaniu demokracie na miestnej a regionálnej úrovni. Tento trend sa opiera o nesprávny predpoklad, že verejné služby budú prenesením na centrálnu štátnu úroveň nákladovo efektívnejšie.

23. Domnieva sa skôr, že miestne orgány ako inštitúcie, ktoré sú najbližšie k občanom, poznajú potreby občanov a majú najlepšie predpoklady na ich identifikáciu a reakciu v období krízy.

24. Rozhodne odmieta takú politiku, pretože je v rozpore s európskou zásadou subsidiarity, podľa ktorej sa politické a regulačné rozhodnutia prijímajú na úrovni najvhodnejšej na dosiahnutie požadovaných cieľov a čo najbližšie k občanovi.

25. Pozoruje podobný vývoj aj v krajinách pripravujúcich sa na členstvo v EÚ resp. v krajinách európskeho susedstva.

26. Musí konštatovať, že na základe ekonomických argumentov v súvislosti s finančnou krízou a krízou štátneho dlhu sa zlučovanie obcí veľmi často a bez toho, aby to vždy vychádzalo z dostatočných štúdií a analýz, prezentuje ako prostriedok na dosiahnutie zníženia nákladov. Uznáva však tiež, že v niektorých regiónoch môže byť zlučovanie obcí užitočným nástrojom, napr. z dôvodu demografických zmien.

27. Zastáva názor, že pri takýchto úvahách nemožno nechať nepovšimnutú otázku prípadného vzdiaľovania sa od občanov a obmedzovania miestnej demokracie, ktorá je s tým spojená, a že prioritu by mali mať možnosti spolupráce medzi obcami a cezhraničnej miestnej spolupráce s cieľom znižovať náklady. Na rušenie obcí ich zlučovaním by sa malo pomyšľať s veľkou opatrnosťou. Môže predstavovať užitočný prostriedok napr. z dôvodu demografických zmien v regiónoch. S ohľadom na spoluprácu medzi obcami sleduje s obavami snahu Európskej komisie sťažiť prostredníctvom predpisov, ktoré idú nad rámec judikatúry Súdneho dvora, spoločné plnenie úloh pomocou tejto spolupráce.

28. V tejto súvislosti zdôrazňuje význam partnerstiev medzi obcami, európskych sietí miest a regiónov a európskych bilaterálnych a multilaterálnych programov územnej spolupráce, ako aj pozitívnu úlohu Európskeho zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS) ako nástroja, ktorý podstatne uľahčuje cezhraničnú spoluprácu regiónov a obcí v súvisiacich odvetviach, ako sú služby verejného záujmu, doprava či ochrana životného prostredia.

Súčasná situácia v oblasti decentralizácie v Európe ⁽¹⁾

29. Z najnovších správ vyrozumel, že z 27 členských štátov EÚ majú tri oficiálne federatívne zriadenie, jeden členský štát je kvázi federatívny, ostatné možno označiť za unitárne štáty v rôznej podobe a niektoré majú aj napriek oficiálnemu unitárnemu zriadeniu heterogénne územné členenie (asymetrický systém), a konštatuje, že jedenásť členských štátov má len jednu úroveň orgánov na nižšej ako celoštátnej úrovni, deväť štátov má dve a sedem štátov tri takéto úrovne.

30. S veľkou pozornosťou sleduje skutočnosť, že hospodárska a finančná kríza sa v mnohých krajinách ukázala byť katalyzátorom reforiem resp. zmien, pretože v niektorých krajinách prešli miestne a regionálne samosprávy procesom územnej reorganizácie a sčasti sa značne zmenilo aj inštitucionálne rozdelenie právomocí, pričom tieto zmeny neboli zakaždým zamerané na posilnenie decentralizácie.

31. Poukazuje na analýzu, ktorú si Výbor regiónov nechal vypracovať a ktorá by poskytla obraz o aktuálnej situácii, pokiaľ

⁽¹⁾ V tejto časti sú použité informácie z nedávnej správy CEMR a Dexia Crédit Local o verejných financiách na nižšej ako celoštátnej úrovni v EÚ, ako aj zo správy Európskej komisie o verejných financiách v HMÚ.

ide o decentralizáciu a rozdelenie právomocí v jednotlivých členských štátoch.

Zásady usporiadania miestnych a regionálnych samospráv

32. Je presvedčený, že fungujúca verejná správa na miestnej a regionálnej úrovni a účinná decentralizácia by mali vychádzať zo zásady subsidiarity, proporcionality a viacúrovňového riadenia.

33. Považuje za veľmi dôležité, aby verejnú správu na miestnej a regionálnej úrovni vykonávali demokraticky zvolené orgány, ktoré zastupujú všetkých a zodpovedajú sa svojim občanom. S tým spojená blízkosť politiky k občanom názorne ilustruje prínos demokracie na miestnej a regionálnej úrovni, pretože dobrá správa vecí verejných a transparentnosť zvyšujú legitimitu a zodpovednosť miestnych a regionálnych orgánov a dôveru v nich.

34. Považuje za bezpodmienečne nutné, aby rozhodnutie o uskutočnení reforiem vedúcich k decentralizácii právomocí a finančných zdrojov zodpovedalo konkrétnym predstavám a potrebám občanov a miestnych a regionálnych spoločenstiev. Uznáva však tiež, že by sa mohlo využiť aj vyhlásenie referenda, ak to bude odôvodnené vzhľadom na význam opatrení, ktoré sa majú zaviesť, a ak to bude v súlade s ústavou členského štátu.

35. S uspokojením konštatuje, že Európska integrácia rozhodujúcim spôsobom prispela k procesu postúpenia právomocí na regionálnu a miestnu úroveň. V krajinách zahrnutých do procesu rozširovania a krajinách Východného partnerstva môže prebiehajúca decentralizácia alebo diskusia o nej podstatným spôsobom prispieť k tomu, že sa dokážu ľahšie a rýchlejšie prispôsobiť *acquis* EÚ a v konečnom dôsledku lepšie plniť povinnosti vyplývajúce z členstva v EÚ.

36. Poukazuje ďalej na nepriame uznanie demokracie na miestnej a regionálnej úrovni v zmluvách EÚ (článok 10 Zmluvy o EÚ, článok 20 ods. 2 ZFEÚ a článok 40 Charty základných práv Európskej únie), čo preukazuje, že EÚ, nezávisle od svojho zásadného neutrálneho postoja voči inštitucionálnemu usporiadaniu členských štátov, považuje demokraciu na miestnej a regionálnej úrovni za jeden zo základov svojej vlastnej legitimitnosti.

37. Vyzýva v tejto súvislosti všetky členské štáty EÚ, ktoré tak ešte neurobili, aby svoje príslušné orgány na nižšej ako celoštátnej úrovni zakotvili do zodpovedajúceho právneho rámca na čo najvyššej úrovni (podľa možnosti v ústave).

38. Pripomína, že jeho cieľom nie je vytvorenie čisto štatistických regionálnych jednotiek, lež vytvorenie nižšej ako celoštátnej úrovne politickej a administratívnej samosprávy, ktorá podstatne lepšie dokáže uskutočňovať opatrenia a právne predpisy prijaté Európskou úniou.

39. Súhlasí s názorom, ktorý zastáva aj Kongres miestnych a regionálnych samospráv, že počet decentralizovaných jednotiek v európskych krajinách by mal zohľadňovať aj zemepisnú veľkosť príslušnej krajiny, a poukazuje na tzv. Manifest zo Salerna združenia Arco Latino z roku 2012 s cennými odporúčaniami pre budúci vývoj úrovni správy ako medzičlánkov.

40. Zastáva názor, že v súlade s mottom EÚ „Zjednotení v rozmanitosti“ je decentralizácia kľúčovým faktorom presadzovania kultúrnej rozmanitosti, a preto by ju mali podporovať všetky inštitúcie EÚ, a to aj s cieľom prebúdzajúc pocit spolupatričnosti územných celkov k európskym územným celkom.

41. Poukazuje v tejto súvislosti na rozhodujúce výhody decentralizovanej štátnej a verejnej správy, ako je napríklad lepšie pochopenie potrieb a želaní občanov, (spoločná) tvorba politických opatrení, ktoré môžu prispieť k udržateľnému a konkurencieschopnému rastu, riadne finančné hospodárenie a investovanie na miestnej a regionálnej úrovni, posilňovanie autonómie a demokracie na miestnej a regionálnej úrovni.

42. Opakovane zdôrazňuje, že v súlade so zásadou dobrej správy vecí verejných a lepšej tvorby právnych predpisov musia byť miestne a regionálne orgány, ako aj subjekty zodpovedné za realizáciu politiky EÚ na nižších úrovniach, ako je celoštátna, čo najskôr ešte aktívnejšie a účinnejšie zapojené do koncipovania a uplatňovania politických opatrení a právnych predpisov EÚ.

43. Vzhľadom na to považuje účinné uplatňovanie dohody o spolupráci medzi Európskou komisiou a Výborom regiónov za dôležitý a nevyhnutný prostriedok na zaistenie takéhoto zapojenia.

44. Opätovne preto vyzýva členské štáty, ktorých regionálne orgány disponujú legislatívnymi právomocami, aby vytvorili potrebné mechanizmy, ktoré týmto regionálnym orgánom umožnia účinnú účasť na rozhodovacom procese EÚ vo veciach, ktoré sa ich týkajú. To by sa nemalo vzťahovať iba na regionálne parlamenty, ktoré by mali byť aktívne v otázke monitorovania subsidiarity v rámci mechanizmu včasného varovania, ale aj na regionálne výkonné vlády, ktoré by sa mohli podieľať na príprave stanovísk jednotlivých štátov v Rade alebo by mali byť zastúpené v národných delegáciách.

Viacúrovňové riadenie a súvislosť medzi účinnou a fungujúcou miestnou a regionálnou samosprávou a riadnym uplatňovaním zásady subsidiarity

45. Pripomína, že viacúrovňové riadenie zabezpečuje spoluprácu medzi všetkými úrovňami riadenia a verejnej správy pri výkone právomocí a v rámci rozhodovacieho procesu, čím sú subsidiarita a viacúrovňové riadenie úzko prepojené so silným postavením miestnej a regionálnej samosprávy.

46. Pripomína tiež, že v Lisabonskej zmluve sa po prvýkrát výslovne zdôrazňuje, že zásada subsidiarity sa má uplatňovať v rámci celého vládneho spektra a spektra verejnej správy EÚ, to znamená na európskej, národnej, miestnej a regionálnej úrovni. Zásady subsidiarity a proporcionality sú podmienkou fungovania viacúrovňového riadenia v praxi.

47. Vyjadruje presvedčenie, že subsidiarita ako politická a právna zásada je rozhodujúcou hnacou silou decentralizácie, pretože sa ňou právomoci dostávajú na úroveň, kde môžu byť najúčinnnejšie uplatňované.

48. Má v úmysle pokračovať vo svojej spolupráci s Kongresom miestnych a regionálnych samospráv Rady Európy s cieľom monitorovať uplatňovanie Európskej charty miestnej samosprávy a súčasný stav demokracie na miestnej a regionálnej úrovni v členských štátoch EÚ a kandidátskych krajinách.

49. Znovu avizuje svoj zámer vypracovať Chartu viacúrovňového riadenia Európskej únie resp. pokračovať v začatej činnosti sledujúcej tento cieľ⁽²⁾.

Finančná decentralizácia

50. S uspokojením konštatuje, že nedávna správa Európskej komisie o verejných financiách v hospodárskej a menovej únii⁽³⁾ poukazuje na rastúci trend fiškálnej decentralizácie v členských štátoch EÚ, pričom väčší podiel výdavkov a príjmov sa vzťahuje na miestnu alebo regionálnu úroveň. Správa zdôrazňuje, že vlastné zdroje, t. j. dane alebo poplatky nezávisle vybrané na nižšej ako celoštátnej úrovni, sú účinnejším nástrojom financovania ako prevody od ústrednej štátnej správy, ale že vlastné dane a poplatky vybrané na nižšej ako celoštátnej úrovni sa využívajú v menej než 50 % prípadov a od roku 1995 sa nezvýšili.

51. Poukazuje na to, že koherentný proces decentralizácie môže byť úspešný len vtedy, keď bude prenos kompetencií na samosprávy na nižších vnútroštátnych úrovniach spojený so zodpovedajúcim a primeraným pridelovaním finančných prostriedkov. Pripomína, že tak Európska charta miestnej samosprávy, ako aj referenčný rámec pre regionálnu demokraciu Rady Európy stanovujú signatárskym štátom príslušné povinnosti a opatrenia.

⁽²⁾ Pozri stanoviská CdR 89/2009 fin a CdR 273/2011 fin.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/public-finances-in-emu-2012_en.htm (v anglickom jazyku).

52. V tejto súvislosti kritizuje najnovší vývoj v niektorých členských štátoch, kde prideľovanie kompetencií nie je spojené so zodpovedajúcimi finančnými zdrojmi resp. právomocou vyberať finančné prostriedky, v dôsledku čoho je regionálna alebo miestna samospráva neefektívna, čo sa zase používa ako argument v prospech centralizácie.

53. Poukazuje na to, že nie decentralizácia sama o sebe vedie k nekontrolovanému vynakladaniu finančných prostriedkov orgánmi na nižšej ako celoštátnej úrovni, ale skôr slabé uskutočňovanie decentralizačných opatrení, ktoré nie sú sprevádzané fiškálnou decentralizáciou.

54. Ešte raz cituje správu Európskej komisie o verejných financiách v hospodárskej a menovej únii, podľa ktorej regióny, ktoré sa väčšinou financujú z vlastných zdrojov, zodpovedne zaobchádzajú s disponibilnými finančnými prostriedkami a majú vyrovnanejší verejný rozpočet. Nabáda preto členské štáty, aby prevádzkané prostriedky čo najviac premenili na vlastné finančné prostriedky.

55. S obavami zisťuje, že mnohé regióny a obce sa kvôli riskantným finančným špekuláciám dostali do vážnych finančných ťažkostí a navrhuje, aby sa vypracovali vhodné nástroje a stratégie na riešenie týchto situácií.

56. Pokiaľ ide o projekty spolufinancované EÚ, ktoré sú zamerané na dosiahnutie cieľov, ako sú napr. ciele stratégie Európa 2020, vyzýva Európsku komisiu, aby lepšie objasnila právny rámec na zaistenie rovnováhy medzi požiadavkami na spolufinancovanie z rozpočtov regionálnych a miestnych orgánov a výpočtom ich deficitu verejných financií.

57. Podčiarkuje pozitívny vzťah medzi decentralizáciou a úspešnou a udržateľnou európskou regionálnou politikou a v tejto súvislosti odkazuje na štúdie, podľa ktorých v decentralizovaných členských štátoch dosahuje lepšie výsledky najmä politika súdržnosti.

58. Zároveň upozorňuje na to, že k neúčinnnej implementácii politiky súdržnosti dochádza predovšetkým v centralizovaných členských štátoch, v ktorých sú všetky regióny oprávnené čerpať pomoc v rámci Cieľa 1, keďže ústredné orgány verejnej správy často nie sú oboznámené s regionálnymi problémami a výzvami spojenými s jednotlivými projektmi, a preto sa zasadzuje za to, aby boli jednotlivé fondy v budúcnosti spravované v členských štátoch so zapojením miestnej a regionálnej úrovne.

Decentralizácia a snahy o dosiahnutie nezávislosti

59. Je presvedčený, že správne pochopená decentralizácia môže rozhodujúcim spôsobom prispieť k spokojnosti občanov v regiónoch a miestnych orgánov a posilniť tak celý štát.

60. Na druhej strane je presvedčený, že dlhodobé odmietanie seriózneho dialógu medzi rôznymi úrovňami správy a vytrvalé ignorovanie prianí a požiadaviek regiónov na decentralizáciu a potrebné finančné zdroje môže vyvolať požiadavky na vyhlásenie samostatnosti a v určitých prípadoch aj nezávislosti. V tejto súvislosti pripomína, že dôsledné a súdržné uplatňovanie a akceptovanie zásad subsidiarity a proporcionality na európskej úrovni poskytuje najlepší rámec na uspokojenie oprávnených požiadaviek rôznych úrovní.

61. Intenzívne sleduje snahy o dosiahnutie nezávislosti, ktoré sa v poslednej dobe v regiónoch členských štátov EÚ a v prístupujúcich krajinách stupňujú, ako aj ich príčiny, ktoré sú z historického, politického a hospodárskeho hľadiska veľmi rozdielne.

62. V tejto súvislosti navrhuje, aby sa v príslušných prípadoch preskúmali príčiny s cieľom prediskutovať a pochopiť pohnútky a motiváciu a nájsť koherentné a nenásilné riešenia pre všetky zapojené strany, ktorých sa to týka.

63. Konštatuje, že vývoj regiónu smerom k nezávislosti sa podľa článku 4 ods. 2 ZFEÚ musí posudzovať v zásade ako interná záležitosť daného štátu.

64. Pripomína, že v prípade, ak by niektorý región získal nezávislosť a chcel by vstúpiť do EÚ, musel by Rade predložiť oficiálnu žiadosť a dodržať postup pre pristúpenie podľa článku 49 ZFEÚ ako akýkoľvek iný štát, ktorý sa chce stať členom EÚ.

Vízie budúcej Európy

65. S veľkým záujmom sa zúčastňuje na nedávno začatej diskusii o rôznych víziách budúcej Európy a očakáva, že samosprávy na nižšej ako celoštátnej úrovni budú od samého začiatku do tohto procesu rokovaní zapojené, a toto považuje za dôležitú výzvu pre svoju vlastnú činnosť.

66. Zdôrazňuje, že vízia Európy musí bezpodmienečne zahŕňať regionálnu a miestnu úroveň, pretože legitímnosť Európskej únie sa okrem iného zakladá na legitímnosti nižšej ako celoštátnej úrovne.

67. Považuje za potrebné zvolať konvent k týmto témam a sformuluje a predloží svoje predstavy o budúcej podobe EÚ, podľa ktorých by v nových zmluvách väčšie uznanie miestnej a regionálnej demokracie dostalo ešte viac priestoru.

68. V tejto súvislosti odporúča zvážiť, do akej miery sa decentralizácia s účinnou miestnou a prípadne regionálnou samosprávou môže stať podmienkou členstva v EÚ.

Odporúčania

69. Odporúča zintenzívniť dialóg medzi európskym inštitúciami a miestnymi a regionálnymi orgánmi o možnej priamej spolupráci medzi regiónmi, mestami a obcami a orgánmi Európskej únie.

70. Odporúča, aby všetky úrovne riadenia uplatňovali synergie na trvalé vyriešenie krízy európskeho štátneho dlhu, a žiada preto rovnoprávne zapojenie miestnych a regionálnych orgánov do vypracúvania európskych a národných plánov reforiem.

71. Vyzýva členské štáty, aby každú územnú reorganizáciu alebo budúce reformy miestnej samosprávy vykonávali starostlivo, dobre premysleným a naplánovaným spôsobom a v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy a referenčným rámcom pre regionálnu demokraciu, čo na základe zásad demokracie, blízkosti a decentralizácie zaručí a posilní miestnu samosprávu.

72. Navrhuje poskytnúť väčší priestor príkladom osvedčených postupov úspešných regiónov a obcí, aby sa viedla verejná diskusia o decentralizácii predovšetkým v centralisticky riadených krajinách a na úspešných príkladoch sa ukázalo, aké výhody decentralizácia prináša.

73. Žiada Európsku komisiu, aby ešte viac než doteraz podporovala ciele programy v oblasti vzdelávania miestnej a regionálnej administratívy týkajúceho sa vypracúvania vhodných projektov, na ktoré sa poskytuje pomoc, a vo zvýšenej miere dbala na to, aby sa finančné prostriedky EÚ určené na pomoc rozdeľovali podľa objektívnych kritérií, a nie na základe svojvôle.

74. Opätovne žiada Európsku komisiu, aby do svojich výročných správ o dosiahnutom pokroku zaradila jednu kapitolu venovanú stavu miestnej a regionálnej samosprávy v danej prístupujúcej krajine.

75. Víta skutočnosť, že výročná správa Európskej komisie o verejných financiách v hospodárskej a menovej únii za rok 2012 po prvý raz obsahuje kapitolu venovanú fiškálnej decentralizácii a stavu miestnych a regionálnych financií, ako aj prebiehajúcim reformám v oblasti fiškálnej decentralizácie v členských štátoch, a vyzýva Európsku komisiu, aby tieto prieskumy zamerané na sledovanie verejných financií na nižšej ako celoštátnej úrovni každý rok opakovala.

76. Navrhuje doplniť spomenutú štúdiu o stave decentralizácie a rozdelení právomocí v rámci členských štátov o ďalšie prieskumy týkajúce sa vzťahu medzi decentralizáciou právomocí na jednej strane a poskytovaním finančných prostriedkov prostredníctvom fiškálnej decentralizácie na strane druhej, a zdôrazňuje prospešnosť tohto nástroja pre monitorovanie náležitého uplatňovania zásady subsidiarity.

V Bruseli 12. apríla 2013

*Predseda
Výboru regiónov*

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko „Posilnenie a zameranie medzinárodnej spolupráce EÚ v oblasti výskumu a inovácií“

(2013/C 139/09)

VÝBOR REGIÓNŮV

- poukazuje na skutočnosť, že pri realizácii európskeho výskumného priestoru zohrávajú dôležitú úlohu miestne a regionálne orgány. Regióny a mestá poskytujú hlavným aktérom inovačného trojuholníka, zástupcom akademickej obce, univerzít, výskumných pracovníkov a niekoľkých hospodárskych a priemyselných komunít napojených na rôzne inovačné hodnotové reťazce a hodnotové siete možnosť stretnúť sa. Regióny sú kľúčovými aktérmi pri vypracovávaní regionálnych stratégií v oblasti výskumu a vytváraní riadnych rámcových podmienok pre inovačné prostredie;
- oceňuje, že sa v oznámení výslovne spomína regionálny a medzinárodný rozmer nástrojov uvedených v programe „Kapacity“ 7. rámcového programu, a vyzýva na to, aby sa medzinárodnej spolupráci v oblasti výskumu venovala v nadchádzajúcom programovom období väčšia pozornosť, aby sa využívali dobré skúsenosti s programom „Regióny znalostí“ a aby bol prepojený s budúcimi iniciatívami projektu ERA-NET;
- zdôrazňuje, že medzinárodná spolupráca musí byť založená na spoločných zásadách integrity výskumu, rodového aspektu, sociálnej zodpovednosti podnikov, otvoreného prístupu a duševného vlastníctva. Zohľadniť treba aj aspekt klímy a životného prostredia, ktorý vedie k „udržateľnému rozvoju“;
- podčiarkuje regionálny význam a značný (potenciálny) prínos výskumných infraštruktúr, vrátane elektronických infraštruktúr. Tieto infraštruktúry poskytujú zariadenia (zdroje vysoko výkonnej počítačovej a komunikačnej techniky, zariadenia ovládané na diaľku a dátové súbory) potrebné na uskutočňovanie spolupráce v oblasti výskumu a vývoja na svetovej úrovni bez ohľadu na krajinu a zemepisnú polohu.

Spravodajca	Markku MARKKULA (FI/EES), člen rady mesta Espoo
Referenčný dokument	Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Posilnenie a zameranie medzinárodnej spolupráce EÚ v oblasti výskumu a inovácií: strategický prístup COM(2012) 497 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

VÝBOR REGIÓNOV

Význam pre miestnu a regionálnu úroveň a Výbor regiónov

1. Poukazuje na skutočnosť, že pri realizácii európskeho výskumného priestoru zohrávajú dôležitú úlohu miestne a regionálne orgány. Regióny a mestá poskytujú hlavným aktérom inovačného trojuholníka, zástupcom akademickej obce, univerzít, výskumných pracovníkov a niekoľkých hospodárskych a priemyselných komunít napojených na rôzne inovačné hodnotové reťazce a hodnotové siete možnosť stretnúť sa. Regióny sú kľúčovými aktérmi pri vypracovávaní regionálnych stratégií v oblasti výskumu a vytváraní riadnych rámcových podmienok pre inovačné prostredie. Zohrávajú dôležitú úlohu pri vytváraní regionálneho prostredia podporujúceho inovácie a podnikateľské objavovanie. Okrem toho v mnohých prípadoch regionálne a miestne správy majú legislatívne právomoci a spravujú finančné zdroje na výskum, inováciu a internacionalizáciu.

2. Miestne a regionálne orgány sú dôležitými subjektmi v rámci medzinárodnej spolupráce, ako aj pri koordinácii výskumných a inovačných aktivít. Ich politika má významný vplyv na vývoj výskumnej infraštruktúry a vytváranie inovačného prostredia (univerzít, technologických centier, podnikateľských inkubátorov, vedeckých parkov a prostredia priaznivého pre rizikový kapitál), ktoré dokáže pritiahnuť vedcov a inovátorov a vytvoriť hmotnoprávne a prevádzkové podmienky pre silný rast duševného kapitálu.

Všeobecné pripomienky

3. Uznáva, že oznámenie je v súlade so zásadou subsidiarity, pretože ciele navrhovaných opatrení v plnej miere nemôžu dosiahnuť členské štáty v rámci svojich národných ústavných systémov a opatrenia na úrovni EÚ skôr prinesú jasný osloh. Aby Únia maximalizovala vplyv medzinárodných činností v oblasti výskumu a inovácií a zároveň zabránila nákladnému roztriešteniu úsilia, musí otvorenosť programu Horizont 2020 doplniť cieľovými opatreniami v záujme zaistenia optimálneho rozsahu a zamerania.

4. Uznáva, že oblasť poznatkov a inovácií má čoraz väčší medzinárodný charakter v rámci globálnych hodnotových sietí,

a oceňuje význam skĺbenia globálneho myslenia s vykonávaním činností na miestnej úrovni.

5. Pripomína, že v stratégii Európa 2020 sa zdôrazňuje význam výskumu a inovácií pri zabezpečovaní inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. V iniciatíve Inovácia v Únii, ktorá je súčasťou stratégie Európa 2020, sa zdôrazňuje významná úloha medzinárodnej spolupráce pri využívaní európskeho potenciálu v oblasti inovácií.

6. Zdôrazňuje, že medzinárodná spolupráca je podstatnou súčasťou realizácie EVP a jeho piatich kľúčových oblastí.

7. Oceňuje, že sa v oznámení výslovne spomína regionálny a medzinárodný rozmer nástrojov uvedených v programe „Kapacity“ 7. rámcového programu, a vyzýva na to, aby sa medzinárodnej spolupráci v oblasti výskumu venovala v nadchádzajúcom programovom období väčšia pozornosť, aby sa využili dobré skúsenosti s programom „Regióny znalostí“ a aby bol prepojený s budúcimi iniciatívami projektu ERA-NET.

8. Podporuje ambiciózny rozpočet pre program Horizont 2020 a pripomína, že je potrebná synergia s inými finančnými nástrojmi zameranými na internacionalizáciu. Pre spoluprácu s tretími krajinami bude dôležité využitie správnych nástrojov programu Horizont 2020.

9. Víta dôsledné úsilie Európskej komisie pri príprave jasného, precízneho a komplexného rámca ako základu strategickjšieho prístupu na zlepšenie medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu a inovácií v Európe.

10. Oceňuje, že oznámenie obsahuje dobre zostavený a presný prehľad nástrojov a (potenciálnych) partnerov pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti výskumu.

11. Zdôrazňuje, že medzinárodná spolupráca musí byť pre EÚ vždy pridanou hodnotou.

12. Zdôrazňuje, že medzinárodná spolupráca musí byť založená na spoločných zásadách integrity výskumu, rodového aspektu, sociálnej zodpovednosti podnikov, otvoreného prístupu a duševného vlastníctva. Zohľadniť treba aj aspekt klímy a životného prostredia, ktorý vedie k „udržateľnému rozvoju“.

13. Oznámenie určuje tri dominantné otázky regionálneho významu, konkrétne vedeckú diplomáciu, inteligentnú špecializáciu a výskumné infraštruktúry.

Potreba pridanej hodnoty výskumu, vývoja a inovácie

14. Je presvedčený, že mnohé iniciatívy členských štátov a regiónov, ktoré nie sú koordinované s inými členskými štátmi, sa niekedy ukazujú ako iniciatívy bez vnútorného prepojenia a bez vytvárania dostatočného kritického množstva. Preto je dôležité, aby európsky program v oblasti výskumu a inovácií a národné a regionálne stratégie v oblasti inovácie na seba nadväzovali.

15. Uznáva, že je potrebné ďalej zosúladiť činnosti jednotlivých členských štátov v oblasti medzinárodnej spolupráce, a že v tejto súvislosti môže byť spolupráca s regiónmi ďalšou pridanou hodnotou. Je vo vlastnom záujme regiónov a miest poskytnúť Európskemu výskumnému priestoru konkrétnu podporu vďaka svojej spojovacej funkcii v koncepcii trojitej špirály a pomôcť pri vytváraní vhodných rámcových podmienok na prilákanie medzinárodných investícií do výskumu a zahraničných špičkových výskumných pracovníkov.

16. Európa ako jeden z celosvetových aktérov by sa mala zamerať na hľadanie inovatívnych riešení, ktoré prispejú k vyriešeniu spoločenských výziev. VR v tejto súvislosti zdôrazňuje význam prístupu orientovaného na trh a dopyt a významnú úlohu, ktorú pri zabezpečení využitia výsledkov (medzinárodného) vedeckého výskumu a zavádzaní na trh zohrávajú MSP.

17. Zdôrazňuje úlohu, ktorú by mali zohrávať európske národné vlády a regionálne a miestne orgány pri premene Európy na rozsiahly integrovaný priestor schopný v globalizovanom svete konkurovať priemyselnejším krajinám (akými sú napríklad USA a Japonsko), novým rýchlo sa rozvíjajúcim ekonomikám (akými sú napríklad Brazília, Rusko, India, Čína a Južná Afrika) a susedným a rozvojovým krajinám a zapojiť sa do dialógu s nimi.

18. Vyzýva na explicitnejšiu definíciu pojmu „región“ v oznámení; podľa možnosti by sa mal vymedziť ako región na nadnárodnej úrovni alebo na nižšej ako celoštátnej úrovni.

19. Domnieva sa, že regióny majú veľmi výhodnú pozíciu, pokiaľ ide o prepojenie činností v oblasti výskumu a inovácie s horizontálnymi a tematickými politikami. Spravujú svoje územia, starajú sa o životné prostredie a bezpečnosť, vypracúvajú plány a poskytujú služby – pridanú hodnotu môžu vytvoriť v podobe nových nápadov, prístupov a inovačných technologických riešení.

Globalizácia priemyslu a výskumu, vývoja a inovácie: nástroje a ich regionálny význam

20. Uznáva, že celosvetová konkurencia sa netýka len krajín, ale aj veľkých regionálnych systémov, v ktorých sa nachádzajú okresy, priemyselné výskumné klastre, podnikateľské siete a priemyselné parky. Tento regionálny rozmer by mal konkurovať obdobným systémom v iných častiach sveta a spolupracovať s nimi.

21. Domnieva sa, že program Horizont 2020 je veľkou príležitosťou na premyslenie úlohy a prínosu, ktorý môžu mať regionálne orgány pri tvorbe európskeho systému schopného obstáť v celosvetovej hospodárskej súťaži.

22. Zdôrazňuje, že je potrebné podporiť koncepciu viacúrovňového riadenia pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, kde môžu regionálne a miestne orgány zohrávať kľúčovú úlohu spolu s členskými štátmi a Úniou.

23. Zdôrazňuje význam regionálnych sietí pre medziregionálnu a medzinárodnú spoluprácu regiónov a miestnych orgánov v oblasti výskumu, vývoja a inovácií. Regionálne siete poskytujú regionálnym a miestnym aktérom priestor na sústreďovanie kritického množstva myšlienok, zručností a finančných prostriedkov potrebných na to, aby sa zapojili do spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a pripojili k rozsiahlemu medzinárodnému úsiliu. Siete sú výkonné prostriedky na zhromaždenie zdrojov, odborných znalostí, poznatkov a rôznych schopností. Navzájom dobre prepojené subjekty v oblasti výskumu, vývoja a inovácií, ako aj príslušné zainteresované strany vytvárajú ekosystémy priaznivé pre medzinárodnú spoluprácu, pretože je stále dôležitejšie globálne myslieť a lokálne konať.

Strategické fórum pre medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu

24. Uznáva pridanú hodnotu strategického fóra pre medzinárodnú spoluprácu (SFIC), ktoré sa pričíňuje o optimalizáciu využívania vnútroštátnych, európskych a celosvetových zdrojov a predchádzanie duplicite v konaní.

25. Oceňuje úsilie SFIC poskytovať dobre štruktúrovaný prehľad činnosti členských štátov v oblasti medzinárodnej spolupráce ako súčasť ich vlastných politík a programov.

26. Pripomína prínos, ktorým môžu byť regionálne a miestne orgány pre SFIC, ak majú inštitucionálne právomoci a zdroje na vyvíjanie iniciatív a výkon spolupráce na medzinárodnej úrovni. Niekoľko regiónov EÚ koná pomerne aktívne formou dohôd, zahraničných zastúpení a spolufinancovaných aktivít. Európske podnikateľské a technologické centrá v zahraničí sú príkladom iniciatív mimo EÚ, do ktorých sú aktívne zapojení regionálni aktéri.

27. Domnieva sa, že vzhľadom na to, že spolupráca európskych regiónov s krajinami mimo EÚ sa často uskutočňuje bez ohľadu na dostupnosť finančných zdrojov EÚ, v záujme kompatibility a smerovania k tým istým cieľom by sa mala preskúmať stratégia koordinácie so SFIC.

28. Pripomína, že regionálne a miestne orgány sú z pohľadu subsidiarity tými najvhodnejšími aktérmi na to, aby v oblasti výskumu vytýpovali tie správne subjekty a inovatívne spoločnosti, ktoré sa – v súlade s prístupom „zdola nahor“ – rozhodnú, či je pre nich užitočné mať zastúpenie v niektorých krajinách alebo regiónoch a spolupracovať s miestnymi aktérmi.

29. Domnieva sa, že v medzinárodných činnostiach je koordinácia národnej, federálnej, regionálnej a miestnej úrovne dôležitá, ale členské štáty (alebo regióny, ktoré pripravujú a vykonávajú politiku) by mali zostať hlavnými zodpovednými aktérmi v tejto oblasti, kde sú určené spoločné priority voči tretím krajinám/regiónom a je zjavná pridaná hodnota spoločných koordinovaných európskych iniciatív.

30. Domnieva sa, že strategický prístup s viacročnými plánmi je dôležitý, ale nemal by byť príliš nemenný. Flexibilita je potrebná, aby členské štáty alebo regióny mohli v opodstatnených prípadoch prispôbiť pridelovanie vnútroštátnych, federálnych alebo regionálnych finančných prostriedkov.

Systémy zhromažďovania informácií

31. žiada, aby bol informovaný o navrhovanom systéme zhromažďovania informácií, ktorý by sa mohol využívať ako jeden zo vstupných zdrojov pre programy v oblasti strategického výskumu a inovácií v rámci inteligentnej špecializácie, a o to, aby sa podľa možností mohol do tohto systému zapojiť.

32. Uznáva, že svetová vedecká špecializácia a relatívna kvalita ponúkajú navzájom sa dopĺňajúce príležitosti na medzinárodnú spoluprácu, a oceňuje úsilie, ktoré bolo v oznámení vynaložené na zmapovanie silných a slabých stránok vedeckej činnosti na nadnárodnej úrovni.

33. Vyzýva, aby sa toto mapovanie situácie rozšírilo aj na nižšiu ako celoštátnu úroveň a aby podľa možností vychádzalo z existujúcich informačných systémov; konštatuje, že je dôležité vymieňať si informácie s globálnymi partnermi, pokiaľ ide o nastavenie a využívanie informačných systémov, akými sú napríklad európska platforma ERA-Watch a severoamerické databázy, ako napríklad STAR metrics, COMETS a ORCID.

34. Uznáva potenciál týchto informačných systémov pri identifikácii komparatívnych (technologických) výhod a zabezpečovaní vstupov na vymedzenie stratégií inteligentnej špecializácie so zreteľom na synergie, doplnkovosť a partnerstvá; pre regióny, ktoré majú záujem spolupracovať s regiónmi alebo krajinami mimo EÚ, by tieto informácie mohli predstavovať

relevantné vstupy na vypracovanie stratégií inteligentnej špecializácie.

35. Pripomína, že významným prínosom môžu byť vzájomné prepojené európske siete, fungujúce ako sieťová komunita, ktorá svoju výkonnosť stále zlepšuje prostredníctvom partnerského hodnotenia, benchlearningu, stáleho referenčného porovnávania a mapovania európskych inovácií.

Ďalšie prierezové otázky regionálneho významu

36. Uznáva, že myšlienka zamerať sa na témy, kde medzinárodná spolupráca znamená zlepšenie, najmä v rámci celosvetovej výskumnej infraštruktúry, je pozitívna. Vedecká diplomacia a špecializácia sú ďalšími relevantnými témami pre medzinárodné aktivity EÚ v oblasti výskumu a vývoja.

37. Pripomína, že modely celosvetovej spolupráce založené na otvorenej inovácii, internete a sociálnych sieťach, klastroch, spoločných medzinárodných aktivitách, spoločných technologických platformách, tzv. živých laboratóriách a iniciatívach zameraných na spoluprácu spoločenstiev sú fantastickými nástrojmi na otvorené medzinárodné aktivity založené na spolupráci.

Výskumné infraštruktúry

38. Súhlasí s tým, že vývoj strategických výskumných infraštruktúr v sebe zahŕňa rozmer medzinárodnej spolupráce. Pre zvýšenie inovačného potenciálu územných celkov v rámci celosvetového rozmeru má zásadný význam vytvorenie koherentnej (fyzickej a nefyzickej) infraštruktúry.

39. Podčiarkuje regionálny význam a značný (potenciálny) prínos výskumných infraštruktúr, vrátane elektronických infraštruktúr. Tieto infraštruktúry poskytujú zariadenia (zdroje vysoko výkonnej počítačovej a komunikačnej techniky, zariadenia ovládané na diaľku a dátové súbory) potrebné na uskutočňovanie spolupráce v oblasti výskumu a vývoja na svetovej úrovni bez ohľadu na krajinu a zemepisnú polohu.

40. Pripomína, že celosvetová elektronická infraštruktúra je kľúčovým prvkom digitálneho európskeho výskumného priestoru, ktorý je otvorený celému svetu. Môže pomôcť dať odpovede na celosvetové výzvy v oblasti výskumu.

41. Odporúča, aby pri vypracúvaní plánu činnosti Európskeho strategického fóra pre výskumné infraštruktúry (ESFRI) boli konzultované regióny a miestne orgány.

Vedecká diplomacia

42. Uznáva, že medzinárodná spolupráca v oblasti výskumu a inovácií je dôležitým nástrojom „nesíleného vplyvu“ a mechanizmom na zlepšovanie vzťahov s kľúčovými krajinami a regiónmi.

43. Zdôrazňuje úlohu vedeckej diplomacie zameranej najmä – no nie výlučne – na zabezpečenie miestneho a regionálneho rozmeru novej európskej susedskej politiky. Partnerstvá medzi regiónmi v oblasti výskumu a vývoja môžu doplniť vonkajšie politiky a nástroje Únie budovaním partnerstiev pre udržateľný rozvoj, ktoré dokážu riešiť celosvetové výzvy.

44. Pripomína, že medzinárodná spolupráca v oblasti výskumu a inovácií s priemyselne vyspelými krajinami a krajinami s rýchlo sa rozvíjajúcimi ekonomikami môže vytvoriť podnikateľské príležitosti a otvoriť nové trhy pre podniky, regionálnych a miestnych aktérov. Databáza ERA-Watch s informáciami o internacionalizácii vedecko-technickej spolupráce podľa jednotlivých krajín môže regiónom pomôcť vymedziť zameranie spolupráce v oblasti výskumu a inovácií ako aj s regiónmi mimo EÚ, kde by spolupráca v tejto oblasti mohla byť vzájomne výhodná.

Špecializácia

45. Pripomína, že vedecká špecializácia má potenciál, ktorý ponúka príležitosti na medzinárodnú spoluprácu na základe komplementárnosti.

46. Zdôrazňuje zásadný význam medzinárodného rozmeru stratégií inteligentnej špecializácie (S3) ako dôležitej hnacej sily ďalších investícií a príležitostí tak pre európske regióny, ako aj tretie krajiny.

Celosvetové spoločenské výzvy

47. Uznáva, že celosvetová spolupráca v oblasti vedy a inovácie je dôležitá a že program Horizont 2020 môže umožniť nájsť účinnú vedeckú odpoveď na celosvetové výzvy.

48. Zdôrazňuje, že regióny môžu významne prispieť k riešeniu spoločenských výziev prostredníctvom politických opatrení, koordinovaných programov a spoločných činností vypracovaných v synergickom rámci s národnými a vonkajšími nástrojmi EÚ.

49. Pripomína dôležitosť regiónov a miestnych orgánov ako kľúčových aktérov, ktorí konajú v záujme efektívnych a účinných výskumných a inovačných ekosystémov, kde klastre a najlepšie európske odborné poznatky (miestne univerzity, priemysel, malé a stredné podniky, regionálne výskumné/vývojové agentúry) môžu byť hnacou silou inovácie podnietenej dopytom a príležitosťami, riešiť problémy reálneho sveta a čeliť hlavným medzinárodným spoločenským výzvam.

V Bruseli 12. apríla 2013

*Predseda
Výboru regiónov*
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Stanovisko „Prehodnotenie vzdelávania“

(2013/C 139/10)

VÝBOR REGIÓNŮV

- podporuje výzvu, aby sa úsilie sústredilo na rozvoj prierezových, a najmä podnikateľských zručností;
- považuje za potrebné prepojiť neformálne a informálne vzdelávanie s formálnym vzdelávaním. Stredoškolské učebné osnovy sa až príliš často zameriavajú na získavanie informácií namiesto toho, aby sa zamerali na zlepšenie porozumenia a nadobudnutie kľúčových zručností a rozvoj zručností, vďaka ktorým sa budú študenti vedieť zaradiť a zorientovať v súčasnom svete;
- v súčasnej ekonomickej situácii považuje za nevyhnutné uznať význam kombinovania verejných a súkromných investícií do vzdelávania a odbornej prípravy. Úplne inkluzívne politiky sú nielen dôležité, ale priam nevyhnutné;
- zdôrazňuje, že vo vzťahu k mnohojazyčnosti a mediálnej gramotnosti si špecifiká vyučovacích potrieb a rýchlo sa meniace učebné osnovy vyžadujú investície do výučbových nástrojov, širšie partnerstvá a neustálu pozornosť. Informačné a komunikačné technológie (IKT) uvoľnili obrovský potenciál na zlepšenie výsledkov vzdelávania;
- víta zámer Komisie pokračovať v zapájaní zainteresovaných strán s cieľom napredovať v navrhovanej stratégii prehodnotenia vzdelávania v spoločnom úsilí o reformu a opätovne potvrdzuje svoj záujem o pokračovanie spolupráce s Európskou komisiou a ostatnými partnermi v tejto oblasti.

Spravodajkyňa

Fiona O'LOUGHLIN (IE/ALDE), členka rady grófstva Kildare a regionálneho zhromaždenia oblasti Mid-East

Referenčný dokument

Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Prehodnotenie vzdelávania: investície do zručností na dosiahnutie lepších sociálno-ekonomických výsledkov

COM(2012) 669 final

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA**VÝBOR REGIÓNOV****Všeobecný rámec**

1. víta oznámenie na tému „Prehodnotenie vzdelávania: investície do zručností na dosiahnutie lepších sociálno-ekonomických výsledkov“⁽¹⁾ ako aktuálny a cenný príspevok k spusteniu obnoveného procesu rozvoja moderných a účinných systémov vzdelávania a odbornej prípravy.

2. Domnieva sa, že názov „Prehodnotenie vzdelávania“, ktorý si zasluhuje širšie zameranie, ako je zameranie uvedené v oznámení, by nemal nechať bez povšimnutia cieľ v oblasti aktívneho občianstva, osobného rozvoja a blahobytu, hoci je potrebné v záujme lepšej zamestnateľnosti a rastu zlepšovať zručnosti, ktoré sú zároveň nástrojom umožňujúcim reagovať na výzvy 21. storočia ako napríklad klimatické zmeny, starnutie alebo migrácia.

3. Zdôrazňuje skutočnosť, že oznámenie o prehodnotení vzdelávania stanovuje priority politik pre systémy vzdelávania a odbornej prípravy na ďalšie roky, pričom ich neoddeliteľnou súčasťou musí byť v prípade vzdelávania mládeže aj výchova, a nabáda členské štáty, aby sa opäť zamerali na:

— KVALITU: ponúkať správne zručnosti pre pracoviská,

— PRÍSTUPNOSŤ: aké reformy zvýšia efektívnosť a inkluzívnosť vzdelávania a prispievajú k celoživotnému vzdelávaniu,

— FINANCOVANIE: pomocou akých zdrojov a subjektov by sa mali dosiahnuť reformy týkajúce sa krokov potrebných na uvoľnenie potenciálu systémov vzdelávania a odbornej prípravy ako hnacej sily rastu a zamestnanosti mladých. Sú v súlade s konkrétnymi odporúčaniami pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra.

4. Oceňuje snahu Komisie o zlepšenie a inováciu koncepcií vzdelávania v oblasti podnikania a odborného vzdelávania, ako aj jej žiadosť o ďalšie trvalé investície do vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom reagovať na výzvy, ktoré prináša globálna ekonomika a zmena v dopyte po zručnostiach, vytvárať rast a zabezpečiť pracovné miesta.

5. Zdôrazňuje, že Komisia vo svojom oznámení vyzýva k zásadnému posunu vo vzdelávaní s väčším zameraním na „výsledky vzdelávania“, čiže vedomosti, zručnosti a kompetencie, ktoré študenti získavajú. Výbor zdôrazňuje hlavnú motivačnú a vecnú úlohu vzdelávania, a to najmä pokiaľ ide o vytváranie podmienok pre celoživotné vzdelávanie.

6. Nazdáva sa, že doba strávená vo vzdelávacom systéme nie je postačujúcim ukazovateľom nadobudnutého vzdelania. Zaujímavý a relevantný obsah vzdelávania a vyučovacie metódy a prostredie, ktoré sú motivujúce a efektívne, sú omnoho dôležitejšie ako doba strávená vo vzdelávacom systéme. Okrem toho zdôrazňuje, že treba výrazne zlepšovať aj základné zručnosti ako je funkčná a numerická gramotnosť, vrátane základných znalostí vo finančnej oblasti a oblasti IKT, a takisto sa musia rozvinúť či posilniť podnikateľské zručnosti a zmysel pre iniciatívnosť. Jednoznačne je tiež potrebné zanalyzovať a preštudovať rozvrh a počet vyučovacích hodín v európskych vzdelávacích systémoch s cieľom optimalizovať dobu strávenú vo vzdelávacom systéme z hľadiska skutočných akademických výsledkov žiakov.

7. Súhlasí so stratégiou OECD v oblasti zručností uverejnenou 21. mája 2012, v ktorej sa uvádza, že zručnosti sa stali globálnou menou 21. storočia. Hodnotu tejto „meny“ určuje rozsah jej využiteľnosti a potenciál rozvoja. Bez primeraných investícií do zručností ostávajú ľudia na okraji spoločnosti, technologický pokrok sa nepremieňa na hospodársky rast a krajiny už nedokážu konkurovať v globálnom svete, ktorý je čoraz viac založený na znalostiach. Ale táto hodnota sa znižuje tým, ako sa vyvíjajú požiadavky na trhoch práce a jednotlivci strácajú zručnosti, ktoré nepoužívajú alebo nedokážu získavať nové v rámci celoživotného vzdelávania.

⁽¹⁾ COM(2012) 669 final.

8. Upozorňuje, že zručnosti sa automaticky nepremieňajú na pracovné miesta a rast. Stratégia OECD nabáda k podpore rovnakých príležitostí vo vzdelávaní. Zatiaľ čo nerovnosť sa v niektorých oblastiach života prehlbuje, vzdelávanie a odborná príprava môžu pomôcť prekonať tieto rozdiely. Preto sa nazdáva, že zlepšenie rovnosti v oblasti rozvoja zručností je sociálne spravodlivé a zároveň ekonomicky účinné. Výskum okrem toho už dlho potvrdzuje, že rovnosť vo vzdelávaní a jeho kvalita sa navzájom nevylučujú, ale naopak, najvýkonnejšie systémy vzdelávania v krajinách OECD sú tie, ktoré kombinujú kvalitu s rovnosťou.

9. Zdôrazňuje význam systémového prístupu tohto stanoviska k vzdelávaniu a odbornej príprave, a považuje za potrebné zdôrazniť, že pri formovaní navrhovaných opatrení a reforiem, ktoré sú potrebné na zvýšenie efektívnosti, flexibility a významu týchto systémov, treba využívať politické podklady a osvedčené postupy. Zároveň kladie dôraz na široké poslanie vzdelávania a odbornej prípravy, na ich úlohu pri zabezpečovaní sociálneho začlenenia a potrebu podpory na všetkých úrovniach – európskej, národnej, miestnej a regionálnej.

Rozvoj zručností pre 21. Storočie

10. Podporuje výzvu, aby sa zvýšilo úsilie zamerané na rozvoj prierezových, a najmä podnikateľských zručností. Nazdáva sa, že popri úsilí o dosiahnutie vysokej úrovne zručností v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky, ako aj výskumu a inovácií musí byť prvým krokom zabezpečiť, aby základné poznatky alebo zručnosti, ktoré zahŕňajú aj základné znalosti z finančnej oblasti a oblasti IKT, nadobudli všetci. Je nevyhnutné, aby bolo do učebných osnov všetkých európskych systémov vzdelávania zahrnuté aj vyučovanie podnikateľských zručností, z ktorých sú mnohé úzko späté s emocionálnymi zručnosťami a kompetenciami.

11. Zdôrazňuje, že vzdelávanie by malo na všetkých úrovniach v rozsiahlejšej miere využívať kolektívne, skupinové a sieťové vzdelávanie, pretože v pracovnom živote sa samostatnej práci a samostatnému riešeniu problémov vyčleňuje len malý priestor. Kvalitné budovanie kolektívu je vo všetkých aktivitách vždy založené na kompatibilitate a vzájomnom dopĺňaní sa vedomostí, zručností a osobnostných charakteristík viacerých ľudí.

12. Súhlasí s tým, že odborná príprava a vzdelávanie musia byť významnou a neoddeliteľnou súčasťou systému vzdelávania, najmä duálneho systému s praktickou výučbou. Krajiny, ktoré majú vysoko rozvinuté duálne systémy, dosahujú lepšie výsledky v oblasti zamestnanosti mladých ľudí. Avšak vo viac ako polovici členských štátov je do odbornej prípravy a vzdelávania zapojených menej ako 50 % študentov. Vyzýva preto členské štáty, aby rozvíjali excelentnosť v odbornej príprave a vzdelávaní, zosúladiť ponuku s potrebami miestneho trhu práce a intenzívne zapájali podnikateľskú sféru. Napríklad krátke dvojročné študijné cykly zamerané na oblasti so zisteným nedostatkom zručností môžu preklenúť priepasť medzi ponúkajúcimi a vyžadovanými zručnosťami a skutočne ovplyvniť

zamestnanosť. Výbor regiónov zdôrazňuje, že pri vytváraní kvalitných systémov duálnej odbornej prípravy musia byť zohľadnené špecifické danosti a potreby príslušnej krajiny a/alebo regiónu. Navrhuje tiež začať v štátoch s málo rozvinutým duálnym vzdelávacím systémom s pilotnými programami s cieľom podporiť učňovské vzdelávanie a lepšie prepojiť odbornú prípravu s reálnou praxou.

13. Víta, že rada ministrov školstva na zasadnutí 15. februára primerane uznala potrebu stratégie vzdelávania v oblasti podnikania na inštitucionálnej úrovni a očakáva, že sa čoskoro pristúpi ku konkrétnym krokom v jednotlivých členských štátoch.

14. Uznáva význam rozvoja a implementácie systémov podnikateľského vzdelávania v Európe. Nazdáva sa, že sa treba osobitne zamerať na prekonanie nerovností a výrazných rozdielov v rozvoji týchto systémov, ktoré preukázal prieskum z roku 2008 o podnikaní vo vyššom vzdelávaní a potvrdilo sympóziu na vysokej úrovni v roku 2011 v Budapešti.

15. Zdôrazňuje, že prístup študentov k podnikateľskému vzdelávaniu je rôzny a často určený na inštitucionálnej úrovni. Učiteľov a vychovávateľov považuje za dôležitých multiplikátorov, zároveň sa však treba v rámci možností školského systému zaoberať súčasným nedostatočným pochopením toho, čo podnikateľské vzdelávanie obnáša a ako ho možno vyučovať. Domnieva sa preto, že členské štáty musia v spolupráci so vzdelávacími inštitúciami a príslušnými orgánmi poskytujúcimi podporu podnikateľom zahrnúť prvky podnikateľského vzdelávania do učebných osnov pre základné školy, učňovské školstvo a vyššie vzdelávanie.

16. Zdôrazňuje význam európskeho rámca kľúčových kompetencií, v ktorom sa podnikateľské vzdelávanie označuje za veľmi dôležité. Navrhuje preto, že by sa mal klásť mimoriadny dôraz na vzdelávanie učiteľov v oblasti podnikateľských zručností, ale rozsiahla podpora by sa mala venovať aj neformálnemu vzdelávaniu medzi podnikateľmi a študentmi.

17. Vyzýva miestnych a regionálnych poskytovateľov vzdelávania a vzdelávací systém, aby poskytovali ponuky (formálne a neformálne vzdelávanie) lepšie prispôbené špecifickým cieľovým skupinám, ktoré majú byť vyškolené, aby sa stali podnikateľmi alebo aby rozbehli svoje vlastné podnikanie. Osvedčené postupy nadobudnuté v rámci Podnikateľského regiónu roka (EER) môžu byť cenným zdrojom inšpirácie v tejto oblasti. Ocenenie Podnikateľský región roka, ktoré udeľuje Výbor regiónov, je dobrým príkladom, ako ukázať, že regióny dokážu, aj s nízkymi nákladmi, vytvárať do budúcnosti orientované stratégie s osobitným dôrazom na zvyšovanie podnikateľských schopností najmä medzi mladými ľuďmi, a tak pomáhať podporovať nové generácie podnikateľov a vytváranie pracovných miest.

18. Hoci ovládanie cudzieho jazyka je jedným z kľúčových určujúcich faktorov vzdelávacej a profesionálnej mobility, ako aj domácej a medzinárodnej zamestnatelnosti, oznámenie uvádza, že výsledok učenia sa cudzieho jazyka v Európe je nedostatočný. Len štyria z desiatich žiakov dosiahnu úroveň „nezávislého používateľa“ v prvom cudzom jazyku, čo znamená, že dokážu viesť jednoduchú konverzáciu. Nedostatočné jazykové znalosti sú preto hlavnou prekážkou voľného pohybu pracovníkov a medzinárodnej konkurencieschopnosti podnikov EÚ. Predstavuje to problém najmä v pohraničných oblastiach, kde žijú naši európski občania blízko susednej krajiny s odlišným jazykom. Učenie sa jazyka sa považuje za oveľa efektívnejšie v ranom veku a zároveň si podpora vzájomného porozumenia a rozvoj zmyslu pre európske občianstvo vyžaduje kontakty od útleho detstva.

19. Víta pokrok, ktorý sa zatiaľ dosiahol, no nazdáva sa, že stále je málo využitý potenciál systémov vzdelávania a odbornej prípravy z hľadiska lepšieho plnenia ich úlohy pri podpore sociálnej a územnej súdržnosti a prínosu k prosperite v Európe (napr. využitím nových príležitostí, ktoré ponúkajú informačné a komunikačné technológie a otvorené vzdelávacie zdroje, ako aj otvorené inovácie).

20. V súčasnej ekonomickej situácii považuje za nevyhnutné uznať význam kombinovania verejných a súkromných investícií do vzdelávania a odbornej prípravy. Na druhej strane podčiarkuje potrebu zabrániť prípadným nežiaducim vedľajším účinkom, ako je bránenie prístupu sociálne a ekonomicky znevýhodnených skupín k vzdelávaniu a odbornej príprave. Úplne inkluzívne politiky sú nielen dôležité, ale priam nevyhnutné.

21. Osobitná pozornosť sa sústreďuje na boj proti nezamestnanosti mladých, pričom sa za kľúčové považujú štyri oblasti, ktoré majú zásadný význam pri riešení tohto problému a v ktorých by členské štáty mali zintenzívniť svoje úsilie:

— rozvoj špičkového všeobecného, ďalšieho a odborného vzdelávania v snahe rozšíriť akademické znalosti potrebné pri celoživotnom vzdelávaní a zvýšiť kvalitu odborných zručností,

— podpora praktickej výučby vrátane kvalitných stáží, učňovského vzdelávania a modelov duálneho vzdelávania na pomoc pri prechode zo vzdelávacieho do pracovného procesu,

— podpora partnerstiev medzi verejnými a súkromnými inštitúciami (s cieľom zabezpečiť vhodné učebné plány a zručnosti),

— podpora mobility vo vzdelávaní všetkých mladých ľudí, aby bolo prístupné za rovnakých podmienok bez ohľadu na miesto ich bydliska.

22. V tejto súvislosti víta balík opatrení na podporu zamestnanosti mladých ľudí z decembra 2012, ktorý zahŕňa systém záruk pre mladých ľudí, ako aj návrh Európskej rady spustiť iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí (YEI) s celkovým rozpočtom 6 miliárd EUR (2014 – 2020) určenú pre regióny, kde nezamestnanosť mladých presahuje 25 %. Vyzýva Európsku komisiu a členské štáty, aby spolupracovali s regiónmi s cieľom zabezpečiť, že iniciatíva YEI bude vhodne dopĺňať a rozširovať už existujúce opatrenia na celoštátnej a regionálnej úrovni zamerané na boj proti nezamestnanosti mladých ľudí a že bude mať citeľný vplyv na systém záruk pre mladých ľudí.

23. Preto opakuje výzvu členským štátom, v relevantnom prípade regionálnym vládam, aby napriek rozpočtovým tlakom nezaťažovali budúcnosť škrtmi v odvetviach (ako sú vzdelávanie a odborná príprava), ktoré sú základom budúceho rastu⁽²⁾. Európsky semester by sa mohol využiť na zabezpečenie toho, aby sa škrtý nedotkli tých odvetví, ktoré sú dôležité pre implementáciu stratégie Európa 2020. Zdôrazňuje, že členské štáty, ktoré v súčasnosti čelia výrazným rozpočtovým obmedzeniam, by nemali byť odsúvané na okraj.

Stimulácia otvoreného a flexibilného učenia

24. Považuje za potrebné prepojiť neformálne a informálne vzdelávanie s formálnym vzdelávaním. Stredoškolské učebné osnovy sa až príliš často zameriavajú na získavanie informácií namiesto toho, aby sa zamerali na zlepšenie porozumenia a nadobudnutie kľúčových zručností a rozvoj zručností, vďaka ktorým sa budú študenti vedieť zaradiť a zorientovať v súčasnom svete. Upozorňuje na to, že vypracovanie a vytváranie konkrétnych učebných osnov, ako aj štruktúra a financovanie vzdelávacieho systému spadajú do oblasti právomocí členských štátov.

25. Žiada, aby sa pri prehodnocovaní vzdelávania za prioritné považovali tieto kľúčové zručnosti: tvorivé myslenie, komunikácia, spracovanie informácií, osobná efektívnosť a spolupráca s ostatnými. Tieto kľúčové zručnosti dopĺňajú osem kľúčových kompetencií pre celoživotné vzdelávanie a uľahčujú ich získanie⁽³⁾.

⁽²⁾ CdR290/2011.

⁽³⁾ Komunikácia v materinskom jazyku, komunikácia v cudzích jazykoch, matematická kompetencia a základné kompetencie v oblasti vedy a techniky, digitálna kompetencia, naučiť sa učiť, spoločenské a občianske kompetencie, iniciatívnosť a podnikavosť, kultúrne povedomie a vyjadrovanie.

26. Zdôrazňuje, že učitelia sú vystavení rýchlo sa meniacemu dopytu, ktorý si vyžaduje, aby učitelia, pedagógovia, ktorí pripravujú učiteľov a vedúci pracovníci v oblasti vzdelávania nadobudli nové schopnosti. Musí sa naliehavo urobiť viac v snahe zmodernizovať vyučovacie metódy a zabezpečiť, aby učitelia ovládali najnovšie poznatky v rámci predmetov, ktoré vyučujú, a tiež identifikovať a podporovať excelentnosť vo výučbe, pričom treba rešpektovať, že vypracovanie kvalifikačného rámca pre vyučujúcich patrí medzi výlučné právomoci členských štátov.

27. Podčiarkuje význam rozvoja správnych základných zručností tým, že učitelia budú už od začiatku venovať hlavnú pozornosť získavaniu týchto zručností a miestne spoločenstvo sa zapojí do iniciatív v oblasti sociálneho začlenenia, napríklad sociálne znevýhodnených skupín alebo ľudí z rôznym kultúrnym pozadím alebo vzdelaním, a bude ho aktívne podporovať. Zároveň treba zabezpečiť dobré prepojenie s podnikateľskou sférou a v prípade potreby aj zmobilizovať psychologicko-pedagogickú podporu.

28. Zdôrazňuje, že vo vzťahu k mnohojazyčnosti a mediálnej gramotnosti si špecifiká vyučovacích potrieb a rýchlo sa meniace učebné osnovy vyžadujú investície do výučbových nástrojov, širšie partnerstvá a neustálu pozornosť. Informačné a komunikačné technológie (IKT) uvoľnili obrovský potenciál na zlepšenie výsledkov vzdelávania. V niektorých prípadoch by mohli rôzne výučbové a vzdelávacie nástroje, ako sú simulátory a hry, umožniť dosiahnuť výrazne lepšie výsledky vo vzdelávaní ako vyučovanie založené len na výklade a tradičných názorných pomôckach. Preto žiada miestne a regionálne orgány, aby nadviazali kontakty a vytvorili rámce pre spoluprácu s miestnymi podnikmi a vysokými školami, umožnili miestnemu spoločenstvu pochopiť miestne potreby a aby zvýšili pravdepodobnosť zamestnania učňov a zabezpečili kontinuálne vzdelávanie učiteľov.

29. Uznáva skutočný príspevok prebiehajúceho procesu rozvoja európskeho rozmeru v športe k strategickým cieľom EÚ, predovšetkým k dosiahnutiu cieľov stanovených v stratégii Európa 2020 a k vytváraniu príležitostí pre tvorbu udržateľných pracovných miest, a to najmä pre mladých ľudí.

30. Poukazuje tiež na sociálnu, spoločenskú a vzdelávaciu funkciu športu ako dôležitého faktora zlepšenia efektívnosti učenia a mentálnych schopností, fyzického stavu jednotlivcov, posilovania celkovej kvality života ľudí a podpory harmonickej integrácie spoločnosti presadzovaním hodnôt tolerancie, férovosti a spolupráce.

31. Upozorňuje na to, že hoci existujú jasné dôkazy v prospech presmerovania vzdelávania na rozvoj prierezových

zručností, skutočná prax je v súčasnosti nasmerovaná opačne. Nazdáva sa, že ak sa majú systémy vzdelávania preformovať na rozvoj zručností pre zamestnateľnosť, najvýraznejšími prekážkami, ktoré treba prekonať, sú využívanie štandardizovaných skúšok v celej EÚ, ako aj vytvorenie a zavedenie výučbových metód, vzdelávacích simulátorov, „vzdelávacích laboratórií“ atď. Týmito otázkami sa treba zaoberať. Rozvoj a obstarávanie infraštruktúry si často vyžaduje veľké investície, ale návratnosť týchto investícií je dobrá, ak sa realizujú štruktúrovaným spôsobom.

32. Víta dôraz, ktorý sa kladie na výsledky vzdelávania. Zdôrazňuje, že treba dosiahnuť rovnováhu medzi flexibilitou a nezávislosťou a prenosnosťou a vzájomným uznávaním kvalifikácií vo všetkých regiónoch a krajinách Európy. So záujmom preto očakáva rýchle zavedenie európskeho priestoru pre zručnosti a kvalifikácie, poukazuje však na to, že napríklad európsky kvalifikačný rámec nevytvára žiadny nárok na uznanie, a varuje preto v tejto súvislosti pred zámenou nástrojov na uznávanie kvalifikácií a nástrojov transparentnosti, ako to Komisia navrhuje s cieľom dosiahnuť bezproblémové cezhraničné uznávanie kompetencií a kvalifikácií.

33. Opakovane zdôrazňuje svoj názor, že EÚ potrebuje nielen zvýšiť zapojenie do systému vzdelávania a odbornej prípravy, ale tiež prilákať širšiu skupinu spoločnosti, vrátane znevýhodnených a zraniteľných skupín⁽⁴⁾, a poskytnúť prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa.

Podporovať spoluprácu

34. Od začiatku zdôrazňuje význam horizontálne harmonizovanej a trvalej stratégie v procese implementácie, ktorá by tiež zaručila potrebný súlad medzi všetkými príslušnými hlavnými iniciatívami stratégie Európa 2020, a to iniciatívami Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta, Mládež v pohybe, Únia inovácií a Digitálna agenda pre Európu.

35. Pripomína, že miestne a regionálne orgány zohrávajú významnú úlohu pri plnení cieľov stratégie Európa 2020 a nazdáva sa, že národné programy reforiem by sa mali implementovať v partnerstve medzi jednotlivými úrovňami vlády, aby mohla stratégia Európa 2020 splniť svoje sľuby. Zdôrazňuje, že miestne a regionálne orgány majú najlepšiu pozíciu na to, aby v významne prispeli k dosiahnutiu týchto cieľov tým, že uľahčia vytvorenie podnetného prostredia, zabezpečia hlavnú komunikáciu a šírenie informácií prostredníctvom svojich sietí a poskytnú potrebné údaje pre budúce strategické plánovanie a rozvoj.

⁽⁴⁾ CdR290/2011.

36. Zdôrazňuje význam podporných rámcových podmienok, najmä pre znevýhodnené a zraniteľné skupiny. Poukazuje na potrebu konzistentných dlhodobých opatrení so zapojením regionálnych a miestnych orgánov, ktoré by sa uplatnili aj v školách v geograficky a sociálne znevýhodnených oblastiach s cieľom zlepšiť kvalitu výučby a študijné výsledky a pozdvihnúť ambície mladých ľudí.

37. Miestne a regionálne orgány nesú hlavnú zodpovednosť za politiku vzdelávania a odbornej prípravy a zohrávajú dôležitú úlohu v politike mládeže a zamestnanosti. V oblasti rozvoja prierezových zručností treba v systéme vzdelávania podporiť prístup a zručnosti mladých ľudí orientované na samostatnú zárobkovú činnosť prostredníctvom rozvoja osobných kvalít, ako sú tvorivosť, zodpovednosť, podstupovanie rizika, riešenie problémov a práca v kolektíve.

38. Podporuje dvojitý prístup zameraný na priority pre členské štáty a zároveň na koordináciu a príspevky na úrovni EÚ, ako navrhuje Komisia vo svojom oznámení. Zároveň zdôrazňuje potrebu vhodných a primeraných činností a opatrení na národnej, regionálnej a európskej úrovni v súlade so zásadou subsidiarity, a to na formálnej, informálnej a neformálnej úrovni, do ktorých budú zapojené vzdelávacie inštitúcie, domácnosti a spoločstvo prostredníctvom partnerstiev nielen medzi školami a podnikmi, ale aj mimovládnyimi organizáciami a inými typmi organizácií v občianskej spoločnosti.

39. Vyzdvihuje kľúčovú úlohu miestnych a regionálnych orgánov v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy a ich pridanú hodnotu ako aktéra a sprostredkovateľa medzi vzdelávacou a pracovnou sférou a trvá na tom, že je potrebné vyrovnáť rozdiely medzi regiónmi, vrátane okrajových a najodľahlejších regiónov, a zlepšiť činnosť regionálnych a predmestských inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy. Zdôrazňuje, že regionálne vlády, inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy, iné vzdelávacie inštitúcie a kľúčové zainteresované strany z hospodárskej oblasti a zo spoločnosti by mohli účinne spolupracovať a stanoviť celoregionálne ciele, politiky a priority týkajúce sa rozvoja ľudského kapitálu. Mali by sa posilniť stimulačné štruktúry na podporu zapojenia inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy a ich zamestnancov do činností, ktoré sú prospešné pre regionálny a miestny rozvoj a podnikateľskú činnosť.

40. Pripomína, že práve miestna a regionálna úroveň je zdrojom presných a aktuálnych informácií o regionálnom trhu práce a že miestne a regionálne orgány môžu zohrávať významnú úlohu pri odhaľovaní nekompatibility zručností poskytovaných vhodných programov rekvalifikácie a odbornej prípravy a stimuláciou investícií v reakcii na miestny dopyt.

41. Zdôrazňuje, že šanca na úspech sa zvyšuje, ak sú tieto rámce spolupráce ponímané ako účinné cykly, v rámci ktorých odborná príprava neprehliada konkrétne potreby existujúceho priemyslu a/alebo obchodu. Inštitúcie odbornej prípravy úzko spolupracujú so súkromným sektorom, čím sa vytvára súlad a mechanizmy spätnej väzby. Vylepšené zručnosti vyškolených študentov/dospelých sa následne uplatňujú pri oživení aktivity na danom území. Pokiaľ ide o žiakov na nižšom stupni, zlepšenie úrovne podnikateľskej činnosti v dlhodobom horizonte možno dosiahnuť prostredníctvom rozvoja pozitívneho postoja k podnikaniu.

42. Nazdáva sa, že práve prostredníctvom dlhodobých, tvorivých skúseností zo spolupráce získajú mladí ľudia rozsiahle kľúčové zručnosti na to, aby začali podnikáť.

43. Znovu vyjadruje podporu rozvoja programov v oblasti odbornej prípravy a vzdelávania, ktoré sa zameriavajú na vytváranie skutočne otvorených spôsobov prechodu z odbornej prípravy a vzdelávania k vysokoškolskému vzdelávaniu. Podporuje opatrenia na zosúladenie politiky odbornej prípravy a vzdelávania s regionálnymi/miestnymi stratégiami rozvoja (najmä pre inteligentnú špecializáciu a mladých podnikateľov) a rozvoj partnerstiev medzi vzdelávacími inštitúciami, podnikmi a výskumom.

44. Poukazuje na to, že v niektorých členských štátoch môže byť takéto odborné vzdelávanie stigmatizované a vnímané ako menejcenné voči vysokoškolskému vzdelávaniu. Všetky budúce opatrenia sa musia touto problematikou zaoberať. Personalizovaný systém výučby vytvorený v deväťdesiatych rokoch 20. storočia v Poitiers je ďalším krokom správnym smerom – k ľuďom sa pristupovalo individuálne a učebný plán bol prispôbený ich špecifickým potrebám. Okrem toho je príprava učebných plánov pre spoločenstvá a kolektívy čoraz dôležitejšia. Zdôrazňuje, že vyššie vzdelávanie, ale aj odborná príprava a vzdelávanie by sa mali prispôbiť trhu práce a podporuje zapojenie zamestnávateľov a inštitúcií trhu práce do vytvárania a realizácie programov. Celkovo musia učni vidieť v odbornej príprave výhody v porovnaní s inými formami vzdelávania (napríklad možnosť neustáleho ďalšieho vzdelávania), aby odborné vzdelanie neznamenal, že si človek zahatá alebo sťaží možnosť ďalšieho postupu.

45. Žiada, aby sa toto úsilie vyvíjalo spolu s miestnymi a regionálnymi orgánmi, pretože trendy v oblasti kvalifikácií a pracovných miest sa často identifikujú najskôr práve na tejto úrovni. Zdôrazňuje svoj záväzok prispieť k zosúladeniu politiky v oblasti odbornej prípravy a vzdelávania s regionálnymi/miestnymi stratégiami hospodárskeho rozvoja, najmä pre inteligentnú špecializáciu.

46. Zdôrazňuje, že treba naplno využiť potenciál Európy na rozvoj podpornej platformy IT a služieb IKT vo verejnom a súkromnom sektore vrátane vzdelávania a odbornej prípravy. Verejno-súkromné partnerstvá s podporou EÚ, do ktorých sú zapojené miestne a regionálne orgány a malé a stredné podniky vyvíjajúce IKT pre oblasť verejných služieb IKT, môžu slúžiť ako vynikajúci základ pre budovanie miestnych zručností a vedomostí v celej EÚ. Vyzdvihuje potenciál ďalšieho rozvoja v tejto oblasti vytváraním regionálnych stredísk pre IKT, projektov virtuálnych areálov vysokých škôl alebo multimediálnych školicích stredísk.

47. Odborná príprava zameraná na rozvoj zručností je chvályhodným cieľom. Musíme byť však opatrní, aby sa investície do vzdelávania nechápali len ako prostriedok na podporu hospodárskej produktivity v Európe. Neželaným dôsledkom takéhoto prístupu môže byť oslabenie duševného zdravia mladých ľudí, ktorí budú ponímaní len ako základné hospodárske jednotky a definovaní len na základe ich schopnosti poskytnúť hospodársky príspevok spoločnosti. V tejto súvislosti sú potrebné predovšetkým rovnaké investície na podporu tvorivosti mladých ľudí, ich zručností v praktickom živote, prierezových zručností, kultúrneho vzdelávania a kinestetických zručností. Verejný a súkromný prínos vzdelávania nie je len v hospodárskej oblasti. Napríklad vyššia úroveň vzdelania je spájaná s dlhším životom, vyššou volebnou účasťou a pozitívnejším prístupom k rovnakým právam pre etnické menšiny.

48. Konkrétne opatrenia alebo činnosti navrhnuté alebo schválené na úrovni EÚ by sa mali v súlade so zásadou subsidiarity a proporcionality zamerať na tie oblasti, ktoré majú silný európsky rozmer alebo sa v nich vyskytujú nadnárodné aspekty, ktoré nemôžu byť riadne regulované samostatne členskými štátmi a/alebo regionálnymi a miestnymi orgánmi.

49. Zdôrazňuje potrebu inteligentného, účinného a inovatívneho financovania a výdavkov vo vzdelávaní a odbornej príprave, aby lepšie zodpovedalo kvalifikačné náročným pracovným miestam, resp. dopytu po expanzii a nahrádzaní mladých ľudí, a trvá na tom, že pri vytváraní politik a implementácii programov by sa mali využívať miestne demokraticky zvolené orgány. Nazdáva sa, že využívaním miestnych poznatkov a demokratickej zodpovednosti sa zlepší mechanizmus partnerstiev medzi vysokými školami, podnikmi a miestnou samosprávou. To umožní stanovovanie priorít a zodpovednosti na miestnej úrovni v priamom spojení so zásadou subsidiarity.

50. Vyzdvihuje prínos vytvorenia silných miestnych partnerstiev systémovým prístupom a zlúčením jednotlivých možností financovania do jednej miestnej alebo regionálnej stratégie. Táto stratégia by mohla zohľadniť rôzne politické možnosti implementácie na miestnej a regionálnej úrovni:

— rozvoj informačnej základne pre strategickú činnosť zameranú na identifikáciu a stále monitorovanie prispôsobivosti, potrieb a kvality miestnej pracovnej sily (napr. stredisko na monitorovanie zručností),

— spolupráca s podnikmi s cieľom navrhnuť odbornú prípravu prispôbenú potrebám trhu a upraviť odbornú prípravu podnikateľskému prostrediu,

— spolupráca s miestnymi subjektmi (v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy), napr. s cieľom stimulovať miestne strediská vzdelávania a odbornej prípravy a miestne pracovné agentúry k zavádzaniu nových vzdelávacích postupov v elektronickom vzdelávaní, podpore mediálnej gramotnosti a mnohojazyčnosti a poskytovaniu rovnakých príležitostí zamestnania pre sociálne znevýhodnené obyvateľstvo,

— spolupráca s podnikateľskou sférou a vzdelávacími zariadeniami (od základných škôl až po vysoké školy) so zámerom dospieť k nepretržitému procesu osvojovania si jazyka. Voľba jazykov môže tiež vychádzať z potrieb, ktoré miestne a regionálne samosprávy identifikujú po konzultácii s podnikateľskou sférou,

— získavanie podpory aj mimo regiónu spolupracou s regiónmi, ktoré čelia podobným problémom a využívaním fondov EÚ.

V každej takejto stratégii by mali byť pevne zakotvené tri všeobecné ciele vzdelávania a odbornej prípravy: úsilie o dosiahnutie excelentnosti, zabezpečenie všeobecného prístupu a obmedzenie predčasného ukončenia školskej dochádzky.

51. Žiada o systematické a udržateľné zapájanie miestnych a regionálnych aktérov, vrátane inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy, do platformy inteligentnej špecializácie a do rozvoja integrovaných miestnych/regionálnych plánov rozvoja.

52. Poukazuje na zásadný význam činností na miestnej a regionálnej úrovni a zároveň by uvítal konkrétnejšie návrhy Európskej komisie na to, ako účinne vyrovnáť rozdiely medzi potenciálom IKT a zdrojmi otvoreného vzdelávania na jednej strane a existujúcimi systémami vzdelávania a odbornej prípravy na strane druhej. Uznáva, že otvorené vzdelávacie zdroje môžu byť vhodným doplnením bežných vzdelávacích zdrojov. Treba však ešte objasniť, ako sa dá užitočne, priebežne a v celom rozsahu zabezpečiť kvalita obsahu otvorených vzdelávacích zdrojov, aby ich využívanie vo vyučovaní bolo skutočne prínosom.

53. Nazdáva sa, že by sa mal pripisovať väčší význam dôležitej úlohe, ktorú zohrávajú miestne a regionálne orgány ako zamestnávateľia, poskytovatelia služieb a regulačné orgány pri podpore rastu a súdržnosti a pri koordinácii strategických partnerstiev medzi vzdelávacími inštitúciami, podnikateľskými agentúrami a podnikmi v jednotlivých regiónoch. Miestne a regionálne orgány čoraz viac zasahujú do politik v oblasti vzdelávania, neexistujú však žiadne jednotné riešenia, ktoré by zaručili zlepšenie vzdelávania. Hoci majú miestne a regionálne orgány v súčasnosti k dispozícii dostatok poznatkov na to, aby mohli prijímať rozhodnutia (medzi najdôležitejšie patrí kvalita učiteľov, nezávislosť inštitúcií, začleňovanie a zdroje), ich možnosti však závisia od ich sociálno-ekonomických charakteristík, nezávislosti voči národnému systému a predchádzajúcich výsledkov (a reputácie) v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy.

54. Pripomína, že práve miestne a regionálne orgány sú v priamom kontakte s miestnou realitou, najlepšie jej rozumejú a majú predpoklady na to, aby prispeli k rozvoju politiky a implementácii programov, a to plne v súlade so zásadou subsidiarity.

55. Víta zámer Komisie pokračovať v zapájaní zainteresovaných strán s cieľom napredovať v navrhovanej stratégii prehodnotenia vzdelávania v spoločnom úsilí o reformu a opätovne potvrdzuje svoj záujem o pokračovanie spolupráce s Európskou komisiou a ostatnými partnermi v tejto oblasti. Táto spolupráca by sa mal týkať všetkých oblastí, v ktorých majú miestne a regionálne orgány špecifické právomoci, vrátane (ale nie výlučne) zosúladenia politiky odbornej prípravy a vzdelávania s regionálnymi/miestnymi stratégiami rozvoja, ako sa už v oznámení uvádza.

V Bruseli 12. apríla 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

III

(Prípravné akty)

VÝBOR REGIÓNOV

100. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 11. A 12. APRÍLA 2013

Stanovisko „Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby“

(2013/C 139/11)

VÝBOR REGIÓNOV

- pripomína, že európska iniciatíva v prospech najodkázanejších osôb v Európskej únii je potrebná na dosiahnutie cieľa znížiť do roku 2020 počet osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením minimálne o 20 miliónov, ktorý si Európska únia stanovila v rámci stratégie Európa 2020;
- uznáva, že je vhodné zmeniť právny základ programu (článok 174 ZFEÚ), navrhuje však použiť od roku 2014 dvojité právny základ a zároveň prihliadnuť na článok 39 ZFEÚ, aby sa zachovala kontinuita a spojitosť s cieľmi spoločnej poľnohospodárskej politiky;
- víta zámer Európskej komisie rozšíriť základný cieľ aktuálneho programu pomoci pre najodkázanejšie osoby a zastáva názor, že kombinácia potravinovej pomoci pre najodkázanejšie osoby a opatrení na zmiernenie chudoby detí a bezdomovstva s koordináciou s Európskym sociálnym fondom poskytne príležitosť na vykonávanie multifunkčných činností a súčasne bojovať proti nedostatkom v rôznych základných potrebách;
- víta skutočnosť, že návrh Komisie dáva miestnym a regionálnym orgánom možnosť zohrávať aktívnu úlohu pri distribúcii pomoci ľuďom, ktorí ju potrebujú;
- odmieta zásadu dobrovoľnej účasti členských štátov, pretože takáto zásada by mohla miestnym a regionálnym orgánom znemožniť prístup k fondu bez akéhokoľvek mechanizmu participatívnej a demokratickej konzultácie na európskej alebo národnej úrovni a bez zohľadnenia problémov súvisiacich s bojom proti chudobe a vylúčeniu na nižšej než celoštátnej úrovni;
- domnieva sa, že v regiónoch postihnutých finančnou krízou a regiónoch, na ktoré sa vzťahuje politika súdržnosti, by mal byť program v plnej miere financovaný z fondov EÚ, keďže je to opodstatnené ako výraz súdržnosti medzi občanmi, regiónmi a národmi Európy;
- zdôrazňuje, že navrhovaná miera financovania je príliš nízka, keďže súčasné rozpočtové prostriedky sú výrazne krátené (o 30 % podľa návrhu Komisie a až o 40 % podľa návrhy Rady) a žiada zachovať aspoň súčasnú výšku finančných prostriedkov.

Spravodajca

Ossi MARTIKAINEN (FI/ALDE), predseda mestskej rady v Lapinlahti

Referenčný dokument

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby

COM(2012) 617 final/2

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA**VÝBOR REGIÓNOV**

1. pripomína, že európska iniciatíva v prospech najodkázanejších osôb v Európskej únii je potrebná na dosiahnutie cieľa znížiť do roku 2020 počet osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením minimálne o 20 miliónov, ktorý si Európska únia stanovila v rámci stratégie Európa 2020. Tento cieľ je o to naliehavejší, že v roku 2011 bolo 119,6 milióna osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením, čo predstavuje nárast o 6 miliónov v porovnaní s rokom 2009. Vzhľadom na toto vzdialenie sa od cieľov stratégie Európa 2020 je ešte ťažšie pochopiť rozhodnutie Európskej rady zo 7. a 8. februára 2013 navrhnuť zníženie objemu finančných prostriedkov vyčlenených na európsku pomoc najodkázanejším osobám o 1 miliardu eur.

2. Uznáva, že je vhodné zmeniť právny základ programu (článok 174 ZFEÚ), navrhuje však použiť od roku 2014 dvojitý právny základ a zároveň prihladiť na článok 39 ZFEÚ, aby sa zachovala kontinuita a spojitosť s cieľmi spoločnej poľnohospodárskej politiky.

3. Zdôrazňuje význam zásady subsidiarity pri stanovovaní účinnej stratégie pomoci pre najodkázanejšie osoby.

4. Kritizuje nesúlad medzi návrhom Komisie a stratégiou Európa 2020, pretože v návrhu chýba odkaz na ukazovateľ počtu osôb ohrozených chudobou, hoci je jeden z troch ukazovateľov použitých v stratégii Európa 2020 na vyhodnotenie plnenia európskeho cieľa v oblasti sociálneho začlenenia a znižovania chudoby.

5. Považuje za dôležité a pochopiteľné, že Komisia 1) navrhla nový právny základ, ktorým sa predchádza rozporu zistenom Súdnym dvorom Európskej únie týkajúcim sa nákupu výrobkov potravinovej pomoci na trhu a 2) navrhla nový program s rozsiahlejšími funkciami, ktorý vytvára rámec pre pokračovanie opatrení pomoci a vedie k účinnejším a udržateľnejším výsledkom týchto opatrení.

6. Zastáva názor, že kombinácia potravinovej pomoci pre najodkázanejšie osoby a opatrení na zmiernenie chudoby detí a bezdomovstva s koordináciou s Európskym sociálnym fondom poskytne príležitosť na vykonávanie multifunkčných činností a súčasne bojovať proti nedostatkom v rôznych základných potrebách.

7. Vítá zámer Európskej komisie rozšíriť základný cieľ aktuálneho programu pomoci pre najodkázanejšie osoby, má však veľké obavy, že rozšírenie zoznamu aspektov chudoby, ktoré by mal nový fond riešiť, by len oslabil jeho konečný účinok, najmä keďže vzhľadom na postoj Európskej rady hrozí zníženie

prostriedkov o takmer 30 % (3,5 miliardy eur pre program pomoci pre najodkázanejšie osoby v rokoch 2007 – 2013 a 2,5 miliardy eur pre nový fond na roky 2014 – 2020).

8. Podotýka, že administratívne postupy sú pre zainteresované strany v mnohých prípadoch ťažkopádne a žiada, aby sa s ohľadom na nový nástroj, ktorý je zameraný na uspokojenie základných potrieb najodkázanejších osôb, predišlo zbytočne podrobnej regulácii.

9. Domnieva sa, že vzhľadom na zdĺhavú hospodársku krízu nástroj určený na pomoc najodkázanejším osobám by nemal čerpať zdroje z Európskeho sociálneho fondu, ale skôr by potreboval vlastné dlhodobé financovanie prostredníctvom pridelovania finančných prostriedkov z okruhu 2 viacročného finančného rámca.

10. Vítá skutočnosť, že návrh Komisie dáva miestnym a regionálnym orgánom možnosť zohrávať aktívnu úlohu pri distribúcii pomoci ľuďom, ktorí ju potrebujú, a domnieva sa, že táto aktívna úloha môže zmenšiť administratívnu záťaž a postupy na úrovni EÚ a na národnej úrovni, pretože miestne a regionálne orgány používajú pri vlastnej činnosti dobre vypracované postupy a pravidlá auditu založené na vnútroštátnych právnych predpisoch a právnych predpisoch EÚ.

11. Pripomína stratégiu Svetovej zdravotníckej organizácie „Zdravie 21 – zdravie pre všetkých v 21. storočí“, ktorá dôrazne poukazuje na naliehavú potrebu zníženia sociálnych a ekonomických rozdielov v záujme zlepšenia zdravia celej populácie. Svetová zdravotnícka organizácia zároveň požaduje, aby sa najväčšia pozornosť venovala tým, ktorí sú v najväčšej núdzi a ktorých ťaží zlý zdravotný stav, aby sa odstránili slabé miesta v zdravotnej starostlivosti a aby sa riešilo zdravotné a sociálne znevýhodnenie (odsek II úvodu k vyhláseniu Svetovej zdravotníckej organizácie „Zdravie 21“ prijatého na 51. zasadnutí Svetového zdravotníckeho zhromaždenia Svetovej zdravotníckej organizácie).

12. Konštatuje, že hoci je program potravinovej pomoci pre najodkázanejšie osoby vo svojej novej forme spojený s ďalšími nástrojmi sociálneho začleňovania a solidarity, jeho pôvod a doterajšia činnosť ako súčasť spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) boli plne odôvodnené, keďže podstatou SPP je snaha zabezpečiť dostatok cenovo dostupných potravín pre občanov EÚ [článok 39 ods. 1 písm. e)] a zaručiť bezpečnosť dodávok [článok 39 ods. 1 písm. d)].

13. Zastáva preto názor, že nové programy by tiež mali zachovať možnosť využívať prípadné prebytky poľnohospodárskych výrobkov (intervénčné zásoby). Využitím týchto prebytkov by sa však nemal znížiť objem finančných prostriedkov vyčlenených na Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby.

14. Považuje za dôležité, aby navrhované právne predpisy poskytovali Komisii, štátnym, miestnym a regionálnym orgánom jasný súbor pravidiel a možnosť riešiť zjavné nedostatky, pretože tu ide o obzvlášť citlivú oblasť činnosti z hľadiska dôvery zo strany verejnosti a legitímnosť EÚ. Názory na nutnosť, fungovanie a výsledky tejto oblasti činnosti sa v jednotlivých členských štátoch a ich regiónoch líšia.

15. Odmietla zásadu dobrovoľnej účasti členských štátov, pretože takáto zásada by mohla miestnym a regionálnym orgánom znemožniť prístup k fondu bez akéhokoľvek mechanizmu participatívnej a demokratickej konzultácie na európskej alebo národnej úrovni a bez zohľadnenia problémov súvisiacich s bojom proti chudobe a vylúčeniu na nižšej než celoštátnej úrovni.

16. Domnieva sa, že v regiónoch postihnutých finančnou krízou a regiónoch, na ktoré sa vzťahuje politika súdržnosti, by mal byť program v plnej miere financovaný z fondov EÚ.

17. Vyzýva inštitúcie, aby uvážili, že spolufinancovanie môže viesť k tomu, že tento nástroj nebude zavedený, napriek tomu, že by bol vzhľadom na hospodársku a sociálnu situáciu mnohých regiónov potrebný.

18. V súlade so svojím predchádzajúcim stanoviskom vyzýva Komisiu, aby pokračovala v posudzovaní toho, či prostriedky pridelené na toto opatrenie sú postačujúce, a pripomína, že už predchádzajúcu úroveň financovania (vo výške 500 miliónov EUR ročne) považoval za nedostatočnú. Táto potreba financovania z rôznych príčin stále rastie, a preto je navrhovaná miera financovania príliš nízka, keďže súčasné rozpočtové prostriedky sú výrazne krátené (o 30 % podľa návrhu Komisie a až o 40 % podľa návrhy Rady). Výbor žiada zachovať aspoň súčasnú výšku finančných prostriedkov.

Podrobné vysvetlenia a politické odporúčania výboru

19. Uznáva, že dostatočná, pestrá a zdravá strava je základným právom zakotveným v mnohých medzinárodných dohovoroch a vyhláseniach o ľudských právach a že toto právo by malo byť zaručené pre všetkých občanov a obyvateľov EÚ na všetkých úrovniach.

20. Poznamenáva, že zlá výživa osôb, ktoré sú najviac odkázané na pomoc, vyplýva z mnohých rozdielných, ale navzájom súvisiacich javov, ako sú napr.:

- demografický vývoj a celosvetové zmeny na trhoch s poľnohospodárskymi výrobkami a zmeny poľnohospodárskej a obchodnej politiky,
- nedostatky na vnútornom trhu s poľnohospodárskymi produktmi a nedostatočná transparentnosť v potravinárskom hodnotovom reťazci,
- zmenšovanie plochy pôdy vhodnej na produkciu potravín a jej nadmerné využívanie na výrobu energetických plodín,

— určité opatrenia EÚ a byrokratické prekážky, ktoré stoja v ceste výrobe poľnohospodárskych produktov pre vlastnú potrebu alebo ich uvádzaniu na trh v malom,

— štrukturálne zmeny v mnohých vidieckych oblastiach,

— účinky hospodárskej krízy na zamestnanosť a kúpyschopnosť obyvateľstva,

— nezamestnanosť a súvisiace rozšírenie chudoby rodín a detí,

— nestabilnosť regiónov susediacich s EÚ.

21. Domnieva sa, že na vyriešenie týchto rozsiahlych a mnohostranných problémov je potrebná účinná politika EÚ a jej financovanie.

22. Zastáva názor, že zabezpečenie primeranej a pestrej stravy pre občanov EÚ musí byť aj naďalej hlavnou základnou funkciou SPP. Výbor požaduje reformu poľnohospodárskej politiky v tom zmysle, aby bolo stanovovanie cien potravín na trhu transparentné a primárna poľnohospodárska výroba bola vo všetkých regiónoch EÚ aj naďalej výnosná.

23. Domnieva sa, že trendy na trhu, vývoj zberu úrody v posledných rokoch a zmeny modelov spotreby síce viedli k zníženiu poľnohospodárskych prebytkov, tieto prebytky sa však môžu aj v budúcnosti hromadiť a z hľadiska legitímnosti EÚ by bolo dôležité ich použiť na pomoc pre najodkázanejšie osoby.

24. Zdôrazňuje, že vyššie uvedený bod 12 možno odôvodniť skutočnosťou, že SPP hneď od začiatku bola a naďalej zostáva jednou z kľúčových oblastí politiky EÚ. Jej začlenenie do právneho základu nového nástroja (dvojitý právny základ) by zabezpečilo dlhodobé pokračovanie pomoci najodkázanejším osobám napriek skutočnosti, že súčasné problémy môžu dlhodobo zaťažiť financovanie ostatných opatrení EÚ, ako je napr. sociálna súdržnosť.

25. Poukazuje na to, že sociálno-ekonomická situácia európskych regiónov sa v jednotlivých členských štátoch líši a domnieva sa, že navrhovaný program je potrebný na doplnenie opatrení v oblasti európskej súdržnosti a solidarity, ktoré vykonávajú jednotlivé členské štáty a ich miestne a regionálne orgány. V tomto zmysle je pevným základom navrhovaného programu súbor spoločných hodnôt EÚ a základná myšlienka európskej integrácie.

26. Považuje za dôležité, aby boli v rámci nového fondu rôzne ciele navzájom prepojené s cieľom predchádzať príčinám chudoby a vylúčenia, pretože bezdomovstvo, zlá

výživa a sociálna deprivácia rodín s deťmi spolu súvisia. Výbor však pripomína, že programy, ktoré predchádzali tomuto novému nástroju, sa sústredili na výživu, ktorej nedostatok sa v mnohých regiónoch zjavne opäť stal skutočným dlhodobým problémom. Výbor preto vyzýva členské štáty a regióny, aby pri uskutočňovaní týchto programov kládli dôraz na význam potravinovej pomoci a aby na tomto základe pomáhali ľuďom aj využívaním programov a opatrení na zmenšenie výskytu bezdomovstva a sociálneho vylúčenia.

27. Konštatuje, že predchádzajúce body 16 až 18 sa zakladajú na skutočnosti, že:

- financovanie programu pre najodkázanejšie osoby v najviac postihnutých regiónoch kompletne z rozpočtu Spoločenstva je opodstatnené ako výraz súdržnosti medzi občanmi, regiónmi a národmi Európy,
- k myšlienke spolufinancovania navrhovaného nástroja možno pristupovať z dvoch zorných uhlov. Na jednej strane

môže spolufinancovanie v niektorých prípadoch spôsobiť, že programy budú účinnejšie a štátne a regionálne orgány sa budú viac angažovať v ich uskutočňovaní, na druhej strane môže zmenšiť záujem o zapojenie sa do programov, a tým viesť k oslabeniu príležitostí tak potrebných v mnohých regiónoch. Výbor regiónov zdôrazňuje, že vzhľadom na súčasnú hospodársku situáciu je druhý scenár pravdepodobnejší, a preto vyzýva inštitúcie, aby ešte raz zvážili mieru spolufinancovania vo výške 85 %,

- krátenie súčasných finančných prostriedkov o 30 až 40 % je krátkozraké, pretože v správach hodnotiacich predchádzajúci program potravinovej pomoci pre najodkázanejšie osoby a správach zo stretnutí zainteresovaných strán sa uvádza, že sú potrebné finančné prostriedky vo výške okolo 680 miliónov EUR ročne. To by znamenalo, že potrebné dodatočné finančné prostriedky chýbajú takmer presne vo výške plánovaného krátenia.

II. ODPORÚČANÉ ZMENY A DOPLNENIA

Pozmeňovací návrh 1

Preambula

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 175 ods. 3,	so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 175 ods. 3 <u>a článok 39 ods. 1,</u>

Zdôvodnenie

Zdôvodnenie je uvedené v bodoch 2 a 12 v prvej časti stanoviska (Politické odporúčania).

Pozmeňovací návrh 2

Odôvodnenie 7

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
S cieľom stanoviť vhodný finančný rámec by Komisia mala pomocou vykonávacích aktov stanoviť ročné rozdelenie celkových zdrojov podľa členských štátov objektívnym a transparentným spôsobom na základe rozdielov v miere chudoby a materiálnej deprivácie.	S cieľom stanoviť vhodný finančný rámec by Komisia mala pomocou vykonávacích aktov stanoviť ročné rozdelenie celkových zdrojov podľa členských štátov objektívnym a transparentným spôsobom na základe rozdielov v miere chudoby a materiálnej deprivácie <u>vrátane prahu relatívnej chudoby.</u>

Zdôvodnenie

Keďže prah relatívnej chudoby je ukazovateľ, ktorý používa stratégia Európa 2020 a Eurostat, mal by sa použiť aj v rámci nového fondu.

Pozmeňovací návrh 3

Vložiť nové odôvodnenie za odôvodnenie 8

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
	<u>S cieľom účinnejšie a primeranejšie uspokojiť potreby najodkázanejších osôb v súlade so spoločným strategickým rámcom by sa vo všetkých fázach tohto fondu mala uplatňovať zásada partnerstva.</u>

Pozmeňovací návrh 4

Odôvodnenie 35

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Frekvencia auditov operácií by mala byť úmerná rozsahu podpory Únie z fondu. Mal by sa znížiť najmä počet vykonávaných auditov, ak celkové oprávnené náklady na operáciu neprevyšujú sumu 100 000 EUR. Napriek tomu by malo byť možné vykonať audit kedykoľvek v prípade, že existuje dôkaz o nezrovnalosti alebo podvode alebo ako súčasť kontrolovanej vzorky. Aby úroveň auditov vykonávaných Komisiou bola primeraná riziku, mala by mať Komisia možnosť znížiť svoju auditorskú činnosť v súvislosti s operačnými programami, pokiaľ neexistujú závažné nedostatky alebo ak je možné spoľahnúť sa na orgán auditu. Okrem toho by sa v rozsahu auditov mal v plnej miere zohľadniť cieľ fondu a charakteristické znaky jeho cieľových populácií.	Frekvencia auditov operácií by mala byť úmerná rozsahu podpory Únie z fondu. Mal by sa znížiť najmä počet vykonávaných auditov, ak celkové oprávnené náklady na operáciu neprevyšujú sumu 100 000 EUR. Napriek tomu by malo byť možné vykonať audit kedykoľvek v prípade, že existuje dôkaz o nezrovnalosti alebo podvode alebo ako súčasť kontrolovanej vzorky. Aby úroveň auditov vykonávaných Komisiou bola primeraná riziku, mala by mať Komisia možnosť znížiť svoju auditorskú činnosť v súvislosti s operačnými programami, pokiaľ neexistujú závažné nedostatky alebo ak je možné spoľahnúť sa na orgán auditu. Okrem toho by sa v rozsahu auditov mal v plnej miere zohľadniť cieľ fondu a charakteristické znaky jeho cieľových populácií. <u>Pri posudzovaní potreby auditov by sa mali pri každom opatrení zohľadniť aj vypracované postupy a právomoci pri verejnom audite, ktoré príslušné miestne a regionálne orgány môžu uplatňovať pri už prijatých opatreniach a činnostiach na ich podporu. Podobne by sa malo posúdiť, či činnosti partnerských organizácií, ktoré vykonávajú určité opatrenie, spadajú do oblasti verejného financovania a s tým spojených postupov pri audite, a posúdiť rozsah činností tejto organizácie a jej skúsenosti.</u>

Pozmeňovací návrh 5

Článok 4 ods. 1

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Fond podporuje vnútroštátne schémy, v rámci ktorých sa potraviny a základný spotrebný tovar na osobné použitie pre bezdomovcov alebo deti distribuujú pomocou partnerských organizácií vybraných členskými štátmi medzi najodkázanejšie osoby.	Fond podporuje vnútroštátne schémy, v rámci ktorých sa <u>za aktívnej účasti miestnych a regionálnych samospráv zabezpečí, aby sa zdravé potraviny, ktoré sú čo najpestrejšie, a základný spotrebný tovar na osobné použitie pre bezdomovcov alebo deti distribuujú distribuovali pomocou partnerských organizácií vybraných členskými štátmi medzi najodkázanejšie osoby.</u>

Pozmeňovací návrh 6

Článok 5 ods. 3

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
(3) Podpora z fondu sa realizuje v úzkej spolupráci medzi Komisiou a členskými štátmi.	(3) Podpora z fondu sa realizuje <u>rozdeľuje</u> v úzkej spolupráci medzi Komisiou, a členskými štátmi, a zainteresovanými miestnymi a regionálnymi orgánmi a zainteresovanými partnerskými organizáciami s cieľom maximalizovať jej dosah.

Zdôvodnenie

V správe o vplyve, ktorá sprevádza legislatívny návrh, sa v prílohe 2 (strana iii) špecifikujú tri rôzne systémy riadenia programu distribúcie potravín pre najodkázanejšie osoby, ktoré boli zistené v členských štátoch EÚ, pričom niektoré z nich uplatňujú priamo miestne a regionálne orgány, ako aj partnerské organizácie, ktoré sú najbližšie príjemcom pomoci.

Pozmeňovací návrh 7

Článok 5 ods. 6

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
(6) Komisia a členské štáty zabezpečujú v súlade so svojimi zodpovednosťami koordináciu s Európskym sociálnym fondom a inými politikami a nástrojmi Únie.	(6) Komisia a členské štáty zabezpečujú v súlade so svojimi zodpovednosťami koordináciu s Európskym sociálnym fondom a inými politikami a nástrojmi Únie, <u>najmä s opatreniami EÚ týkajúcimi sa politiky v oblasti zdravia, ako je napríklad Tretí viacročný akčný program EÚ v oblasti zdravia na obdobie rokov 2014 – 2020.</u>

Zdôvodnenie

Vo svojom stanovisku CdR67/2012 o akčnom programe EÚ v oblasti zdravia „Výbor regiónov poukazuje na to, že udržateľná zdravotná politika musí vždy brať do úvahy aj faktory, ktoré podporujú zdravie a ktorými sa predchádza vzniku ochorení, ako napr. sociálnu situáciu, životný štýl, kultúru, vzdelanie, faktory súvisiace so životným prostredím a sociálne štruktúry“.

Pozmeňovací návrh 8

Článok 5 ods. 8

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Komisia a členské štáty zabezpečujú účinnosť fondu, a to najmä pomocou monitorovania, podávania správ a hodnotenia.	Komisia a členské štáty zabezpečujú účinnosť fondu, a to najmä pomocou monitorovania, podávania správ a hodnotenia <u>a prostredníctvom podrobných a pravidelných konzultácií s miestnymi a regionálnymi orgánmi a partnerskými organizáciami, ktoré vykonávajú opatrenia fondu, v rámci posúdenia vplyvu.</u>

Pozmeňovací návrh 9

V článku 5 vložiť nový odsek za odsek 12

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
	<u>Pri prideľovaní prostriedkov z fondu by sa ako jedno z kritérií mohla zohľadniť európska typológia bezdomovstva a vylúčenia z možností bývania (ETHOS).</u>

Zdôvodnenie

Bezdomovstvo a vylúčenie z možností bývania sa v jednotlivých štátoch Európskej únie chápu a riešia rôznym spôsobom. Typológia ETHOS bola vypracovaná na základe dôkladnej analýzy súčasných národných vymedzení a situácií, ktorým čelia združenia v každodennej činnosti.

Pozmeňovací návrh 10

V článku 5 vložiť nový odsek za odsek 12

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
	<u>Komisia, členské štáty a partnerské organizácie prispievajú v boji proti plytvaniu potravinami v každej fáze distribučného reťazca vrátane dodávky potravín a vzdelávania príjemcov na tento účel.</u>

Zdôvodnenie

Európsky parlament vo svojom uznesení z 19. januára 2012 požaduje, aby sa Európska únia seriózne zaoberala otázkou plytvania potravinami. Treba poznamenať, že podľa odhadov Komisie plytvanie potravinami v celom reťazci predstavuje približne 190 kg ročne na jedného Európana. Dali by sa prijať napríklad takéto opatrenia na pomoc v boji proti plytvaniu potravinami: vyjasniť otázku niektorých zdravotných označení vyplývajúcich z právnych predpisov Spoločenstva, ktoré sa nachádzajú na poľnohospodárskych výrobkoch a potravinách, ako je dátum spotreby alebo dátum minimálnej trvanlivosti – preskúmať európske právne predpisy o normách uvádzania poľnohospodárskych výrobkov na trh (najmä v sektore ovocia a zeleniny) s cieľom podporovať ponuku nezatriedeného ovocia a zeleniny – vyžadovať od sietí supermarketov, aby darovali svoje nepredané potraviny.

Pozmeňovací návrh 11

Článok 6 ods. 1

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Celkové zdroje, ktoré sú k dispozícii na rozpočtový záväzok z fondu na obdobie rokov 2014 – 2020, predstavujú sumu 2 500 000 000 v cenách v roku 2011, v súlade s ročným rozdelením stanoveným v prílohe II.	Celkové zdroje, ktoré sú k dispozícii na rozpočtový záväzok z fondu na obdobie rokov 2014 – 2020, predstavujú sumu 2 500 000 000 3 500 000 000 EUR v cenách v roku 2011, v súlade s ročným rozdelením stanoveným v prílohe II.

Pozmeňovací návrh 12

Článok 6 ods. 3

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
3. Komisia prijme pomocou vykonávacích aktov rozhodnutie, ktorým stanovuje ročné rozdelenie celkových zdrojov podľa členských štátov v súlade s článkom 84 ods. 5 nariadenia (EÚ) č. ... (NSU) bez toho, aby bol dotknutý odsek 4 tohto článku, pričom zohľadňuje tieto ukazovatele stanovené Eurostatom:	3. Komisia prijme pomocou vykonávacích aktov rozhodnutie, ktorým stanovuje ročné rozdelenie celkových zdrojov podľa členských štátov v súlade s článkom 84 ods. 5 nariadenia (EÚ) č. ... (NSU) bez toho, aby bol dotknutý odsek 4 tohto článku, pričom zohľadňuje tieto ukazovatele stanovené Eurostatom:
(a) populácia, ktorá trpí vážnou materiálnou depriváciou	(a) <u>hranica relatívnej chudoby, čo je percentuálna hodnota populácie žijúcej v domácnosti, ktorá nemá k dispozícii prinajmenšom 60 % mediánu národného príjmu;</u>
(b) populácia, ktorá žije v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou.	(b) <u>populácia, ktorá trpí vážnou materiálnou depriváciou</u>
	(b) <u>populácia, ktorá žije v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou.</u>

Pozmeňovací návrh 13

Vložiť nový článok za článok 11

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
	<u>Národný monitorovací výbor</u>
	1. <u>Každý členský štát zriadi národný monitorovací výbor s cieľom zabezpečiť účinnú realizáciu svojho operačného programu.</u>
	2. <u>Členmi národného monitorovacieho výboru budú o. i. miestne a regionálne verejné orgány, ako aj organizácie zapojené do boja proti chudobe. Výbor nadviaže partnerské vzťahy s organizáciami zastupujúcimi záujmy odkázaných osôb a organizáciami zapojenými do rozdeľovania pomoci odkázaným osobám.</u>

Pozmeňovací návrh 14

V článku 15 vložiť nový odsek za odsek 3

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
	<u>Komisia vykoná strednodobé hodnotenie fondu do marca 2018 a predloží ho Európskemu parlamentu, Rade a Výboru regiónov.</u>

Pozmeňovací návrh 15

Článok 17 ods. 3

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Počas realizácie operácie príjemcovia a partnerské organizácie informujú verejnosť o podpore získanej z fondu tak, že umiestnia aspoň jeden plagát s informáciami o operácii (s veľkosťou aspoň A3) a o finančnej podpore z Únie na také miesto, kde ho verejnosť ľahko uvidí, a na každé miesto poskytovania potravín a tovaru. Takisto informujú o každom sprievodnom opatrení, pokiaľ je to v rámci distribúcie možné. Uvedení príjemcovia a partnerské organizácie, ktoré majú webové stránky, takisto uverejňujú krátky opis operácií vrátane ich cieľov a výsledkov, pričom vyzdvihujú finančnú pomoc Únie.	Počas realizácie operácie príjemcovia a partnerské organizácie informujú verejnosť o podpore získanej <u>v súvislosti s distribúciou potravín a tovaru spôsobom, ktorý je zlučiteľný s ich vlastnými postupmi a okolnosťami distribúcie, napríklad prostredníctvom plagátov alebo letákov, ktoré predstavujú činnosť a podporu získanú pre ňu z Európskej únie, a poskytnú informácie o prístupe k ostatným opatreniam na podporu toho istého cieľa, z fondu tak, že umiestnia aspoň jeden plagát s informáciami o operácii (s veľkosťou aspoň A3) a o finančnej podpore z Únie na také miesto, kde ho verejnosť ľahko uvidí, a na každé miesto poskytovania potravín a tovaru. Takisto informujú o každom sprievodnom opatrení, pokiaľ je to v rámci distribúcie možné. Pritom by sa mali uplatňovať nástroje, ktoré zahŕňajú poskytovanie informácií, poradenstvo a postupy sociálno-pracovného začlenenia a sú zamerané na odstránenie prenosu chudoby z generácie na generáciu.</u> Uvedení príjemcovia a partnerské organizácie, ktoré majú webové stránky, takisto uverejňujú krátky opis operácií vrátane ich cieľov a výsledkov, pričom vyzdvihujú finančnú pomoc Únie.

Zdôvodnenie

Pozmeňovací návrh vylepšuje pôvodné znenie tým, že rozširuje všeobecný prehľad informácií o všetkých typoch podpory na dosiahnutie sledovaného cieľa. V dôsledku toho budú do týchto štruktúr služieb občanom zahrnuté nástroje na zlepšenie životných podmienok občanov. Distribúcia potravín a tovaru by mala dať priestor aktívnej účasti zainteresovaných subjektov pri podpore v sociálnej a pracovnej oblasti.

Pozmeňovací návrh 16

Článok 21 ods. 3 prvá zarážka

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
Potraviny a tovar pre bezdomovcov alebo pre deti môžu nakúpiť samotné partnerské organizácie.	Potraviny a tovar pre <u>konečných príjemcov bezdomovcov alebo pre deti</u> môžu nakúpiť samotné partnerské organizácie.

Zdôvodnenie

Fond je určený najodkázanejším osobám, čo je rozsiahlejšia skupina osôb vyžadujúcich si pomoc, než len bezdomovci alebo deti. Článok 2 ods. 1 a 7, ako aj články 3 a 21 ods. 4 obsahujú výslovný odkaz na najodkázanejšie osoby. Zámerom tohto pozmeňovacieho návrhu je dosiahnuť obsahový súlad nariadenia.

Pozmeňovací návrh 17

Článok 24 ods. 1 písm. a)

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
(a) náklady na nákup potravín a základného spotrebného tovaru na osobné použitie pre bezdomovcov alebo deti;	(a) náklady na nákup potravín a základného spotrebného tovaru na osobné použitie pre <u>konečných príjemcov</u> bezdomovcov alebo deti ;

Zdôvodnenie

Rovnaké zdôvodnenie ako pri pozmeňovacom návrhu 16.

Pozmeňovací návrh 18

Článok 24 ods. 1 písm. b)

Text navrhnutý Komisiou	Pozmeňovací návrh VR
(b) ak potraviny alebo základný spotrebný tovar na osobné použitie pre bezdomovcov alebo deti nakupuje subjekt verejného sektora, ktorý ich poskytne partnerským organizáciám, náklady na prepravu potravín alebo tovaru do skladov partnerských organizácií v paušálnej sadzbe 1 % nákladov uvedených v písm. a);	(b) ak potraviny alebo základný spotrebný tovar na osobné použitie pre <u>konečných príjemcov</u> bezdomovcov alebo deti nakupuje subjekt verejného sektora, ktorý ich poskytne partnerským organizáciám, náklady na prepravu potravín alebo tovaru do skladov partnerských organizácií v paušálnej sadzbe 1 % nákladov uvedených v písm. a);

Zdôvodnenie

Rovnaké zdôvodnenie ako pri pozmeňovacom návrhu 16.

V Bruseli 11. apríla 2013

Predseda
Výboru regiónov
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

Predplatné na rok 2013 (bez DPH, vrátane poštovného)

Úradný vestník EÚ, séria L + C, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	1 300 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, tlačené vydanie + ročné DVD	22 úradných jazykov EÚ	1 420 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	910 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, mesačné (súhrnné) DVD	22 úradných jazykov EÚ	100 EUR ročne
Dodatok k úradnému vestníku (séria S), Verejné obstarávanie a výberové konania, DVD, jedno vydanie za týždeň	viacjazyčné: 23 úradných jazykov EÚ	200 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria C – konkurzy	jazyk(-y), v ktorom(-ých) sa konajú konkurzy	50 EUR ročne

Úradný vestník Európskej únie, ktorý vychádza vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie, si možno predplatiť v ktoromkoľvek z 22 jazykových znení. Zahŕňa sériu L (Právne predpisy) a C (Informácie a oznámenia).

Každé jazykové znenie má samostatné predplatné.

V súlade s nariadením Rady (ES) č. 920/2005 uverejneným v úradnom vestníku L 156 z 18. júna 2005 a ustanovujúcim, že inštitúcie Európskej únie nie sú viazané povinnosťou vyhotovovať všetky právne akty v írskom jazyku a uverejňovať ich v tomto jazyku, sa úradné vestníky uverejnené v írskom jazyku predávajú osobitne.

Predplatné na dodatok k úradnému vestníku (séria S – Verejné obstarávanie a výberové konania) zahŕňa všetkých 23 úradných jazykových znení na jednom viacjazyčnom DVD.

Predplatitelia *Úradného vestníka Európskej únie* môžu získať na základe žiadosti rôzne prílohy k úradnému vestníku. O vydaní týchto príloh budú informovaní prostredníctvom oznamov pre čitateľov, ktoré sa vkladajú do *Úradného vestníka Európskej únie*.

Predaj a predplatné

Rozličné platené publikácie, rovnako ako aj *Úradný vestník Európskej únie*, si možno predplatiť a získať u obchodných distribútorov. Zoznam obchodných distribútorov možno nájsť na tejto internetovej adrese:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm.

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) poskytuje priamy a bezplatný prístup k právu Európskej únie. Na stránke možno prehliadať *Úradný vestník Európskej únie*, ako aj zmluvy, právne predpisy, judikatúru a návrhy právnych aktov.

Viac sa dozviete na stránke: <http://europa.eu>.

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK